

**Uchwała Nr XXVII/252/2020
Rady Powiatu w Oświęcimiu**

z dnia 16 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy o samorządzie powiatowym (Dz.U.2020.920 t.j.) oraz art. 3 pkt 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.2019.1295 z późn. zm.) **Rada Powiatu** uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Oświęcimiu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
w Oświęcimiu

Kazimierz Homa

Załącznik
do uchwały Nr XXVII/252/2020
Rady Powiatu w Oświęcimiu
z dnia 16 grudnia 2020 r.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO

2021-2030

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO NA LATA 2021-2030

Dokument powstał na zlecenie Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu, a jego głównymi autorami są eksperci i interesariusze lokalni oraz konsultanci **FRDL Małopolskiego Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji** z Krakowa, którzy prowadzili proces strategiczny.

Serdecznie podziękowania dla wszystkich zaangażowanych w proces opracowania niniejszego dokumentu – za poświęcony czas, rzetelność, merytoryczne podejście, profesjonalizm oraz odwagę w proponowaniu rozwiązań korzystnych dla powiatu oświęcimskiego i wchodzących w jego skład gmin.

Autorem fotografii na okładce jest Andrzej Rudiak.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
DIAGNOZA PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ROZWOJOWYCH ORAZ POTENCJAŁU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO	6
ANALIZA SWOT	25
WYZWANIA ROZWOJOWE.....	32
WIZJA I MISJA ROZWOJU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO	38
PLAN OPERACYJNY.....	40
Trwały wzrost gospodarczy powiatu oświęcimskiego, oparty coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną	43
Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego.	51
Kreowanie komfortowych warunków i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu oświęcimskiego.....	60
ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU	74
SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO NA LATA 2021-2030	79

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 obejmuje obszar powiatu oświęcimskiego w jego administracyjnych granicach i stanowi **naturalną kontynuację polityki rozwoju** określonej we wcześniejszych wersjach opracowania. Dokument został sporządzony z inicjatywy Zarządu Powiatu Oświęcimskiego i opracowany w Starostwie Powiatowym w Oświęcimiu przy współudziale powołanego przez Zarząd zespołu zadaniowego, w skład którego weszli przedstawiciele samorządów lokalnych, instytucji publicznych, przedsiębiorcy, eksperci i liderzy społeczni. Strategia opracowana została we współpracy z FRDL Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa.

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu powiatowego, diagnozującym podstawowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał powiatu, opisującym podejście zintegrowane, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni powiatu w perspektywie najbliższych lat, w tym przy szerokiej partycypacji interesariuszy i partnerów. Tym samym stanowi strategię terytorialną w myśl rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz.

W systemie zarządzania polityką rozwoju strategia pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz samorządu powiatowego – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi – w procesie zarządzania powiatem.

Dokument:

- diagnozuje obecną pozycję konkurencyjną powiatu,
- wskazuje najważniejsze problemy, potrzeby i oczekiwania społeczne oraz związane z tym wyzwania rozwojowe,
- identyfikuje mocne i słabe strony powiatu,
- służy oraz wspiera proces pełnego wykorzystania potencjału oraz szans rozwojowych powiatu, a jednocześnie niwelowania barier pojawiających się w otoczeniu,
- tworzy wizję rozwoju powiatu,
- określa spójne cele rozwoju wspólnoty samorządowej powiatu (spójne z potrzebami lokalnymi, a jednocześnie zgodne z priorytetami aktualnych unijnych i krajowych dokumentów strategicznych wyższego rzędu) oraz wskazuje kierunki interwencji strategicznej,
- koordynuje różne terytorialnie, sektorowo i technicznie plany oraz dokumenty strategiczne,
- koordynuje i skupia pod względem przestrzennym wykorzystanie funduszy, a jednocześnie jest ważnym dokumentem wspierającym proces pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych,
- określa zasady wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem procesów współpracy.

Potrzeba budowy nowej Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 wynikała z wielu przesłanek wewnętrznych i zewnętrznych. Do tych pierwszych należą m.in.: stopniowe zmiany

w strukturze demograficznej wspólnoty lokalnej i związane z nimi potrzeby w zakresie dostosowywania usług społecznych, zmieniające się oczekiwania i aspiracje mieszkańców, zmiany dotyczące lokalnej gospodarki i rynku pracy, a także środowiska, inne spojrzenie władz samorządowych na rozwój powiatu. Głównymi przesłankami natury zewnętrznej są: projektowanie nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 na szczeblu krajowym i regionalnym oraz związane z nim zmiany prawne oraz dostosowanie dokumentów strategicznych wyższego rzędu, zmiany społeczne i gospodarcze w bliższym i dalszym otoczeniu powiatu, czy też zmiany technologiczne i cywilizacyjne. W odpowiedzi na te przesłanki, strategia formułuje wizję rozwoju, rozumianą jako pożądaný stan rzeczywistości, a także stawia długo i krótkookresowe cele do osiągnięcia przez całą wspólnotę lokalną

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 jest rezultatem procesu planowania strategicznego, prowadzonego metodą partycypacyjną, z udziałem przedstawicieli różnych środowisk wspólnoty lokalnej. Partycypacja polegała przede wszystkim na przeprowadzeniu badania społecznego oraz organizacji spotkań warsztatowo-konsultacyjnych, poświęconych diagnozie potrzeb rozwojowych i oczekiwań społecznych oraz identyfikacji potencjałów, barier, wyzwań i kluczowych przedsięwzięć realizacyjnych w perspektywie 2030 roku. Dzięki takiemu podejściu dokument stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową powiatu. Jednocześnie jest zaproszeniem do współpracy dla wszystkich partnerów zainteresowanych jego przyszłością. Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 nie ogranicza się bowiem w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu i jednostki powiatowe, ale proponuje zadania dla całej społeczności lokalnej, wszystkich gmin i ich instytucji oraz partnerów społecznych i gospodarczych działających na terenie powiatu. Od wspólnych decyzji koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych, a także sprawności i efektywności mechanizmów współpracy, zmierzających do kompleksowego wykorzystywania lokalnych zasobów i możliwości rozwojowych powiatu oraz neutralizowania barier, zależy powodzenie prowadzonej polityki rozwoju. Tworzenie partnerstw na etapie wdrażania zapisów Strategii będzie miało kluczowe znaczenie również ze względu na nowe instrumenty rozwojowe, które wymagają zacieśnienia współpracy i skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy oraz podmioty prywatne i pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców, turystów, inwestorów, przedsiębiorców i innych klientów.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego przyjęto na dziesięć lat (2021-2030), co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z dostępnymi na tę chwilę, kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, tj. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” (projekt z dnia 10.11.2020 r.)

Przebieg planowania strategicznego, w tym sposoby włączenia partnerów w przygotowanie strategii

Prace związane z przygotowaniem Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 obejmowały w szczególności następujące działania:

1. Opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu w oparciu o dane statystyki publicznej w układzie dynamicznym (kilkuletnim) i porównawczym (benchmarkingowym).
2. Przygotowanie i przeprowadzenie sondażu społecznego wśród mieszkańców z zakresu preferencji i potrzeb rozwojowych powiatu.
3. Przeprowadzenie warsztatów strategicznych z kluczowymi interesariuszami lokalnymi (m.in. z przedstawicielami administracji samorządowej, przedsiębiorcami, lokalnymi liderami i osobami reprezentującymi organizacje pozarządowe oraz inicjatywy nieformalne):
 - Przedstawienie aktualnych zmian w ramach systemu planowania strategicznego w Polsce oraz procesu opracowania strategii rozwoju powiatu, omówienie standardów i dobrych praktyk;
 - Prezentacja podstawowych wskaźników oraz trendów opisujących rozwój społeczno-gospodarczy powiatu – wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej;
 - Prezentacja wniosków z przeprowadzonego sondażu społecznego wśród mieszkańców z zakresu preferencji i potrzeb rozwojowych powiatu;
 - Przeprowadzenie analizy zasobów własnych i otoczenia powiatu – analiza SWOT, analiza potrzeb rozwojowych i potencjału powiatu, formułowanie wizji rozwoju;
 - Identyfikacja głównych wyzwań i kierunków rozwoju powiatu w oparciu o wyniki sondażu społecznego, wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej oraz dyskusja nad analizą SWOT;
 - Budowa celów strategicznych (długofalowych) i celów operacyjnych (średniookresowych);
 - Identyfikacja zadań w ramach poszczególnych celów;
 - Określenie ram organizacyjno-logistycznych realizacji zadań.
4. Określenie zgodności obszarów rozwoju oraz celów strategicznych z priorytetami dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym.
5. Określenie systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii, w tym opracowanie mierników realizacji celów.
6. Weryfikacja projektu strategii ze środowiskami gospodarczymi, społecznymi i pozarządowymi na terenie powiatu – dodatkowe e-konsultacje.
7. Opracowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030.

DIAGNOZA PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ROZWOJOWYCH ORAZ POTENCJAŁU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO

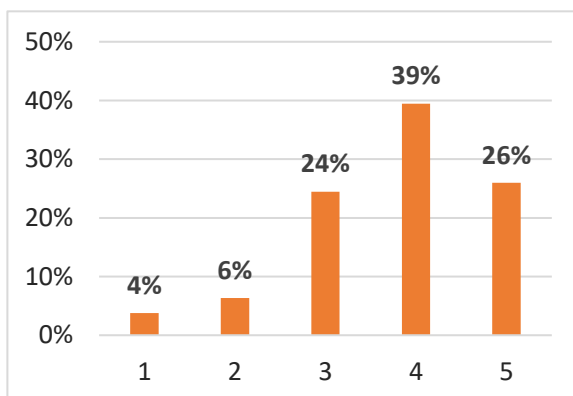
Ważnym elementem prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 było opracowanie **kompleksowej diagnozy** uwarunkowań i potrzeb rozwojowych oraz potencjału powiatu. Diagnoza realizowana była za pomocą **ilościowych i jakościowych metod badawczych**. W pierwszym przypadku przeprowadzona została analiza społeczno-gospodarcza powiatu w ujęciu dynamicznym i porównawczym, bazująca na danych statystyki publicznej. W rozdziale zamieszczono najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy. W każdym z analizowanych aspektów społeczno-gospodarczych zaprezentowano kluczowe wskaźniki oraz wynikające z nich konsekwencje i wyzwania, którym sprostać musi powiat. W drugim przypadku przeprowadzono badanie sondażowe w formie ankiety on-line, która była dostępna na stronach internetowych Starostwa Powiatowego oraz gmin powiatu. Sondaż trwał przez cztery tygodnie (od 15 lipca do 11 sierpnia 2020 r.) i wzięły w nim udział 474 osoby. Respondenci odpowiadali na pytania dotyczące przywiązania do miejsca zamieszkania, oceniające warunki życia oraz jakość i dostępność usług publicznych na terenie powiatu (w obszarach: obsługa administracyjna, środowisko, transport i infrastruktura komunikacyjna, bezpieczeństwo publiczne, edukacja i wychowanie, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, biznes i rynek pracy, kultura i rekreacja), a także dotyczące możliwości i kierunków rozwoju powiatu oświęcimskiego. Kluczowe wnioski dla planowania strategicznego również opisano w rozdziale.

Wnioski z sondażu społecznego wśród mieszkańców

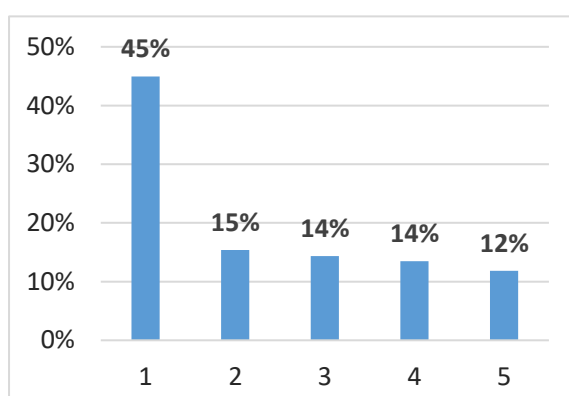
Do najważniejszych informacji płynących z badania sondażowego zaliczono:

- 65% respondentów zadeklarowało wysoki poziom zadowolenia z faktu, iż zamieszkuje na terenie powiatu oświęcimskiego. Również ponad połowa ankietowanych stwierdziła, że czuje się częścią wspólnoty mieszkańców powiatu. Z drugiej jednak strony, co czwarty z badanych wskazywał, że rozważa możliwość zamieszkania w innym miejscu, poza powiatem.

Wykres 1 Poziom zadowolenia z zamieszkania na terenie powiatu.

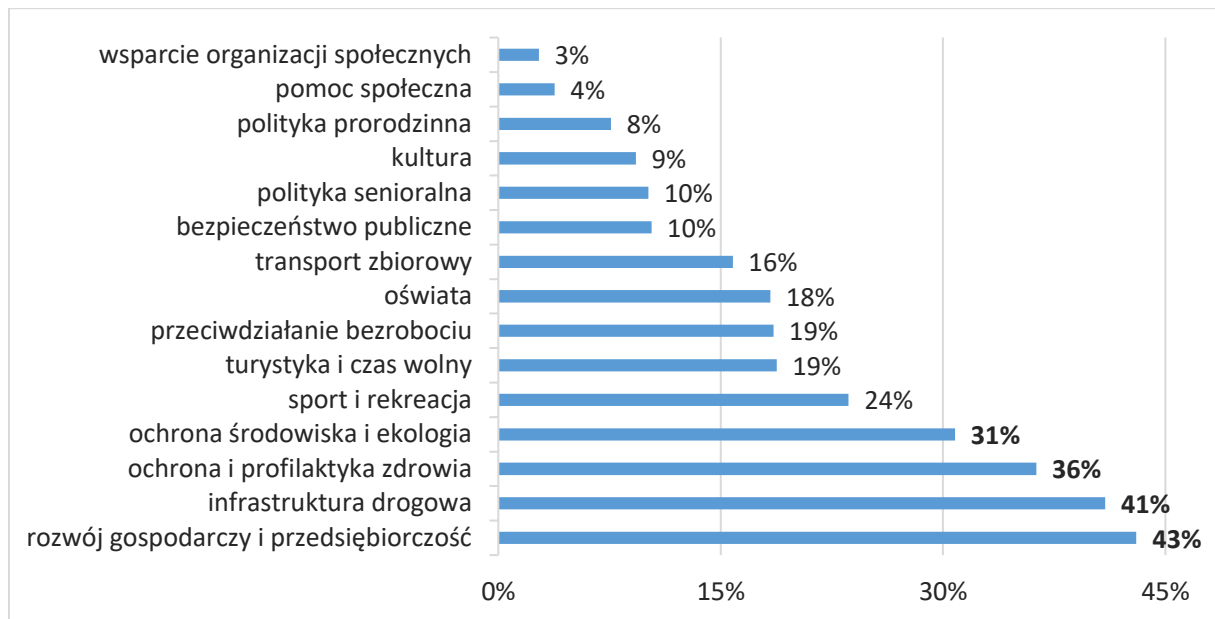
Wykres 2 Potencjalna chęć wyprowadzenia się poza powiat.

- 80% respondentów wskazywało na swoje duże zainteresowanie sprawami powiatu. Główne źródła informacji stanowią: spotkania organizowane przez powiat, strona internetowa, a także rozmowy z sąsiadami. Wśród pożądanых sposobów komunikacji znalazły się ponadto: media lokalne i media społecznościowe. Jednocześnie polityka informacyjna powiatu została oceniona umiarkowanie dobrze (60%).

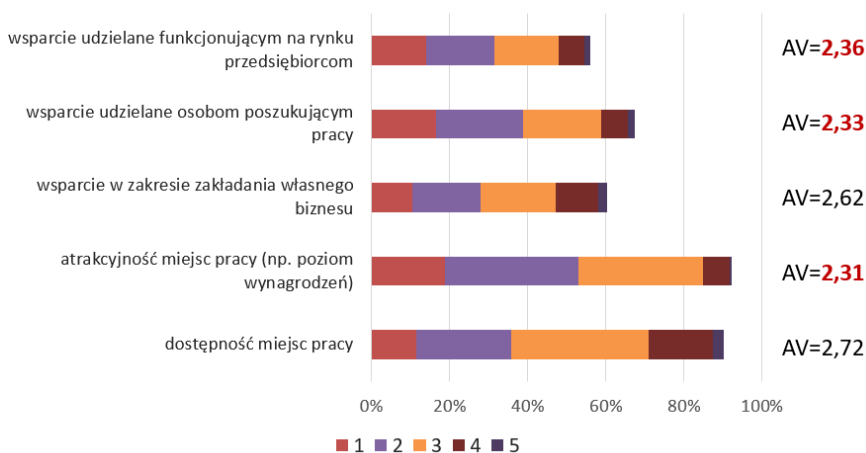
- Spora część respondentów (co czwarta osoba) deklaruje przynależność do organizacji pozarządowej. Jednocześnie 67% respondentów oceniało współpracę powiatu z trzecim sektorem również umiarkowanie dobrze.
- Jako najważniejsze dziedziny rozwoju w kolejnych latach dla władz powiatu respondenci wskazali: 1. Rozwój gospodarczy i przedsiębiorczość (43%), 2. Infrastrukturę drogową (41%), 3. Ochronę i profilaktykę zdrowia (36%), 4. Ochronę środowiska i ekologię (31%) oraz 5. Sport i rekreację (24%).

Rysunek 1 Priorytety rozwojowe w ocenie mieszkańców.

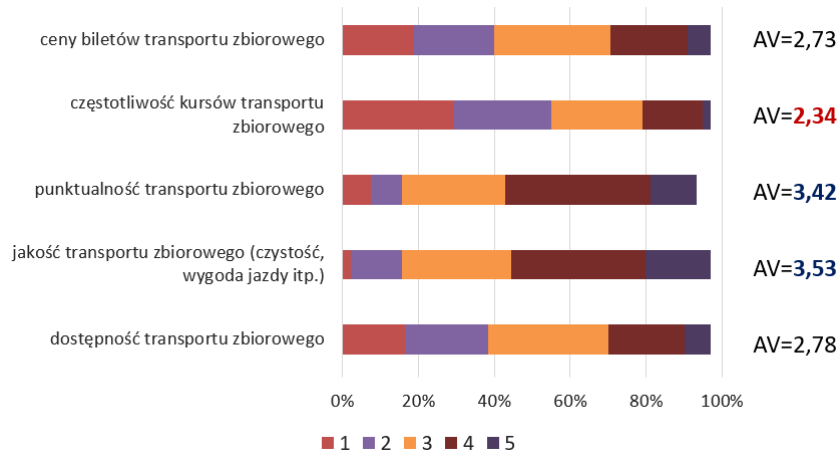
- W przypadku priorytetu dotyczącego gospodarki i rynku pracy za główny obszar problemowy uznane zostały przez ankietowanych **dostępność i atrakcyjność miejsc** pracy. Zwraca uwagę niska ocena poziomu wsparcia dla osób poszukujących pracy. Jednocześnie respondenci krytykowali wsparcie udzielane funkcjonującym na rynku przedsiębiorcom, choć w tym przypadku istotniejsze jest wskazanie na niski poziom wiedzy na temat jego dostępności (ponad 30%¹ osób nie potrafiło odnieść się do pytania).

Rysunek 2 Ocena czynników w obszarze: BIZNES I RYNEK PRACY.

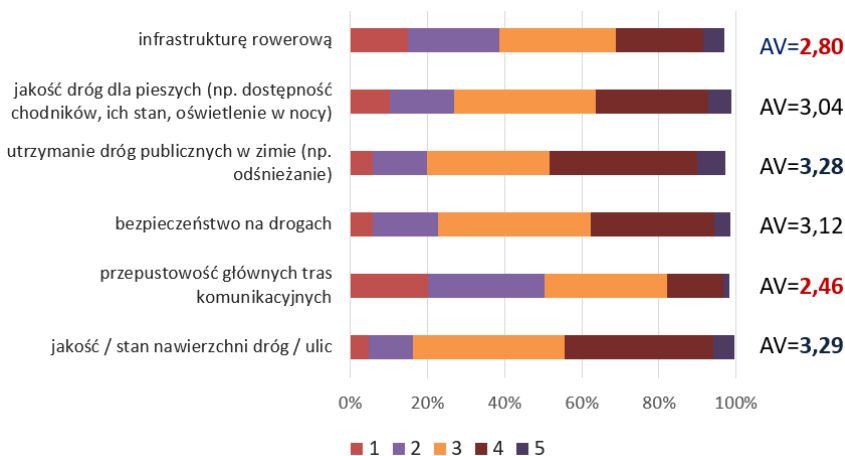

¹ Na poniższym wykresie obrazuje je odstęp.

- W obszarze infrastruktury drogowej jako główne pole interwencji respondenci wskazali **poprawę przepustowości dróg oraz komunikacji zbiorowej** – przede wszystkim z większymi ośrodkami województwa śląskiego i Krakowem. W ramach oceny lokalnego transportu publicznego jako najważniejsze pola do poprawy wskazano jego **dostępność oraz częstotliwość kursów**. Kwestią często powtarzającą się wśród odpowiedzi otwartych respondentów było również **bezpieczeństwo** niezmotoryzowanych, szczególnie na terenach wiejskich, i związane z tym postulaty budowy bezpiecznych **ciągów pieszo-rowerowych**.
- Rysunek 3 Ocena czynników w ramach obszaru: TRANSPORT.**

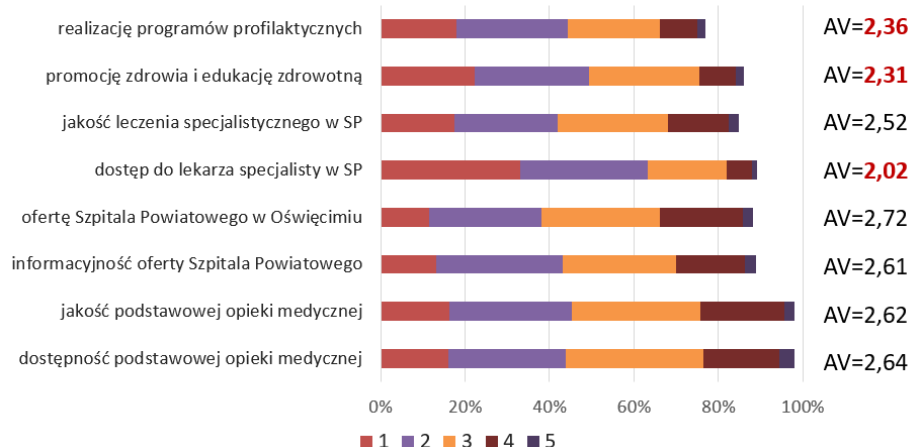

Rysunek 4 Ocena czynników w ramach obszaru: INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA.

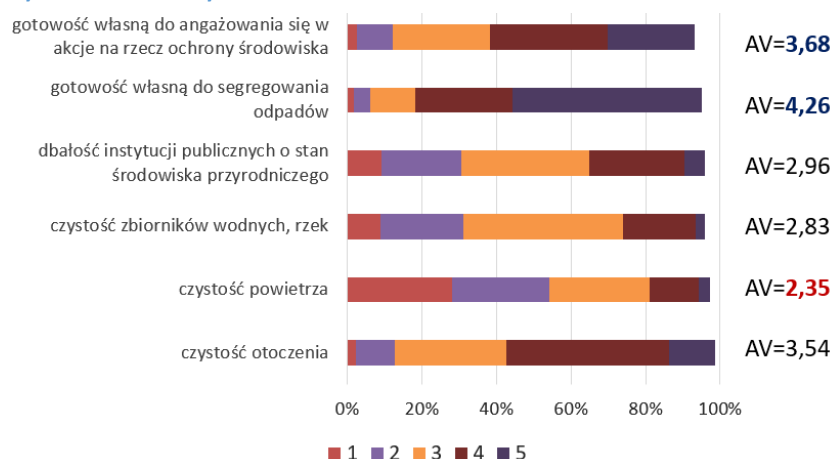
- W obszarze profilaktyki i ochrony zdrowia z największą krytyką spotkał się **poziom dostępności lekarzy specjalistów** w Szpitalu Powiatowym w Oświęcimiu. W ramach odpowiedzi otwartych wyróżniły się **postulaty dotyczące wsparcia dla rozwoju: geriatry, opieki psychologicznej dla dzieci i młodzieży, opieki wytchnieniowej, wsparcia osób o ograniczonej samodzielności**. Niską ocenę respondenci wystawili poziomowi realizacji **programów profilaktycznych oraz działań z zakresu edukacji zdrowotnej**.

Rysunek 5 Ocena czynników w obszarze: ZDROWIE.

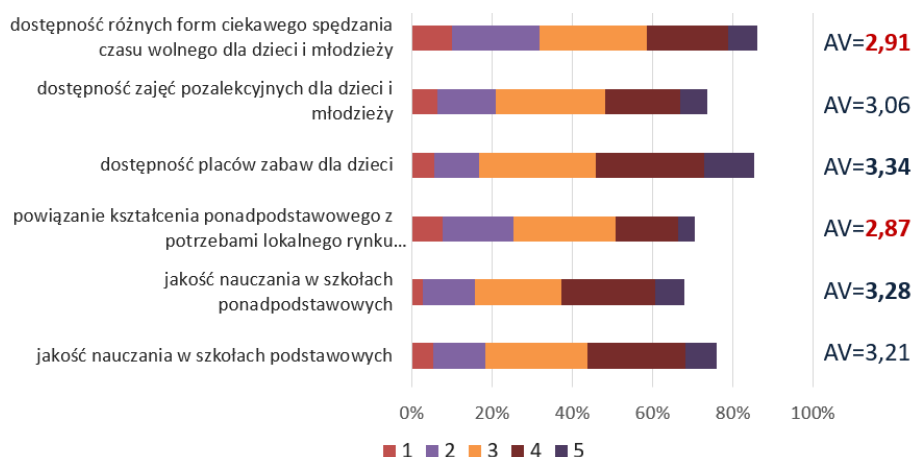
- Odpowiedzi w obszarze ochrony środowiska i ekologii zostały zdominowane przez kwestię **czystości powietrza**. Wśród odpowiedzi otwartych najczęściej alarmowaną przez respondentów kwestią był priorytet dla **walki ze smogiem** (w tym: **wymiana pieców, termomodernizacja budynków, pozyskiwanie energii z OZE**). Przeciętne oceny wystawiono również czystości zbiorników wodnych i rzek oraz efektywności działań lokalnych instytucji na rzecz kondycji środowiska przyrodniczego.

Rysunek 6 Ocena czynników w obszarze: ŚRODOWISKO.

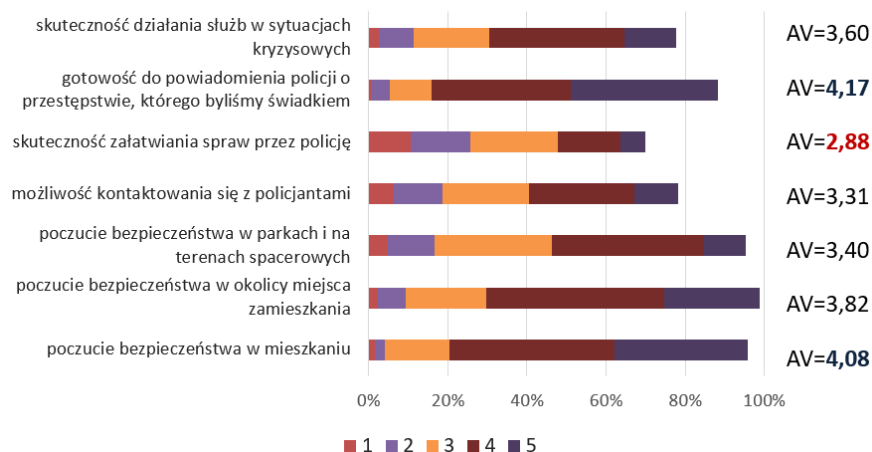
- Kolejne priorytety rozwojowe wskazane przez respondentów stanowiły turystyka i czas wolny oraz sport i rekreacja. W obu przypadkach podkreślano **potencjał krajobrazowy i przyrodniczy powiatu**, szczególnie jego krajobrazu wodnego oraz **możliwości rozwoju rekreacji wodnej** (m.in. poprzez organizację otwartych kąpielisk). Liczni ankietowani zgłaszali potrzebę **poprawy oferty rozrywkowej** w powiecie dostępnej dla różnorodnej grupy odbiorców. Wśród odpowiedzi otwartych wyraźnie podkreślono wagę **polityki turystycznej i wyzwania zatrzymywania w powiecie przyjezdnych odwiedzających Muzeum Auschwitz-Birkenau**. Zasygnalizowano również prestiżową kwestię **promocji oświęcimskiego hokeja i wspierania trenującej młodzieży**.
- W obszarze edukacji i wychowania respondenci wskazali na **słabe powiązanie kształcenia w szkołach z potrzebami lokalnego rynku pracy**. Podobnie odnieśli się do **poziomu dostępności różnorodnych form ciekawego spędzania czasu zarówno dla dzieci, jak i młodzieży**, wskazując w szczególności na **problemy na obszarach wiejskich**.

Rysunek 7 Ocena czynników w obszarze: EDUKACJA I WYCHOWANIE

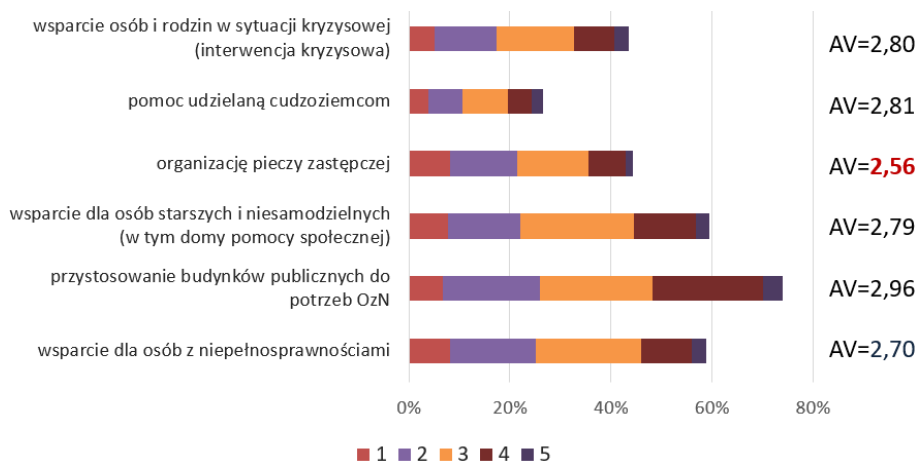

- Mieszkańcy **wysoko ocenili poziom bezpieczeństwa publicznego**. Niemniej jednak, **negatywnie ankieterzy odnieśli się do skuteczności działań policji, udzielanej pomocy społecznej**, w tym dla osób i rodzin w sytuacji kryzysowej i w zakresie organizacji pieczy zastępczej.

Rysunek 8 Ocena czynników w obszarze: BEZPIECZEŃSTWO.

Rysunek 9 Ocena czynników w obszarze: POLITYKA SPOŁECZNA.

Wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej

Profil powiatu oświęcimskiego w ogólnym ujęciu jest typowy dla całego subregionu Małopolski Zachodniej – ze znaczącą rolą (zarówno historycznie, jak i obecnie) przemysłu ciężkiego oraz silnym powiązaniem gospodarczym i usługowym z miastami konurbacji górnośląskiej. Są to podstawowe dwa czynniki, odróżniające ten fragment województwa małopolskiego od jego pozostałej części. Powiat oświęcimski nie różni się pod tym względem znacząco od powiatów olkuskiego czy chrzanowskiego. Jednocześnie, wewnątrz samego powiatu, da się zauważyć rozwarstwienie w zakresie powiązań funkcjonalno-gospodarczych pomiędzy północną a południową częścią jednostki – o ile rejon Oświęcimia ciąży przede wszystkim w kierunku Krakowa i Górnego Śląska, o tyle dla rejonu Kęt takie centrum stanowi Bielsko-Biała. Rozwarstwienie to jest głęboko zakorzenione w uwarunkowaniach historycznych, czego efektem jest chociażby obserwowany do dziś układ podstawowych szlaków komunikacyjnych – dróg oraz kolei. Analiza wielu wskaźników ukazuje także duże, daleko idące różnice pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi. W obszarze gospodarki trzeba wskazać również na częściowe uzależnienie od górnictwa i branż powiązanych, które w nadchodzącym okresie będzie wygaszane ze względu na transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, co wiązać się będzie z koniecznością łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków tego procesu. Poza potencjałem gospodarczym do wiodących zasobów powiatu oświęcimskiego należy zaliczyć także obiekty dziedzictwa kulturowo-historycznego oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiące podstawę dla przemysłów czasu wolnego, które przyciągają w ten rejon rzesze odwiedzających. W ujęciu szczegółowym, za najważniejsze, bezpośrednio wpływające na rozwój jednostki, można uznać następujące uwarunkowania:

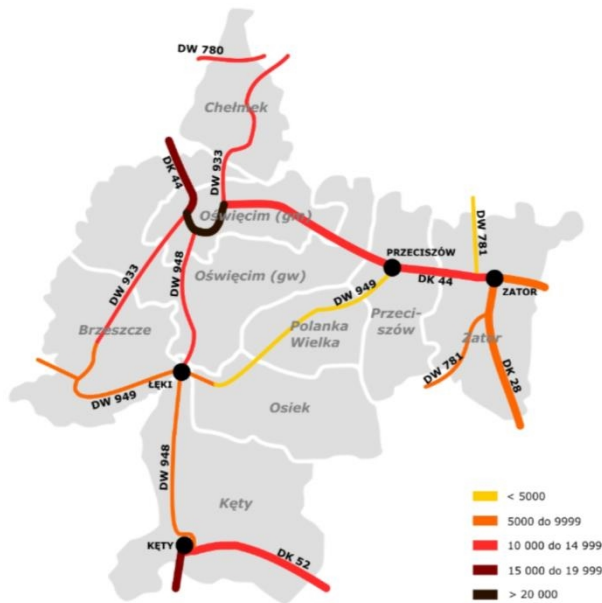
a) wynikające z położenia powiatu

Atutem powiatu oświęcimskiego jest położenie - w trójkącie pomiędzy trzema silnie zurbanizowanymi obszarami: aglomeracją krakowską, bielską oraz konurbacją górnośląską. Skupione w nich miasta stanowią znaczące ośrodki administracyjne, przemysłowe, gospodarcze czy usługowe, w których zatrudnienie znajdują także mieszkańcy powiatu. Położenie to przekłada się na dobrą dostępność komunikacyjną jednostki, choć za mankament można uznać brak bezpośredniego dostępu do dróg szybkiego ruchu – sytuację częściowo może zmienić budowa kolejnego odcinka drogi ekspresowej S1, który będzie przebiegał w pobliżu zachodniej granicy powiatu. Jeszcze większym problemem jest stan techniczny i przepustowość głównych dróg przebiegających przez powiat oraz brak obwodnic wszystkich większych miast w powiecie. Trwające obecnie inwestycje pozwalają na wysnucie przypuszczenia, że najprędzej ruchu tranzytowego ze swoich centrów pozbędą się Oświęcim oraz Zator, ale nadal będzie on stanowił problem dla Kęt, Brzeszcz, Chełmka czy mniejszych, ale także mierzących się z tym problemem Przeciszowa, Polanki Wielkiej i Osieka.

Potencjał transportu kolejowego w kontekście przewozów pasażerskich na terenie powiatu wydaje się być w takim samym stopniu duży, jak niewykorzystany. Przykładem jest brak ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 94, łączącej bezpośrednio Oświęcim z Zatorem, Skawiną i Krakowem. Na opisywaną sytuację wpływ ma przede wszystkim stan infrastruktury kolejowej – zarówno wieloletnie zaniedbania w jej utrzymaniu, jak i zaszczości historyczne, sięgające jeszcze XIX stulecia (np. brak możliwości przejazdu z Kęt do Krakowa bez konieczności zmiany czoła pociągu w Kalwarii Zebrzydowskiej, a do niedawna identyczne ograniczenie występowało w stacji Kraków Płaszów). Co warto podkreślić, wiele barier utrudniających rozwój tego środka transportu w powiecie

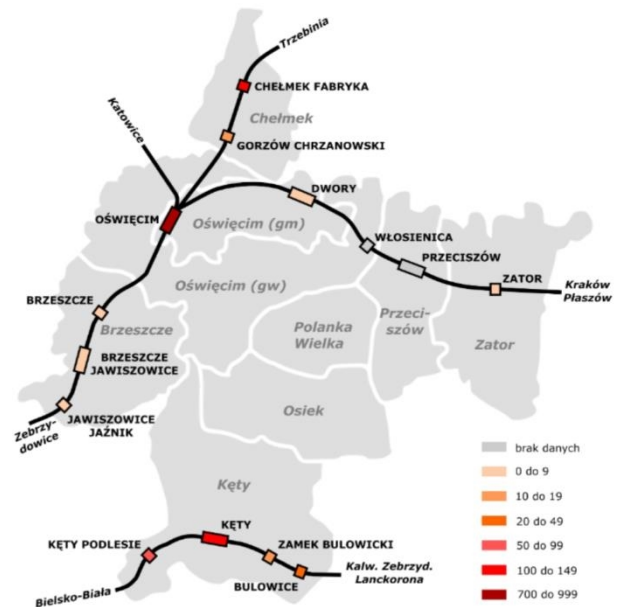
oświęcimskim znajduje się poza jego granicami i leży w kompetencjach władz wojewódzkich bądź centralnych.

Rysunek 10 Sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie powiatu oświęcimskiego wraz z średnim dobowym natężeniem ruchu – liczba pojazdów (2015)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA

Rysunek 11 Schemat linii kolejowych wykorzystywanych w ruchu pasażerskim na obszarze powiatu oświęcimskiego wraz ze średnią dobową wymianą pasażerską na stacjach i przystankach (2018)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UTK

Wśród zagrożeń naturalnych, wynikających z położenia powiatu, na pierwszy plan wysuwa się zagrożenie powodziowe – stwarzane głównie przez Wisłę oraz Sołę i Skawę w ich dolnych biegach. W ciągu ostatnich dekad teren powiatu oświęcimskiego wielokrotnie doświadczał powodzi i podtopień, a skuteczne zabezpieczenie przed podobnymi zjawiskami w przyszłości wydaje się być jednym z kluczowych wyzwań – zwłaszcza w obliczu obserwowanych zmian klimatycznych.

Konsekwencje:

- Potencjał osiedleńczy i inwestycyjny wynikający z bliskości dużych ośrodków administracyjnych, usługowych i gospodarczych;
- Dobra dostępność komunikacyjna i jednocześnie niepełne wykorzystanie płynącego z niej potencjału;
- Niedostateczny, nieodpowiadający potrzebom rozwój infrastruktury drogowej;
- Duże zagrożenie powodziowe powodowane ukształtowaniem terenu, eksploatacją złóż węgla kamiennego oraz obecnością na terenie powiatu trzech dużych rzek (Wisła, Soła, Skawa), z czego dwóch ostatnich w ich dolnych biegach;
- Zróżnicowanie wewnątrz powiatu za sprawą dwóch ośrodków ciężenia – Krakowa i Górnego Śląska dla okolic Oświęcimia oraz Bielska-Białej dla okolic Kęt.

Wyzwania:

- Zapobieganie różnicowaniu procesów rozwojowych powiatu ze względu na odmienny charakter północnej i południowej części jednostki;
- Zabieganie o poprawę stanu głównych dróg w powiecie (krajowych i wojewódzkich), łącznie z naciskiem na budowę obwodnic i wyprowadzenie tranzytu z centrów miast;
- Wykorzystanie możliwości, jakie w zakresie dojazdów do najważniejszych ośrodków gospodarczych, naukowych i usługowych daje obecność linii kolejowych – lobbowanie w zakresie modernizacji i odpowiedniej siatki połączeń, inwestycje w parkingi P+R, dowozowe linie autobusowe itp.;
- Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia negatywnych skutków klęsk

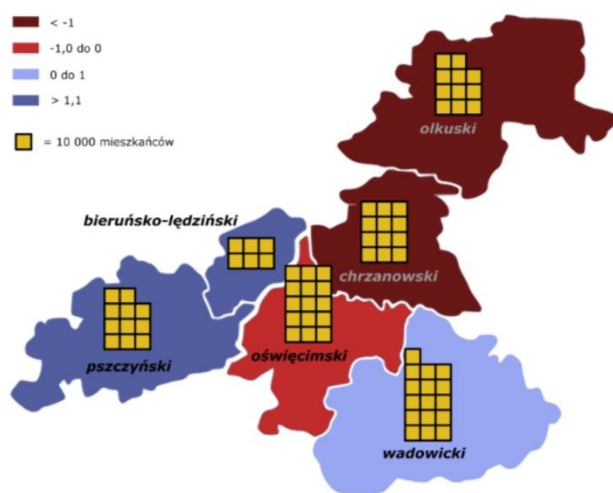
żywiolowych – w szczególności na obszarach zagrożonych powodzią i podtopieniami;

- Utrzymywanie oraz podnoszenie atrakcyjności osadniczej i gospodarczo-inwestycyjnej powiatu oraz w zakresie oferty spędzania czasu wolnego, przy zachowaniu dbałości o stan środowiska naturalnego.

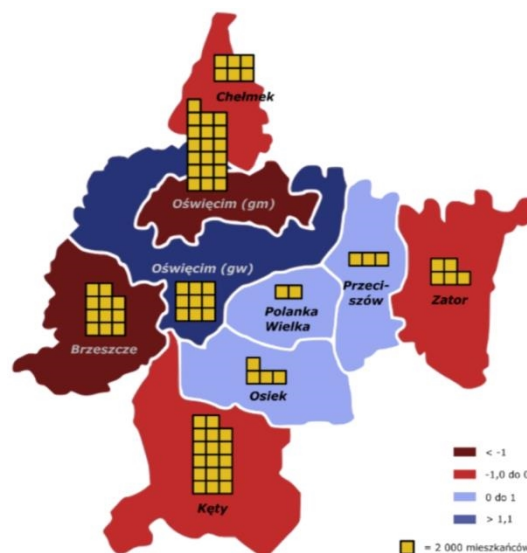
b) wynikających z procesów demograficznych

Analiza danych statystycznych pokazuje, że demografia jest jednym z najpoważniejszych problemów i zarazem wyzwań rozwojowych powiatu oświęcimskiego. Maleje liczba mieszkańców – okres 2015-2019 charakteryzował się dynamiką zmian na poziomie -0,9%. Z podobnym problemem borykają się dwa inne powiaty Małopolski Zachodniej (olkuski i chrzanowski), w przeciwieństwie do całego regionu, sukcesywnie zwiększającego liczbę swoich mieszkańców w tym samym okresie. Zjawisko wyludniania dotyczy przede wszystkim miast – o ile liczba mieszkańców gmin wiejskich powiatu nieznacznie zwiększyła się w okresie 2015-2019, o tyle w gminach miejskich i miejsko-wiejskich notowane były znaczące spadki. W 2019 r. 52,46% mieszkańców powiatu zamieszkiwało w miastach, ale wartość parametru w ostatnim pięcioleciu sukcesywnie spadała. Można przypuszczać, że w perspektywie najbliższych kilku, być może kilkunastu lat większość w powiecie będą stanowić mieszkańcy wsi.

Rysunek 12 Liczba ludności (2019) oraz zmiana tej liczby [%] w wybranych jst (2015-2019)

Rysunek 13 Liczba ludności (2019) oraz zmiana tej liczby [%] w gminach powiatu oświęcimskiego (2015-2019)

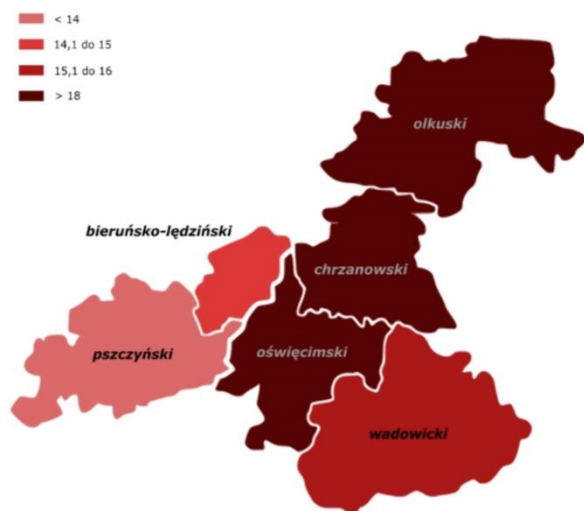

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

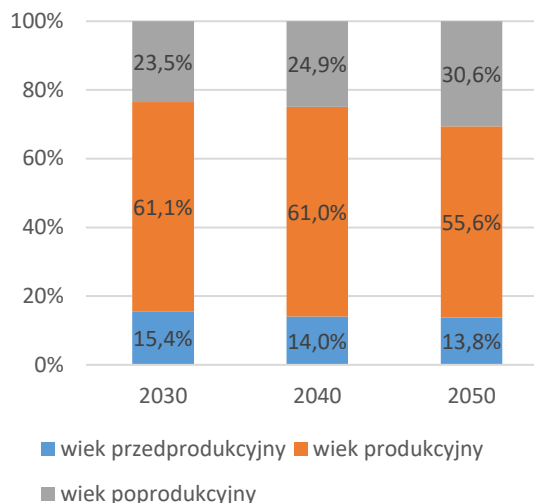
Równie niekorzystnie prezentuje się struktura demograficzna ludności powiatu. Osoby najstarsze, w wieku poprodukcyjnym, stanowiły w 2019 r. 22,4% ogółu wobec 20,4% odnotowanego w całej Małopolsce. Najgorzej pod tym względem prezentują się gminy miejskie i miejsko-wiejskie, na czele z gminą Oświęcim [m], gdzie najstarsi mieszkańcy stanowili 26,5% ogółu. Przyczynami takiego stanu rzeczy były obserwowane przez cały okres 2015-2019 ujemne wartości wskaźników przyrostu naturalnego i salda migracji. Pierwszy z nich, w przeliczeniu na 1000 osób, przyjmował wartości od -

0,21 do -1,62, drugi, także w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wahał się od -0,1 do -1,7. Także i w tym przypadku cała Małopolska notowała dodatnie wartości przyrostu naturalnego i salda migracji, co stawia analizowaną jednostkę w mało korzystnym świetle.

Rysunek 14 Wskaźnik starości – odsetek [%] osób w wieku powyżej 65 lat w liczbie ludności wybranych jst (2019)

Wykres 3 Prognoza w zakresie struktury demograficznej [%] dla powiatu oświęcimskiego (2030-2050)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Mało optymistyczne są także prognozy demograficzne. Według nich, do 2050 roku liczba mieszkańców powiatu oświęcimskiego zmaleje o blisko 18 tys. – co na chwilę obecną odpowiada np. odłączeniu od jednostki gminy wiejskiej Oświęcim. W tym samym roku ludność w wieku poprodukcyjnym może stanowić aż 30,6% ogółu. Największy ubytek ludności w perspektywie do 2030 roku ma dotknąć gminy Oświęcim [m], Brzeszcze oraz Kęty, znaczący wzrost odnotuje jedynie gmina Oświęcim [w] – przypuszczalnie za sprawą osiedlania się na jej terenie części dotychczasowych mieszkańców miasta Oświęcim. Jeśli zatem działania zmierzające do poprawy struktury demograficznej okażą się nieskuteczne, konieczne może się okazać głębokie przeorientowanie systemu usług publicznych (np. w zakresie opieki medycznej), ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób najstarszych.

Konsekwencje:

- Pogarszająca się sytuacja demograficzna – powolny ale postępujący spadek liczby mieszkańców przy jednoczesnym starzeniu się społeczeństwa;
- Nasilone zjawisko wyludniania się miast na rzecz terenów wiejskich (widoczne szczególnie w relacji miasto Oświęcim – gmina wiejska Oświęcim) i związane z tym zjawiskiem ryzyko zaburzenia struktury społecznej na obszarach o największym poziomie migracji wewnętrznych;
- Zmiana zapotrzebowania na określone rodzaje usług publicznych, występująca zarówno na

Wyzwania:

- Podejmowanie działań zmierzających do wstrzymania lub przynajmniej spowolnienia negatywnych trendów demograficznych (m.in. poprawa atrakcyjności osadniczej i wsparcie w zakresie tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy);
- Łagodzenie skutków zmiany struktury demograficznej, m.in. za sprawą dostarczania usług publicznych na odpowiednim poziomie, dostosowanych do wieku oraz potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców;
- Kreowanie pozytywnego wizerunku powiatu, atrakcyjnego dla potencjalnych osiedleńców

obszarach wyludniających się, jak i na masowo zasiedlanych.

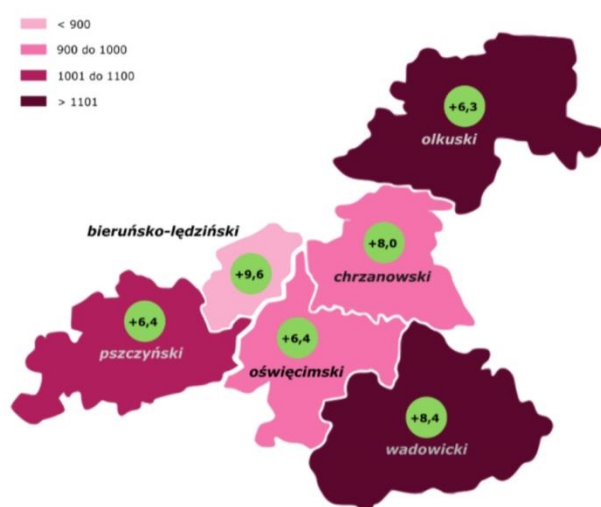
i współpraca w tym zakresie z samorządami gminnymi;

- Zapobieganie zjawisku dużego zróżnicowania atrakcyjności osiedleńczej wewnątrz powiatu, m.in. za sprawą inicjowania odpowiednich działań inwestycyjnych.

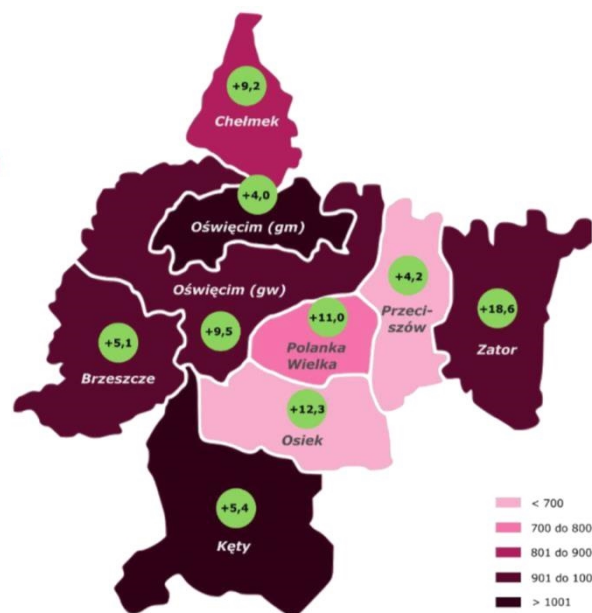
c) wynikających z sytuacji gospodarczej

Na koniec 2019 r. w powiecie oświęcimskim działało blisko 15 tys. podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON. Zdecydowaną większość stanowiły firmy małe, zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników, aczkolwiek w skali wszystkich powiatów Małopolski oświęcimski wyróżnia się funkcjonowaniem dwóch przedsiębiorstw z zatrudnieniem powyżej 1000 osób: zakładów chemicznych – Synthos S.A. (Oświęcim) oraz metalurgicznych – Grupa Kęty S.A. (Kęty). Są to przedsiębiorstwa o rozpoznawalności na poziomie międzynarodowym, co z pewnością korzystnie wpływa zarówno na potencjał gospodarczy powiatu, jak i może skłaniać potencjalnych inwestorów do zainteresowania tym obszarem. Trzecim pracodawcą o podobnej skali zatrudnienia - niewykazywanym w statystykach ze względu na fakt przynależności do koncernu z siedzibą w innym województwie - jest kopalnia węgla kamiennego ZG Brzeszcze.

Rysunek 15 Podmioty gospodarcze wpisane do REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (2019) wraz ze zmianą [%] tej liczby (2015-2019) w wybranych jst

Rysunek 16 Podmioty gospodarcze wpisane do REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (2019) wraz ze zmianą [%] tej liczby (2015-2019) w gminach powiatu oświęcimskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców prezentuje powiat oświęcimski w mało korzystnym świetle – odnotowana w 2019 r. wartość 975 podmiotów jest najniższa spośród powiatów Małopolski Zachodniej. W rozbiciu na poszczególne jednostki, największym poziomem przedsiębiorczości charakteryzują się gminy Oświęcim [m] oraz Kęty. W strukturze gospodarczej powiatu oświęcimskiego, rozpatrywanej ze względu na przyporządkowanie przedsiębiorstw do poszczególnych sekcji PKD, dominują podmioty zgrupowane w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa samochodów – 25,00%), F (Budownictwo –

13,38%) oraz C (Przetwórstwo przemysłowe – 10,02%). Podział ten nie odróżniał się znacząco od obserwowanego w całej Małopolsce, aczkolwiek w programowaniu dalszego rozwoju powiatu oświęcimskiego należy mieć na uwadze znaczącą rolę przemysłu ciężkiego. Na terenie powiatu działa wspomniana kopalnia węgla kamiennego w Brzeszczach, a w jego sąsiedztwie druga w Małopolsce kopalnia w Libiążu. Górnictwo i powiązane branże stanowią istotną część gospodarki subregionalnej. W związku z europejskim celem, jakim jest osiągnięcie do 2050 r. neutralności klimatycznej Unii Europejskiej, następować będzie stopniowe odejście od działalności wydobywczej. Transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu będzie się wiązać z koniecznością łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków tego procesu.

Na koniec roku 2019 analizowana jednostka charakteryzowała się dość niskim poziomem bezrobocia – 1 052 zarejestrowanych bezrobotnych, co przekładało się na stopę bezrobocia na poziomie 5,1%, nieznacznie wyższą niż w przypadku całego regionu (4,1%). Wśród trendów i zjawisk uwidaczniających się w nieco głębszej analizie zwracał uwagę przede wszystkim wysoki odsetek bezrobotnych w wieku powyżej 45 lat (sięgający pułapu 40%) oraz trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby najgorzej wykształcone – stanowiły one bowiem ponad 50% ogółu. Interesującym zjawiskiem było obserwowane w okresie 2015-2019 stopniowe zmniejszanie się odsetka bezrobotnych zamieszkujących miasta powiatu – na koniec 2019 r. stanowili oni jeszcze co prawda większość, ale nieznacznie w stosunku do początku analizowanego pięcioletnia.

Opisywane zadowalające tendencje na rynku pracy prawdopodobnie zostaną załamane w wyniku negatywnych konsekwencji pandemii COVID-19. Prognozy dotyczące zmian na rynku pracy i wzrostu bezrobocia są różne, jednak realnym jest, że na koniec 2020 r. może ono wzrosnąć do 9-10% w skali kraju. Sytuacja będzie wymagać wdrożenia mechanizmów łagodzących skutki kryzysu społeczno-gospodarczego na szczeblu centralnym, ale jednocześnie zaangażowania i współpracy na poziomie lokalnym.

Konsekwencje:

- Przemysłowy profil powiatu, wynikający w dużej mierze z uwarunkowań historycznych, mogący stanowić potencjalną zachętę dla inwestorów;
- Obecność dużych przedsiębiorstw pozytywnie wpływająca na ogólny profil gospodarczy jednostki;
- Potencjał w zakresie rozwoju przemysłu oraz usług, wynikający m.in. z sąsiedztwa z aglomeracjami i konurbacją – rynek zbytu, zaplecze kadrowe;
- Korzystna sytuacja w zakresie bezrobocia przy jednoczesnych problemach z aktywizacją zawodową osób o najniższym potencjale na rynku pracy – słabiej wykształconych i/lub starszych;
- Ryzyko załamania gospodarczego i wystąpienia negatywnych zjawisk społecznych w związku z epidemią koronawirusa;
- Częściowe uzależnienie gospodarki subregionalnej od węgla oznaczające –

Wyzwania:

- Łagodzenie skutków gospodarczych związanych z epidemią koronawirusa (2020) i wypracowanie mechanizmów reagowania na podobne wydarzenia w przyszłości;
- Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu;
- Bieżące monitorowanie sytuacji na rynku pracy w powiecie z wdrażaniem odpowiednich mechanizmów;
- Podniesienie poziomu atrakcyjności powiatu dla inwestorów, np. poprzez współpracę z samorządami gminnymi w zakresie tworzenia i rozwijania stref aktywności gospodarczej oraz doskonalenie standardów obsługi;
- Skuteczna promocja gospodarcza i inwestycyjna;
- Zwiększenie udziału przedsiębiorstw zaliczanych do grupy małych i średnich w strukturze gospodarczej jednostki;

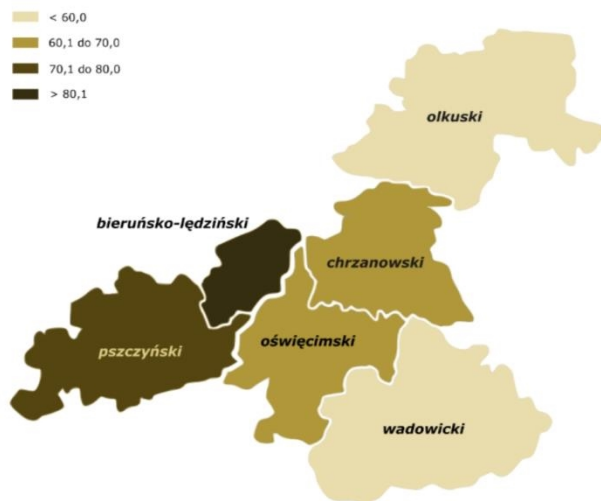
w kontekście celu, jakim jest osiągnięcie do 2050 r. neutralności klimatycznej UE – konieczność łagodzenia negatywnych skutków transformacji.

- Wsparcie procesu profesjonalizacji działania przedsiębiorstw z terenu powiatu oraz promocja ich produktów i usług;
- Współpraca z samorządami gminnymi oraz pozostałymi zainteresowanymi podmiotami w zakresie modernizacji kształcenia zawodowego, w szczególności dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy.

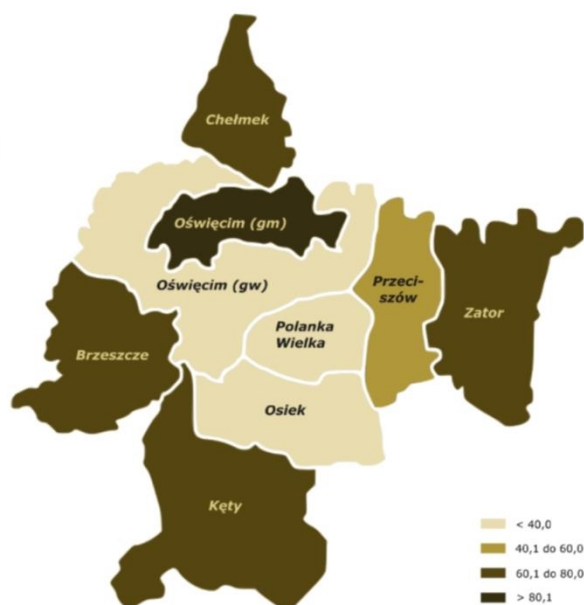
d) wynikających ze stopnia rozwoju infrastruktury technicznej

Na moment tworzenia diagnozy najnowsze dane, jakimi dysponował GUS, dotyczyły roku 2018. Pomimo to ich analiza wskazywała na brak problemów z dostępem do wodociągu i gazociągu na obszarze powiatu oświęcimskiego. Dostęp ten posiadało, odpowiednio, 98,1% oraz 80,0% mieszkańców analizowanej jednostki. W obydwu przypadkach było to więcej, niż wynosiła wartość parametru dla całej Małopolski.

Rysunek 17 Odsetek [%] mieszkańców wybranych jst posiadających dostęp do kanalizacji (2018)

Rysunek 18 Odsetek [%] mieszkańców gmin powiatu oświęcimskiego posiadających dostęp do kanalizacji (2018)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na polu dostępu do infrastruktury technicznej największym wyzwaniem jest zwiększenie dostępu do kanalizacji. Na koniec 2018 r. posiadało go 64,7% mieszkańców powiatu. Był to co prawda rezultat lepszy od obserwowanego w całej Małopolsce (63,3%), ale zjawiskiem negatywnym było zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi gminami – rozpiętość sięgała od poziomu 21,3% (gmina wiejska Oświęcim) po 92,5% (gmina miejska Oświęcim). Analiza danych pokazuje, że największy problem z dostępem do sieci kanalizacyjnej występował na obszarze gmin wiejskich. Nadrobienie zapóźnień w tym zakresie wydaje się konieczne nie tylko ze względu na podniesienie jakości życia oraz atrakcyjności osiedleńczej, ale również na poprawę stanu środowiska naturalnego – w wielu przypadkach bowiem ścieki bytowe mogą być odprowadzane bezpośrednio do gruntu.

Konsekwencje:

- Korzystny wpływ na jakość życia mieszkańców;

Wyzwania:

- Intensyfikacja działań w zakresie rozwoju sieci infrastruktury technicznej na obszarze powiatu,

• Bezpośrednie przełożenie na atrakcyjność osadniczą oraz inwestycyjno-gospodarczą powiatu oświęcimskiego; • Możliwy wpływ dostępności do infrastruktury sieciowej (kanalizacja) na zróżnicowanie atrakcyjności osadniczej wewnątrz powiatu; • Negatywny wpływ na jakość środowiska naturalnego – m.in. zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, smog.	• ze szczególnym uwzględnieniem kanalizacji oraz gazociągu; • Podnoszenie jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną i dostosowanie ich do zmieniających się warunków osadniczych oraz potrzeb gospodarczych; • Optymalizacja kosztów związanych z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury sieciowej.

e) wynikających z potrzeb polityki społecznej i ochrony zdrowia

Chociaż większość zadań z zakresu pomocy społecznej przypisanych samorządom realizują gminy, powiat oświęcimski jest organizatorem dla 8 placówek z tego zakresu – głównie są to domy pomocy społecznej oraz placówki opiekuńcze i wychowawcze dla dzieci i młodzieży. Statystyki pokazują, że w analizowanym okresie 2015-2019 spadła liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – wartość parametru na koniec analizowanego okresu wyniosła 304 osoby. Przepuszczalnie korzystny trend zostanie zastopowany w efekcie epidemii COVID-19, choć na chwilę obecną nie jest możliwe precyzyjne określenie skali tego zjawiska.

Powiat oświęcimski prowadzi dwie placówki ochrony zdrowia – ZOZ w Oświęcimiu (w strukturze którego znajduje się także Szpital Powiatowy) oraz PZO-L w Grojcu. Wskaźnik obrazujący liczbę szpitalnych łóżek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w powiecie oświęcimskim w 2019 r. wynosił 30,6 łóżek, zauważalnie mniej niż w przypadku średniej regionalnej (43,5). Istotnym elementem opieki zdrowotnej sprawowanej na terenie powiatu są Zespoły Ratownictwa Medycznego. Według stanu na 2019 r. na terenie analizowanej jednostki stacjonowało 5 ZRM, z czego jeden w ograniczonym zakresie czasowym (z wyłączeniem godzin nocnych). W ujęciu ogólnym mieszkańcy analizowanej jednostki mają dobry dostęp do usług medycznych – tym bardziej, że bliskość Krakowa, Bielska-Białej i miast Górnego Śląska przekłada się także na szeroki katalog rozmaitych usług medycznych. Jednocześnie, nawet przy braku szczegółowych danych statystycznych można przypuszczać, że do rangi najważniejszych zadań powiatu w zakresie opieki medycznej urastają te same problemy, które (zwłaszcza w okresie epidemii COVID-19) uwidaczniają się w skali ogólnopolskiej – niewydolność systemu związana z brakiem wykwalifikowanej kadry, wydłużony czas oczekiwania na udzielenie pomocy czy niedostatki sprzętowe. Rozwiązanie tych problemów wydaje się być kluczowe także ze względu na wskazywane wcześniej niekorzystne procesy demograficzne i spodziewane w związku z nimi zwiększenie zapotrzebowania na usługi medyczne i opiekuńcze.

W zakresie bezpieczeństwa publicznego warte odnotowania są dwa trendy – spada liczba zabitych i rannych w wypadkach komunikacyjnych, ale jednocześnie rośnie liczba odnotowywanych przestępstw. W przypadku tych pierwszych wydarzeń wskaźnik obrazujący zabitych w przeliczeniu na 100 wypadków w powiecie oświęcimskim w 2019 r. wyniósł 5,1 – mniej niż na początku analizowanego okresu (12,7) oraz w porównaniu z Małopolską (6,6). Można przypuszczać, że realizacja wskazanych wcześniej inwestycji drogowych przełoży się na dalszą poprawę bezpieczeństwa na drogach powiatu. Z kolei liczba przestępstw w 2019 r. wyniosła 3 583, o przeszło 500 więcej niż przed czterema laty. Większość (68,4%) stanowią przestępstwa o charakterze kryminalnym. Wykrywalność w okresie 2016-2019 utrzymywała się na poziomie przekraczającym 80%.

Konsekwencje:

- Perspektywa nieuniknionego wzrostu zapotrzebowania na opiekę zdrowotną, w tym na usługi specjalistyczne, związanego ze zmianami w strukturze demograficznej;
- Możliwość wystąpienia problemów z bieżącym funkcjonowaniem placówek opieki zdrowotnej typowych dla całej Polski, związanych z brakami kadrowymi, sprzętowymi oraz finansowymi – zwłaszcza w okresach kryzysowych;
- Ryzyko problemów społecznych będących konsekwencją pandemii koronawirusa i transformacji gospodarczej, na czele ze wzrostem osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- Poprawa jakości życia i obniżenie negatywnych skutków społecznych ze względu na podniesienie poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- Wzrost liczby przestępstw przy jednoczesnym utrzymaniu wskaźnika wykrywalności na podobnym, wysokim poziomie.

Wyzwania:

- Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu poprzez doskonalenie systemu ochrony zdrowia, w tym w kontekście zmian w strukturze demograficznej;
- Przeciwdziałanie spodziewanym na terenie całego kraju problemom związanym z funkcjonowaniem służby zdrowia na poziomie lokalnym;
- Współpraca z samorządami gminnymi w zakresie udzielania skutecznego wsparcia społecznego, w szczególności w okresach o większym zapotrzebowaniu na taką pomoc;
- Współtworzenie oferty wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych skutkami pandemii koronawirusa i transformacji gospodarczej;
- Działania inwestycyjne oraz „miękkie” na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

f) wynikających ze stanu oraz potencjału środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

Powiat oświęcimski posiada ciekawe walory przyrodniczo-krajobrazowe. Nie świadczy o tym odsetek powierzchni chronionej, który jest niewielki – według stanu na koniec 2019 r. jest to zaledwie 246,03 ha, czyli 0,6% powierzchni powiatu. Na liczbę tę składają się 2 leśne rezerваты przyrody – „Przeciszów” (gm. Przeciszów) oraz „Dwory” (gm. Oświęcim [w]) oraz 4 użytki ekologiczne nad Sołą, leżące w granicach miasta Oświęcim. Specyfikę powiatu oświęcimskiego o dużej wartości środowiskowej, jak również potencjałe rozwojowym stanowią natomiast stawy hodowlane, licznie rozsięte wzdłuż dolnych odcinków Soły, Skawy oraz przepływającego przez powiat fragmentu Wisły. Obszar ten, obejmujący przeszło 300 km², często bywa określany mianem „Doliny Karpią”, z nieformalną stolicą w Zatorze. Dla potencjału przyrodniczego znaczenie ma nie tylko prowadzona na tym terenie od czasów średniowiecznych gospodarka hodowlana ryb (głównie karp), ale także fakt, że liczne stawy stały się ostoją dla licznych gatunków ptaków, w tym także tych rzadziej spotykanych. W celu ochrony tych siedlisk ustanowiono obszary ochrony „Natura 2000” (nieujęte w statystykach GUS jako obszary ochrony przyrody, „Dolina Dolnej Skawy”, „Dolina Dolnej Soły”, „Stawy w Brzeszczach” oraz „Dolna Soła”), co z jednej strony służy zachowaniu dotychczasowych siedlisk, z drugiej może stanowić barierę w podejmowaniu niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych. Niewątpliwie jednak zespół stawów w powiecie oświęcimskim stanowi jeden z ewenementów przyrodniczych w skali całej Małopolski – regionu i tak bardzo zasobnego w rozmaite atrakcje przyrodnicze.

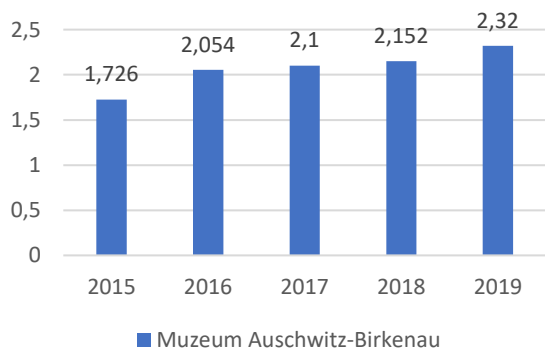
Największym zagrożeniem dla środowiska naturalnego powiatu oświęcimskiego wydaje się być zanieczyszczenie powietrza, pochodzące zarówno z przemysłu, jak i z „niskiej emisji”. W tym pierwszym przypadku należy zwrócić uwagę na fakt, że w centrum analizowanej jednostki zlokalizowane są zakłady chemiczne Synthos S.A. – według danych Wojewódzkiego Inspektoratu

Ochrony Środowiska w Krakowie wskazane jako jeden z siedmiu największych emitentów zanieczyszczeń w całej Małopolsce. Na jakość powietrza wpływ ma także nieodległe sąsiedztwo Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego z tamtejszymi zakładami. Z kolei problemy związane z emisją z palenisk i kotłów indywidualnych potwierdzają dane ze stacji pomiarowej powietrza w Oświęcimiu – w 2018 r. dobowe przekroczenia dopuszczalnych stężeń pyłów PM10 odnotowano przez 90 dni. Szansą na poprawę sytuacji, ale i wyzwaniem w zakresie wsparcia w organizowaniu alternatywnych źródeł ciepła może być uchwała antysmogowa, którą w perspektywie czasowej najbliższych kilku lat ma zostać objęta cała Małopolska.

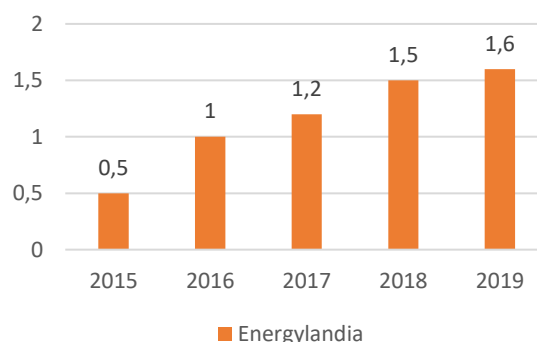
W ostatnich latach wzrosła liczba odpadów, zbieranych na terenie powiatu oświęcimskiego – w 2019 r. było to 62,1 tys. ton. 25,2% z tej liczby było objęte zbiórką selektywną – pomimo wzrostu wartości parametru na przestrzeni ostatnich kilku lat w dalszym ciągu jest on niższy od średniej wojewódzkiej (33,2%), a także od rezultatów odnotowanych w powiatach ościennych.

Wśród potencjałów rozwojowych posiadanych przez powiat oświęcimski na pierwszy plan wysuwa się turystyka. Dwie najpopularniejsze destynacje turystyczne leżące w granicach powiatu plasują się na dwóch skrajnych biegunach, jeśli chodzi o znaczenie dla ogólnoświatowego dziedzictwa kulturowego a także ładunek emocjonalny. Mowa bowiem o Muzeum Auschwitz-Birkenau (Oświęcim) oraz o Parku Rozrywki „Energylandia” (Zator). W 2019 r. wskazane placówki odnotowały odwiedziny na poziomie odpowiednio 2,32 mln oraz 1,6 mln osób. Wydaje się też uzasadnione określenie poziomu ich rozpoznawalności mianem międzynarodowego – tym bardziej, że Obóz Auschwitz-Birkenau od 1979 r. znajduje się na liście UNESCO. Do pozostałych zasobów powiatu oświęcimskiego o dużym potencjale turystycznym należą także wspomniane stawy rybackie (warto wspomnieć, że hodowany w nich karp zatorski został wpisany na listę produktów tradycyjnych) oraz szereg drewnianych kościołów, znajdujących się na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Małopolskiego.

Wykres 4 Frekwencja [mln odwiedzających] w Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau w okresie 2015-2019

Wykres 5 Frekwencja [mln odwiedzających] w Parku Rozrywki „Energylandia” w Zatorze w okresie 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze stron internetowych placówek

Wymienione zasoby oraz przytoczone liczby odwiedzających pozwalają na stwierdzenie, że turystyka (wraz z usługami współistniejącymi – np. gastronomia czy transport) stanowią jedną z ważniejszych gałęzi rozwoju analizowanego powiatu i wymagają szczególnej uwagi w programowaniu rozwoju jednostki – także przy uwzględnieniu negatywnych konsekwencji, jakie w branży z pewnością spowoduje epidemia COVID-19.

Konsekwencje:

- Bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz oferty wypoczynkowo-rozrywkowej do promocji powiatu oraz rozwoju turystyki i związanych z nią usług;
- Możliwości w zakresie kreowania oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców powiatu i jednostek ościennych w oparciu o posiadane zasoby środowiskowe, unikatowe w skali całego regionu;
- Relatywnie duże zagrożenie dla mieszkańców oraz obniżenie jakości życia związane z zanieczyszczeniem powietrza – zarówno ze względu na przemysł, jak i na „niską emisję”;
- Zagrożenia związane z nieefektywnym systemem odbioru i utylizacji śmieci (m.in. powstawanie dzikich wysypisk śmieci).

Wyzwania:

- Stworzenie nowych i promowanie istniejących produktów turystycznych powiatu w oparciu o posiadane zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz potencjał wypoczynkowo-rozrywkowy;
- Współpraca z ościennymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz jej promocji;
- Tworzenie i utrzymywanie w odpowiednim stanie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej;
- Poprawa stanu środowiska naturalnego, w szczególności czystości powietrza (wsparcie likwidacji nieekologicznych źródeł ciepła) oraz czystości wód w rzekach i potokach na obszarze powiatu;
- Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu i współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w tym zakresie.

g) wynikających z poziomu rozwoju kapitału społecznego

Wśród wskaźników poziomu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego często analizie poddawana jest frekwencja wyborcza. Analiza niektórych głosowań z okresu 2014-2020 pokazuje wzrost frekwencji wyborczej w powiecie oświęcimskim – trend kształtował się bardzo podobnie do obserwowanego w pozostałych powiatach stanowiących tło porównawcze, jak również w całej Małopolsce. W wyborach prezydenckich z 2020 r. (II tura) po raz pierwszy frekwencja przekroczyła 70%. Warto podkreślić także, że nieco większym zainteresowaniem cieszą się wybory sejmowe i prezydenckie niż samorządowe.

Partycypacja społeczna przejawiająca się zaangażowaniem w działalność fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych bywa mierzona liczbą takich organizacji, choć wskaźnik ten w żaden sposób nie obrazuje jakości i efektywności ich działania. Warto jednak wspomnieć, że na terenie powiatu oświęcimskiego w 2019 r. funkcjonowało 435 takich organizacji. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dało to rezultat 28 podmiotów – porównywalny do pozostałych analizowanych powiatów, ale znacznie niższy od całej Małopolski (35). Wśród gmin powiatu największą liczbą fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych legitymowała się gmina miejska Oświęcim oraz Kęty, najmniejszą gminy wiejskie.

Powiat oświęcimski jest jednostką współprowadzącą (współ z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej (w organizacji). Jednostka powstała w 2018 r. Placówka ma na celu upamiętnienie mieszkańców, którzy nieśli pomoc więźniom i ofiarom KL Auschwitz-Birkenau. W obszarze kultury i uczestnictwa w niej warto zaznaczyć, że wśród wszystkich analizowanych jednostek powiat oświęcimski ma najwyższą liczbę uczestników wydarzeń kulturalnych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – 2 121,3 (2019). Wśród gmin powiatu pod tym

względem przodują Oświęcim [m] oraz Zator – w obydwu przypadkach wartości odnotowanego tam w 2019 r. wskaźnika przekraczały średnią powiatową.

Samorząd powiatowy jest organizatorem dla 9 placówek edukacyjnych – większość z nich stanowią zespoły szkół (które najczęściej tworzą licea ogólnokształcące i technika), funkcjonuje także Szkolny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy oraz Młodzieżowy Dom Kultury. Z lokalizacji tych placówek można wysnuć wniosek, że w powiecie znajdują się dwa centra nauki na średnim szczeblu – Oświęcim oraz Kęty. W najczęściej wykorzystywanych do porównań pomiędzy szkołami średnimi wynikach egzaminów maturalnych uczniowie ze szkół z terenu powiatu oświęcimskiego zwykle wypadali przeciętnie. W przypadku egzaminów na poziomie podstawowym z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego średnia liczba zdobytych punktów przez cały okres 2016-2020 rzadko przekraczała wartości analogicznego wskaźnika dla całej Małopolski.

Konsekwencje:

- Wzrost zaangażowania mieszkańców powiatu w wybory – zarówno ogólnopolskie, jak i samorządowe;
- Potencjał zaangażowania społecznego i współpracy międzysektorowej (organizacje pozarządowe) przy jednoczesnym zróżnicowaniu ich liczebności pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi powiatu;
- Ryzyko konieczności zmian w lokalnym systemie oświatowym średniego szczebla, związane z niekorzystnymi zmianami w demografii jednostki;
- Gorszy start uczniów z terenu powiatu spowodowany przeciętnym poziomem nauczania w miejscowych szkołach średnich;
- Niska, mało atrakcyjna pozycja szkolnictwa zawodowego skutkująca niedoborem wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej na stanowiskach tego wymagających.

Wyzwania:

- Wykorzystanie potencjału płynącego z zasobów kapitału społecznego i organizacyjnego mieszkańców powiatu i współpraca z samorządami gminnymi w tym zakresie;
- Włączenie placówek kultury i organizacji pozarządowych w tworzenie oraz rozwój oferty spędzania wolnego czasu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży;
- Diagnoza przyczyn przeciętnych wyników z egzaminów maturalnych w szkołach średnich z terenu powiatu, wdrożenie działań służących podniesieniu poziomu nauczania;
- Promocja oferty edukacyjnej na czele z reorientacją szkolenia zawodowego, utrzymanie infrastruktury szkół na odpowiednim poziomie;
- Integracja gospodarki, edukacji i rynku pracy;
- Optymalizacja oferty edukacyjnej z uwzględnieniem zmian i trendów demograficznych – w szczególności dotyczącej liczebności szkół średnich funkcjonujących na terenie powiatu.

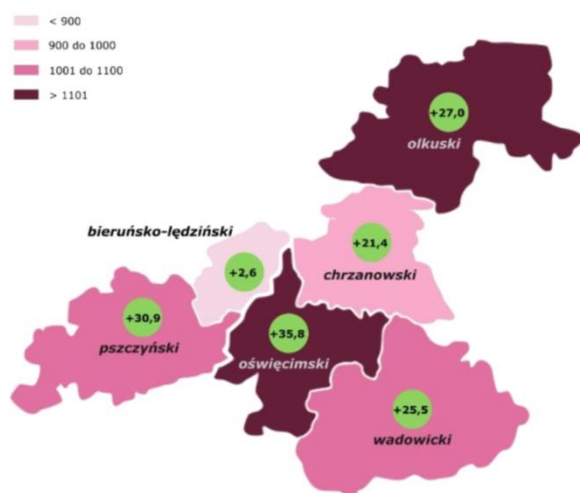
h) wynikających ze stanu finansów publicznych

Dochody budżetu powiatu oświęcimskiego w 2019 r. wyniosły 191 mln zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dało to kwotę 1 245,48 zł, o 35,8% wyższą niż na początku analizowanego okresu (2015 r.). Wartość ta jest także wyższa od średniej osiągniętej przez wszystkie małopolskie powiaty (1 025,37 zł). Z kolei w okresie 2015-2019 powiat oświęcimski zaabsorbował 24,1 mln zł z funduszy europejskich, co na tle porównawczym było wartością przeciętną. Kwota wydatków budżetu powiatu w 2019 r. wyniosła 180,2 mln zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca dało rezultat 1 172,86 zł. Kwota ta wzrosła w porównaniu do roku 2015 o 30,2% i także przekroczyła średnią dla Małopolski, wynoszącą 982,35 zł. Poziom wydatków inwestycyjnych powiatu oświęcimskiego w analizowanym

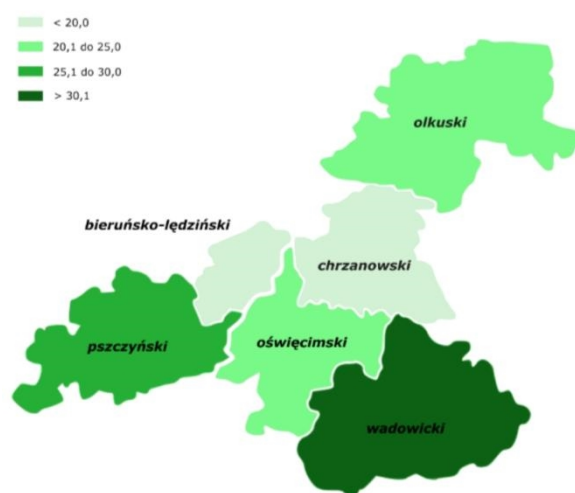
pięcioleciu oscylował pomiędzy 14,1% a 22,1% ogółu, ostatni analizowany rok – 2019 – zamknął się wynikiem 19,8%.

W 2019 r. w strukturze dochodów budżetu powiatu bardzo podobny poziom zanotowały dochody własne oraz subwencje, wynosząc odpowiednio 40,4% oraz 40,1%. W całym okresie 2015-2019 warto odnotować spadek poziomu subwencji na rzecz dochodów własnych, co stanowi potwierdzenie korzystnej gospodarki finansowej, a przy tym stabilności budżetowej jednostki. Z kolei w zakresie wydatków największy udział, nieznacznie przekraczający 40% przypada na dział klasyfikacji budżetowej „oświata i wychowanie”, kolejne pozycje zajmuje „transport i łączność” oraz „administracja publiczna”. Warto przy tym nadmienić, że w stosunku do roku 2015 udział wydatków związanych z oświatą zmniejszył się o 6 punktów procentowych.

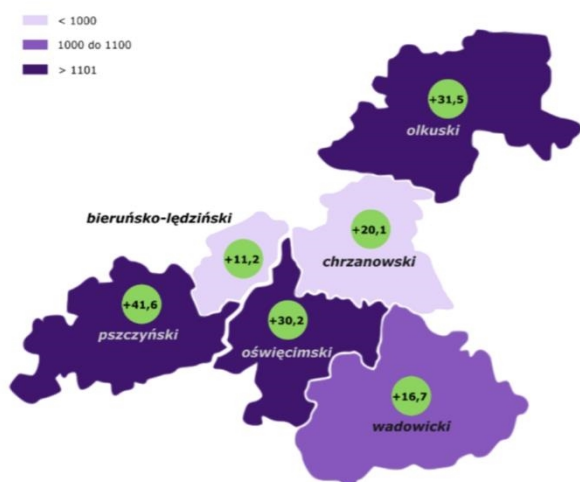
Rysunek 19 Dochód [zł] w przeliczeniu na mieszkańca (2019) oraz zmiana wysokości dochodu w przeliczeniu na mieszkańca [%] (2015-2019) w wybranych jst

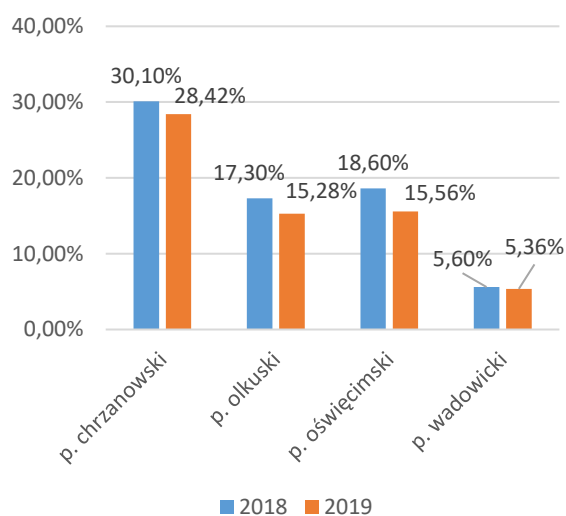
Rysunek 20 Wysokość środków z UE [mln zł] pozyskanych przez wybrane jst (2015-2019)

Rysunek 21 Wydatki [zł] w przeliczeniu na mieszkańca (2019) oraz zmiana wysokości wydatków w przeliczeniu na mieszkańca [%] (2015-2019) w wybranych jst

Wykres 6 Poziom zadłużenia budżetów [%] wybranych jst (2018, 2019)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Według danych publikowanych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Krakowie, poziom zadłużenia budżetu powiatu oświęcimskiego sięgał na koniec 2019 r. 15,56%, co na tle powiatów porównywanych stanowiło wynik przeciętny.

Konsekwencje:

- Względna stabilność finansów powiatu – ze szczególnym uwzględnieniem zdolności do podnoszenia poziomu dochodów własnych;
- Przeciętna sprawność w pozyskiwaniu i wydawaniu środków europejskich;
- Znaczący udział w wydatkach nakładów na funkcjonowanie oświaty;
- Poziom zadłużenia jednostki na bezpiecznym poziomie.

Wyzwania:

- Utrzymanie zdolności do zwiększania udziału dochodów własnych w strukturze wpływów do budżetu i optymalizacja wydatków;
- Podniesienie efektywności w zakresie pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych w nowej perspektywie programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027;
- Wprowadzenie partycypacyjnych mechanizmów wydatkowania niektórych środków;
- Bieżący monitoring poziomu zadłużenia powiatu.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje, szanse

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na **wewnętrzne**, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki **zewnętrzne** – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki **pozytywne**, czyli silne strony i szanse, oraz czynniki **negatywne**, czyli słabe strony i zagrożenia.

Tabela 1 Wyniki analizy SWOT dla powiatu oświęcimskiego.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE I KOMUNIKACYJNE	
<ul style="list-style-type: none"> Położenie pomiędzy aglomeracją krakowską, Konurbacją Górnośląską i Bielskiem-Białą (Kraków, Katowice, Tychy, Bielsko-Biała jako rynki pracy, zbytu, innowacji, miejsca dostępu do edukacji i innych usług publicznych). Bliskość portów lotniczych: Balice i Pyrzowice (obsługa ruchu turystycznego). Bliskość Beskidów (atrakcyjność rekreacyjno-turystyczna) oraz bogate walory krajobrazowo-przyrodnicze (m.in. Dolina Górnej Wisły, obecność w granicach powiatu 3 ptasich obszarów chronionych NATURA 2000 o łącznej powierzchni ponad 14 tys. ha). Bliskość Wadowic (wraz z postacią Jana Pawła II) jako ważnego miejsca turystyki pielgrzymkowej, budującego atrakcyjność i rozpoznawalność także powiatu oświęcimskiego. Położenie transgraniczne (wsparcie dla pogłębiania współpracy międzynarodowej na szczeblu samorządowym i pozarządowym). 	<ul style="list-style-type: none"> Niewydolność układu komunikacyjnego miasta Oświęcimia, w szczególności brak dodatkowego mostu na Wiśle i mostu na Sole, brak obwodnic głównych ośrodków miejskich. Słabe skomunikowanie z autostradą A4 oraz mała przepustowość tras komunikacyjnych w kierunku Krakowa i Konurbacji Górnośląskiej (mniejsze oddziaływanie aglomeracji krakowskiej oraz KG, brak wykorzystania impulsów rozwojowych, płynących z ośrodków regionalnych – inwestycje, kapitał, informacje, itp.).

<ul style="list-style-type: none"> • Postępujące remonty tras kolejowych na odcinkach Kraków – Oświęcim – Czechowice-Dziedzice, Bielsko-Biała – Kęty. 	
USŁUGI I KAPITAŁ SPOŁECZNY	
<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki kapitał społeczny - młodzi, ambitni ludzie, którzy chcą się rozwijać (intelektualnie, sprawnościowo, kulturalnie, artystycznie, itd.), realizować własne pasje i zainteresowania. • Specyfika lokalnych organizacji pozarządowych – wysoka, ponadprzeciętna na tle pozostałych powiatów Małopolski, liczba członków organizacji pozarządowych, a zarazem przeciętna, niższa od średniej wojewódzkiej liczba tych organizacji (GUS). • Uczelnia wyższa na terenie powiatu – Małopolska Uczelnia Państwowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu: <ul style="list-style-type: none"> ○ oferta kształcenia na szczeblu wyższym (m.in. pielęgniarstwo, pedagogika, informatyka); ○ możliwość sprawnej reakcji na zapotrzebowania lokalnego rynku pracy; ○ duże zainteresowanie ofertą uczelni pomimo niżu demograficznego. • Szeroka i poszerzająca się oferta świadczeń zdrowotnych w placówkach opieki zdrowotnej: <ul style="list-style-type: none"> ○ Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu (specjalistyczna baza zabiegowo-diagnostyczna), szeroka oferta w zakresie leczenia szpitalnego, ambulatoryjnego i diagnostyki; stopniowa, postępująca modernizacja oddziałów); ○ liczne oferty w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej. • Rozwinięta oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi: <ul style="list-style-type: none"> ○ dobrze rozwinięta infrastruktura: domy pomocy społecznej, domy dziennej opieki, środowiskowe domy samopomocy, sieć warsztatów terapii zajęciowej (w tym prowadzone przez organizacje pozarządowe); ○ wieloprofilowość – różnorodna działalność ośrodków pomocy społecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystna i pogarszająca się sytuacja demograficzna na przestrzeni ostatnich lat, słabsza względem średniej wojewódzkiej: <ul style="list-style-type: none"> ○ Spadek liczby mieszkańców powiatu (dotyka szczególnie miast; przyrost populacji w centralnej części powiatu - Oświęcim [w], Osiek, Przeciszów, Polanka); ○ Ujemne saldo migracji; ○ Wyraźnie rosnący udział osób starszych w populacji (wg GUS: 0,5 pkt. proc. rocznie w latach 2014-2019); ○ Prognozy alarmujące utrzymanie się niekorzystnych trendów. • Niewystarczająca dostępność do specjalistycznych świadczeń diagnostycznych, w tym wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży. • Niepopularność programów i projektów z zakresu profilaktyki oraz edukacji prozdrowotnej przy jednoczesnym dominującym odsetku zgonów mieszkańców powiatu z przyczyn chorób układu krążenia i nowotworowych (80% zgonów w latach 2015-2018). • Ograniczona dostępność transportu publicznego na terenach wiejskich powiatu oświęcimskiego.

<ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwinięte szkolnictwo specjalne – działalność Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, wysoki poziom kształcenia zawodowego. ● Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego: <ul style="list-style-type: none"> ○ komisariaty policji w gminach miejskich i ponadprzeciętnie wysoki poziom wykrywalności przestępstw względem średniej wojewódzkiej w ostatnich latach; ○ doświadczenie służb w zabezpieczeniu dużych wydarzeń związanych z dziedzictwem historycznym oraz imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym; ○ PSP i OSP funkcjonujące w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym; ○ realizacja projektów związanych z doposażeniem służb bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. ● Wysokie, ponadprzeciętne spadki w liczbie zabitych i rannych w wypadkach drogowych w ostatnich latach w stosunku do statystyk dla województwa. 	
---	--

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

<ul style="list-style-type: none"> ● Wysoki – choć mniej konkurencyjny względem ośrodków woj. śląskiego – stopień rozwoju gospodarczego: <ul style="list-style-type: none"> ○ funkcjonowanie dużych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu, m.in. Grupa Kęty S.A., Grupa Kapitałowa Synthos S.A; ○ miasto Oświęcim jako ważny ośrodek gospodarczo-handlowy i kulturalny w Małopolsce, stolica subregionu Małopolski Zachodniej; ○ Zator jako silny, aktywny i prężnie działający ośrodek o określonej specjalizacji terytorialnej; ○ rosnąca liczba przedsiębiorstw w bazie REGON, choć wciąż mniejsza względem średniej wojewódzkiej (dominacja mikro i małych przedsiębiorstw); ○ strefy aktywności gospodarczej na terenie powiatu – m.in. jako baza dla współpracy nauki i biznesu, szkolnictwa zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Trudna sytuacja Kopalni Węgla Kamiennego Brzeszcze o strategicznie istotnych powiązaniach z lokalnym rynkiem pracy oraz biznesem wspomagającym (podobna sytuacja dot. KWK w Libiążu, w sąsiednim powiecie chrzanowskim). ● Znaczący odsetek osób pozostających długotrwale bez pracy w strukturze bezrobotnych w powiecie (szczególnie w gminach: Chelmek, Preciszów, Brzeszcze, Oświęcim [w], Zator). ● Brak wielkoobszarowych, zwartych terenów inwestycyjnych, przygotowanych na potrzeby dużych przedsiębiorców. ● Duże rozdrobnienie gruntów oraz nieuregulowane stosunki własnościowe. ● Mała ilość innowacyjnych przedsiębiorstw oraz spółek z kapitałem zagranicznym, które poprawiłyby i zróżnicowały ofertę rynku pracy na terenie powiatu. ● Brak skoordynowanej polityki promocji skierowanej do turystów, opartej na ofercie większej części gmin i zachęcającej do dłuższego pobytu na terenie powiatu.
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Zrestrukturyzowany sektor rolniczy (m.in. 160 gospodarstw towarowych o powierzchni powyżej 20 ha na terenie powiatu, niski odsetek nieużytków). • Rozwój targowisk miejskich w Oświęcimiu i w Kętach – miejsce zbytu produktów rolnych dla małych gospodarstw. • Obecność złóż zasobów surowców energetycznych na terenie powiatu. • Obecność instytucji otoczenia biznesu, oferujących narzędzia wsparcia dla MŚP (Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej, Krakowski Park Technologiczny). 	
ŚRODOWISKO I TURYSTYKA	
<ul style="list-style-type: none"> • Bogata oferta kulturalna na terenie powiatu, w tym mnogość prężnych organizacji pozarządowych, działających w zakresie kultury. • Międzynarodowy charakter miasta Oświęcim, działalność ważnych niepublicznych ośrodków kultury i edukacji o krajowej oraz międzynarodowej marce: m.in. Centrum Porad Obywatelskich i Prawnych dla Romów, Centrum Żydowskie, Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu. • Dziedzictwo historyczne Powiatu Oświęcimskiego (Oświęcim, Zator, Szlak Architektury Drewnianej). • Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau: <ul style="list-style-type: none"> ○ państwowa instytucja kultury rozpoznawalna na całym świecie, generująca duży ruch turystyczny (2,32 mln osób w 2019 roku); ○ stabilność i przewidywalność ruchu turystycznego (m.in. duża liczba odwiedzających w ramach programów rządowych różnych państw i projektów kulturalno-oświatowych); ○ misja edukacyjna Muzeum, realizowane przez Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście; ○ wiele podmiotów i placówek współpracujących z muzeum, np. Centrum Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu, wraz z infrastrukturą noclegową; ○ Fundacja Auschwitz-Birkenau, gromadząca środki na utworzenie 	<ul style="list-style-type: none"> • Powszechnie zauważalny, duży problem smogu w całym powiecie. • Zły stan wód rzek i potoków przepływających przez powiat oświęcimski (z wyjątkiem rzeki Soły na jej końcowym odcinku). • Nierównomiernie przestrzennie rozwinięta sieć kanalizacyjna w powiecie – m.in. niski stopień podłączenia mieszkańców w gmin wiejskich, w których rośnie liczba mieszkańców (wahający się pomiędzy 21 a 36% w gminach Oświęcim [w], Polanka Wielka, Osiek). • Niska liczba odpadów zbieranych selektywnie na terenie powiatu (25,2% względem 33,2% w województwie w 2019 roku).

<p>stałego, wieloletniego programu konserwatorskiego, który umożliwi zabezpieczenie pozostałości po byłym obozie dla przyszłych pokoleń).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oświęcim wraz z Miejscem Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau jako jedno z 3 najważniejszych marek w Małopolsce, ogromna rozpoznawalność w kraju i na świecie. • Rosnąca liczba rodzinnych parków rozrywki o rozmiarach wyjątkowych w skali kraju („Energylandia”, „Zatorland”), generujących bardzo duży ruch turystyczny. • Doświadczenie we współorganizacji dużych i medialnych imprez kulturalnorozrywkowych i folklorystycznych, np. Live Festival (Oświęcim), Rock Reggae Festival (Brzeszcze), Festiwal Doliny Karpia, Tydzień Kultury Beskidzkiej itp. • Duża atrakcyjność osadnicza powiatu wynikająca m.in. z lokalizacji między Konurbacją Górnośląską, Bielskiem-Białą i aglomeracją krakowską, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, kameralności przestrzeni, wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz usług publicznych. • Potencjał turystyczny – stale rosnąca liczba miejsc noclegowych, jak i osób odwiedzających. • Walory turystyczne, rekreacyjne i ekonomiczne powiatu związane ze obecnością licznych stawów: ponad 800-letnia historia nowoczesnej gospodarki stawowej. • Promowane produkty turystyczne, np. Dolina Karpia i Dolina Soły oraz zarejestrowane produkty tradycyjne z terenu powiatu. • Walory przyrodniczo-krajobrazowe powiatu, obszary chronione NATURA 2000 o bogatej ptasiej faunie („Dolina Dolnej Skawy”, „Dolina Dolnej Soły”, „Stawy w Brzeszczach” oraz „Dolna Soła”), bogata flora i fauna (w szczególności w opozycji do terenów silnie zurbanizowanych) – budujące jego atrakcyjność rekreacyjno-turystyczną, naukową i poznawczą. • Bogata oferta sportowo-rekreacyjna oraz rozwijająca się sieć ścieżek rowerowych i pieszych. • Dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa i gazociągowa w powiecie: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sieć wodociągowa: 98,1% korzystających z niej mieszkańców 	
---	--

<p>w powiecie względem 81,7% w całym województwie</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sieć gazociągowa: dostęp 80% mieszkańców w powiecie względem 62,1% w województwie 	
ZARZĄDZANIE I FINANSE SAMORZĄDOWE	
<ul style="list-style-type: none"> • Zamożność powiatu względem średniej wojewódzkiej: dochód na mieszkańca w powiecie w 2019 roku był wyższy względem wyniku dla województwa o ponad 20%. • Stopniowo, stabilnie rosnący udział dochodów własnych w strukturze dochodów powiatu. • Aktywne instytucje publiczne i podmioty prywatne (biznesowe i pozarządowe), pozyskujące środki zewnętrzne na rozwój kapitału społecznego, podwyższanie kwalifikacji, itd. • Nowoczesne zarządzanie publiczne: <ul style="list-style-type: none"> ○ sprawność i skuteczność administracji publicznej, potwierdzona certyfikatami jakości, ○ rosnący stopień informatyzacji instytucji publicznych, w tym m.in. samorządu, Powiatowego Urzędu Pracy czy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (e-administracja, e-usługi). • Przynależność powiatu oświęcimskiego i niektórych gmin do Euroregionu Beskidy. • Przynależność 4 gmin powiatu do prężnie działającej LGD Dolina Karpia, stanowiących w niej większość (Zator, Osiek, Przeciszów, Polanka Wielka). 	<ul style="list-style-type: none"> • Najwyższe w Małopolsce wydatki z budżetu powiatu na wychowanie i oświatę przy najwyższej w województwie gęstości zaludnienia w przeliczeniu na 1 km² – od lat (wyższe od średniej wojewódzkiej o 52% w 2019 roku). • Niewystarczający potencjał placówek edukacyjnych do wykorzystania środków na innowacje, badania i rozwój: <ul style="list-style-type: none"> ○ niewystarczające wykorzystanie potencjału Małopolskiej Uczelni Państwowej w Oświęcimiu; ○ konieczność przeprofilowania szkół ponadgimnazjalnych, celem bardziej innowacyjnego kształcenia. • Wyraźne różnice w zamożności gmin powiatu oświęcimskiego: dochód na mieszkańca w gminie Kęty w 2019 roku był niższy od wyniku najbogatszych gmin (Oświęcim [m], Zator) o ok. 25% i ponad 15% od średniej dla całego powiatu. • Względny wzrost poziomu zadłużenia powiatu w świetle statystyk dla pozostałych jednostek województwa małopolskiego (z 16. pozycji w 2016 roku na 9. w 2019).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dostępności środków zewnętrznych (Wody Polskie, NFOŚ, fundusze unijne, fundusze norweskie i in.) oraz współpraca regionalna m.in. w obszarach: <ul style="list-style-type: none"> ○ Poprawy zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, przekładająca się na wzrost atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej powiatu (obwodnice miast Droga Współpracy Regionalnej, droga S1, Beskidzka Droga Integracyjna, połączenia kolejowe); ○ Rozwoju kształcenia zawodowego i praktycznego – współpraca Małopolskiej Uczelni Państwowej im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu 	<ul style="list-style-type: none"> • Niepewna sytuacja na rynku pracy związana z globalnym regresem gospodarczym i epidemią koronawirusa: <ul style="list-style-type: none"> ○ Zauważalny wzrost liczby bezrobotnych w powiecie, przede wszystkim na wsi, już w okresie styczeń-lipiec 2020; ○ Spodziewany znaczący spadek liczby turystów związany z epidemią koronawirusa i wiążące się z nim ograniczenia w zatrudnieniu i problemy z przetrwaniem branż wspomagających (np. gastronomia, transport). • Postępujące w niekontrolowany sposób zmiany klimatyczne, wynikające z nich anomalie pogodowe i idące za tym wzmożone zagrożenie

<p>z pracodawcami, dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb gospodarki powiatu;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ochrony zdrowia, w tym rozwoju oferty Szpitala Powiatowego im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu oraz programów profilaktyki i edukacji zdrowotnej; ○ Rozwoju srebrnej ekonomii. <ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do wiedzy, dostępność środków finansowych oraz potencjalne partnerstwa prorozwojowe wynikające z unijnych oraz państwowych programów limitacji lub adaptacyjnych do zmian klimatu, m.in. w obszarach: <ul style="list-style-type: none"> ○ Infrastruktury przeciwpowodziowej oraz retencyjnej (przeciwdziałanie suszy); ○ Transformacji energetycznej. • Rozwój rynku oraz instytucji pomocy społecznej i ochrony zdrowia w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi (m.in. poprawa warunków zatrudnienia w sektorze pomocy społecznej; rozwój sieci placówek opiekuńczych i wytchnieniowych). • Kontynuacja Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego jako dodatkowego instrumentu finansowania inwestycji (5 edycji OSPR od 1997 roku). • Pełne zagospodarowanie istniejących stref aktywności gospodarczej i tworzenie nowych. • Duży potencjał demograficzny powiatu jako argument dla lokalizacji biznesu, placówek administracyjnych i ośrodków usług publicznych. • Wykorzystanie gospodarcze Kanału Wiślanego Oświęcim-Kraków. • Wykorzystanie mechanizmu ekonomii społecznej dla wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem i ekonomizacji pracy organizacji pozarządowych. • Dalszy rozwój specjalizacji regionalnych w oparciu o dobre praktyki z doświadczeń powiatu w ostatnich latach (m.in. Dolina Karpia, Zator). 	<p>powodziowe oraz ich wpływ na branże gospodarki oparte na wysokiej dostępności wody.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie powodziowe (zbieg kilku rzek na terenie powiatu, woda spływająca z 6 zbiorników retencyjnych). • Utrzymujący się problem smogu jako ważny czynnik obniżający atrakcyjność osadniczą powiatu oświęcimskiego. • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa (niż demograficzny) oraz migracje (w szczególności zarobkowe i edukacyjne) poza powiat oświęcimski i związana z tym malejąca liczba uczniów w szkołach. • Brak długofalowej, spójnej z potrzebami społecznymi, rządowej polityki dedykowanej poprawie sytuacji seniorów i idących za nią instrumentów finansowania. • Brak zmian w polskiej służbie zdrowia (w poziomie nakładów, dostępności specjalistów na rynku, wydolności placówek służby zdrowia itd.) • Biurokracja, w tym przerost procedur związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych oraz jej wpływ na poziom świadczonych usług publicznych. • Częste zmiany prawa oraz wzrost zadań nakładanych na powiat bez jednoczesnego wzrostu nakładów finansowych na ich realizację. • Stereotypowy wizerunek powiatu związany z obecnością byłego niemieckiego obozu zagłady Auschwitz – Birkenau oraz płytkie podejście do problemu. • Zagrożenia związane z funkcjonowaniem na terenie powiatu dużego zakładu chemicznego – ryzyko wystąpienia sytuacji kryzysowych w procesie produkcji i transportu substancji niebezpiecznych.
---	--

WYZWANIA ROZWOJOWE

Wyzwania rozwojowe to globalnie określone zagadnienia, aktualne dla rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego powiatu oświęcimskiego w najbliższych latach. W zależności od stopnia ich realizacji, przyjętych rozwiązań oraz poziomu zaangażowania wielu partnerów publicznych, prywatnych i pozarządowych, będzie można mówić o dynamicznym rozwoju obszaru powiatu lub o stagnacji, a nawet pogarszaniu się warunków życia. Wyzwania te wydają się obecnie najważniejszymi dla obszaru powiatu oświęcimskiego. Na ich kanwie zidentyfikowano obszary strategiczne, a w ramach nich cele strategiczne i operacyjne.

W wyniku dyskusji nad zasobami wewnętrznymi i potencjałem oraz otoczeniem powiatu oświęcimskiego, a także w oparciu o wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej, można sformułować kilka wyzwań, stojących przed wspólnotą samorządową powiatu oświęcimskiego w nadchodzących latach – zbiegających się z nową perspektywą finansową budżetu UE 2021-2027.

Z tym okresem właśnie, wiąże się jedno z wyzwań rozwojowych, dotyczące współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej w ramach Małopolski Zachodniej, które powinno skutkować utworzeniem m.in. Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) miasta Oświęcimia, obejmującego gminy powiatu oświęcimskiego, a także zacieśnieniem kooperacji samorządów na terenie całego subregionu dla realizacji wielu strategicznych inwestycji i projektów. Alternatywą jest również utworzenie szerszej struktury funkcjonalnej Małopolski Zachodniej w oparciu o samorządy tworzące Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”.

Bardzo istotnym wyzwaniem w obliczu współczesnych zmian technologicznych, klimatycznych i ekonomicznych jest sprawne przeprowadzenie transformacji gospodarczej na obszarze powiatu, częściowo wymuszonej likwidacją górnictwa węgla kamiennego w Polsce, a częściowo wynikającej z postępu cywilizacyjnego, w tym zmiany postaw społecznych w odniesieniu do środowiska czy potrzeb bytowych mieszkańców. Na obszarze powiatu oświęcimskiego transformacja gospodarcza powinna służyć dynamizowaniu rozwoju gospodarczego, wykorzystując jego atuty - kapitał intelektualny, tereny pod inwestycje, położenie w sąsiedztwie dużych aglomeracji itp.

Niezwykle ważnym i trudnym do realizacji wyzwaniem jest zmiana niekorzystnej sytuacji demograficznej, która w najbliższych latach może spowodować drastyczną zmianę proporcji usług społecznych realizowanych przez samorząd powiatowy i gminny – z usług świadczonych dla dzieci i młodzieży na rzecz usług niezbędnych dla osób w wieku poprodukcyjnym. Wyzwanie to jest niezwykle skomplikowane i zależne od wielu innych wyzwań rozwojowych, tj. dostępność komunikacyjna i mobilność, atrakcyjne warunki życia, przyjazne środowisko itp.

Do wyzwań rozwojowych powiatu oświęcimskiego należy także odpowiednie kształtowanie i promowanie oferty kulturalnej oraz czasu wolnego dla osób odwiedzających powiat, których w ostatnich latach znacznie przybyło, a którzy w zbyt małym stopniu korzystają z szerokiej oferty, jednocześnie jej większa komercjalizacja w kierunku osiągnięcia korzyści przez mieszkańców powiatu i budżety samorządów lokalnych.

Wyzwania niniejsze nie są adresowane wyłącznie do samorządu powiatowego – są to aspekty decydujące o kształcie rozwoju obszaru powiatu w najbliższych latach, które leżą w gestii bardzo wielu aktorów tego procesu. W tym zakresie niezbędne jest wypracowanie standardów współpracy pomiędzy wieloma instytucjami, organizacjami, podmiotami prywatnymi i samorządami.

Wyzwania rozwojowe powiatu oświęcimskiego do 2030 roku:

- ⇒ **Utworzenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) miasta Oświęcimia lub szerszego Obszaru Strategicznej Interwencji dla Małopolski Zachodniej – np. w oparciu o gminy należące do Stowarzyszenia Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”.**

Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) jest jednym z kilku rodzajów Obszarów Strategicznej Interwencji przyjętych w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” (projekt z dnia 10.11.2020 r.), na terenie których dostępna będzie szczególna pomoc finansowa w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Dostępne definicje określają miejski obszar funkcjonalny jako układ osadniczy (monocentryczny lub policentryczny, złożony z wielu jednostek osadniczych oraz terenów o wysokim stopniu zurbanizowania), na którym występuje: bezpośrednie oddziaływanie codzienne w zakresie mobilności (miejsca pracy, nauki i zamieszkania), duża skala wewnętrznej integracji funkcjonalnej (silne powiązania funkcjonalne), silny proces urbanizacji, nagromadzenie działalności uzupełniających funkcje ośrodka centralnego - przynajmniej na poziomie ponadlokalnym, dobrze rozwinięta sieć transportowa (również pod względem dostępności do komunikacji miejskiej poza tzw. I strefą – linie podmiejskie/aglomeracyjne), różnorodny potencjał rozwojowy. Jak zauważono w pracach analitycznych nad Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, obszar Małopolski Zachodniej jest szczególnym obszarem. Jest to zwarty obszar, gdzie - ze względu na specyficzne cechy i dużą koncentrację ludności (wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia, wysoki wskaźnik urbanizacji) - brak jest jednego ośrodka miejskiego, wokół którego skupiony zostałby obszar funkcjonalny. Wpływ na tę sytuację ma fakt, że obszar ten jest najbardziej zurbanizowaną częścią województwa. Mimo to w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” (projekt z dnia 10.11.2020 r.) nie wyznaczono MOF Oświęcimia, ani innej struktury funkcjonalnej do której należałby powiat oświęcimski. Wyznaczono natomiast w tym podregionie MOF Chrzanowa, a decyzja ta wynikała z zastosowanego podejścia wobec miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (do których Oświęcim nie został zaliczony). Natomiast w trakcie konsultacji społecznych projektu strategii regionalnej samorządowcy z gmin zlokalizowanych w podregionie oświęcimskim zgłaszali chęć realizacji ZIT o maksymalnym zasięgu całego podregionu statystycznego. We wrześniu 2020 r. powołane zostało Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”, które ma potencjalnie pełnić rolę związku ZIT. Ostateczna decyzja o formie współpracy w ramach wyznaczonego MOF będzie zależała wyłącznie od woli i chęci jej zawarcia przez poszczególne gminy. Obszar powiatu oświęcimskiego od dawna już posiada cechy miejskiego obszaru funkcjonalnego, którego rdzeniem jest miasto Oświęcim – podobny profil gospodarczy i uwarunkowania społeczne, jednolite zasoby i bariery rozwojowe, funkcjonalnie powiązane tereny. Wyzwaniem dla obszaru powiatu oświęcimskiego (wszystkich samorządów wchodzących w jego skład) jest powołanie MOF Oświęcimia lub szerszej struktury funkcjonalnej o charakterze OSI w ramach Małopolski Zachodniej. Zgodnie z wstępnymi ustaleniami podczas spotkania z przedstawicielami samorządu województwa, które odbyło się w dniu 16.11.2020 r., istnieje duże prawdopodobieństwo uwzględnienia w strategii regionalnej wspólnego MOF dla miasta Oświęcim oraz Chrzanowa.

⇒ **Transformacja gospodarki subregionalnej w związku z planami ograniczania górnictwa węgla kamiennego oraz wykorzystanie dogodnego położenia do aktywizacji gospodarczej.**

Powiat oświęcimski jest jednym z dwóch obszarów na terenie Małopolski, gdzie funkcjonuje wydobywanie węgla kamiennego (Brzeszcze). Jednak nie tylko działalność jednej kopalni węgla kamiennego decyduje o randze wyzwania związanego z transformacją gospodarczą wynikającą z ograniczania górnictwa. Mieszkańcy powiatu oświęcimskiego licznie pracują w przemyśle wydobywczym w pobliskim regionie śląskim, a także wielu branżach przemysłowych zależnych od wydobycia węgla kamiennego – zarówno na terenie powiatu, jak i sąsiednich obszarach województwa małopolskiego i śląskiego. To oznacza, że plany stopniowego ograniczania wydobycia węgla kamiennego w Polsce istotnie wpłyną na sytuację ekonomiczną gospodarstw domowych, firm i samorządów na tym terenie. Sprawna transformacja gospodarki subregionalnej od przemysłu wydobywczego i innych branż z nim powiązanych do innowacyjnych i nowoczesnych sektorów gospodarczych jest bardzo istotnym wyzwaniem dla wielu instytucji i podmiotów – przedsiębiorców, samorządów różnych szczebli, placówek edukacyjnych i służb zatrudnienia, uczelni, a także samych mieszkańców. Wraz ze stopniowym przekształcaniem branżowym gospodarki powinny być planowane działania społeczne dla pracowników odchodzących z górnictwa i ich rodzin – zarówno w zakresie pomocowym, ale przede wszystkim przekwalifikującym i aktywizującym. Transformacja gospodarcza powinna uwzględniać dogodne położenie na trasach przepływu towarów, usług, innowacji, kapitału ludzkiego i finansów pomiędzy aglomeracją krakowską i konurbacją śląską oraz stale poprawiającą się dostępność komunikacyjną tego obszaru. Wzmacnianie pozycji gospodarczej powiatu oświęcimskiego jest uwarunkowane inwestycjami zewnętrznymi (m.in. budową i modernizacją dróg krajowych i wojewódzkich, poprawiających poziom skomunikowania powiatu z Krakowem oraz autostradą A4, budową obwodnic miast, modernizacją linii kolejowych itp.). Inwestycje te nie tylko poprawią dostępność obszaru pod kątem gospodarczym, ale również otworzą nowe tereny dla inwestycji, których obecnie na terenie powiatu brakuje. Wykorzystując bliskie położenie konurbacji śląskiej oraz Krakowa, ich potencjał intelektualny i naukowy (wysokospecjalizowana kadra pracownicza i naukowa), niewielką odległość oraz relatywnie tańsze ceny nieruchomości i gruntów, można budować atrakcyjną ofertę inwestycyjną. Znaczącym aspektem w ramach transformacji gospodarczej jest również rewitalizacja obszarów przemysłowych, których na terenie powiatu oświęcimskiego jest wiele. Przekształcanie tych przestrzeni, ich odnowa techniczna oraz nadawanie nowych funkcji (gospodarczych, społecznych, przyrodniczych) będzie kreowaniem nowych „ognisk” wzrostu, miejsc atrakcyjnych dla zamieszkania lub podjęcia działalności gospodarczej. Uzupełnieniem dla tak rozumianej aktywizacji gospodarczej muszą być działania z zakresu współpracy różnych sektorów w kreowaniu skutecznego systemu edukacji ogólnej i zawodowej – z zaangażowaniem sektora gospodarczego.

⇒ **Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i mobilności.**

Gęsta sieć dróg i stosunkowo nieduża odległość do Krakowa oraz autostrady A4 powinna być niezaprzeczalnym atutem powiatu. Tymczasem niska przepustowość dróg, ich zły stan techniczny na niektórych fragmentach, duże natężenie ruchu powodują, iż pokonanie tych niewielkich dystansów zajmuje znaczną ilość czasu. Ogranicza to możliwości przyciągania nowych inwestorów do stref gospodarczych, czy też nowych mieszkańców, szczególnie w kontekście konkurencji ze strony gmin i powiatów lepiej skomunikowanych. Poprawa dostępności

komunikacyjnej powiatu oświęcimskiego i wykorzystanie dzięki temu atutu dogodnego położenia względem Krakowa i Śląska, wydaje się warunkować realizację wszystkich pozostałych wyzwań. Poprawa dostępności komunikacyjnej to również otwarcie nowych terenów do zagospodarowania inwestycyjnego, bowiem tereny w dotychczasowych strefach inwestycyjnych zostały wyczerpane. Zwiększenie kolejowej dostępności komunikacyjnej powiatu, rozpatrywane jest głównie w kontekście dojazdów do sąsiednich rejonów (aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej) – do pracy, w celach edukacyjnych, zafatwiania potrzeb codziennych. Jest to niezwykle ważny aspekt dla utrzymania i wzmacniania atrakcyjności osadniczej powiatu oświęcimskiego. Możliwości szybkiego dojazdu przyczyniają się do decyzji o pozostawaniu w miejscu zamieszkania i nie przenoszeniu się do dużych miast. Szczególna rola w tym względzie przypada szybkiej kolei aglomeracyjnej, która przez Chrzanów, Trzebinę ma w niedługim czasie umożliwić bardzo szybki dojazd do Krakowa. Ponadto ważną inwestycją jest połączenie Oświęcimia z Katowicami, w tym nowy odcinek torów do Bierunia, a także rewitalizacja połączeń do Czechowic-Dziedzic oraz Krakowa przez Zator. Wkrótce precyzować się będą również rządowe plany połączenia tej części kraju z Centralnym Portem Komunikacyjnym. Dodatkową trudnością realizacyjną w przypadku wymienionej tu infrastruktury drogowej i kolejowej jest fakt, iż zadania z tego zakresu leżą w gestii kompetencyjnej instytucji krajowych (Beskidzka Droga Integracyjna, Droga Współpracy Regionalnej, droga S1, obwodnice miast, inwestycje kolejowe), co będzie wymagało współpracy dla osiągnięcia wspólnego celu, licznych działań lobbystycznych oraz wielu uzgodnień technicznych.

⇒ **Dbłość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.**

Wysoki stopień uprzemysłowienia powiatu (w tym przemysł ciężki i chemiczny), położenie na styku aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej oraz pozostałości po działalności przemysłowej minionej epoki wymuszają działania z zakresu stałego podwyższania poziomu ochrony środowiska. Transformacja energetyczna powiatu jest z jednej strony związana z ograniczaniem górnictwa węgla kamiennego w kraju, a tym samym również jego udziału w ogrzewaniu gospodarstw domowych, a z drugiej strony z wykorzystywaniem nowoczesnych technologii pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych i nie szkodzących środowisku. Na terenie powiatu oświęcimskiego występuje wiele zagrożeń dla środowiska naturalnego – szczególnie dotkliwe dla mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza, braki w kanalizacji sieciowej. Działania związane z ochroną środowiska leżą w gestii różnych sektorów – w tym prywatnego. W zakresie zadań samorządowych z pewnością leżą kwestie rozszerzania sieci kanalizacyjnych, tworzenia warunków (np. poprzez projekty w ramach środków zewnętrznych) do zmniejszania poziomu niskiej emisji i wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, rozwoju komunalnej sieci ciepłowniczej, stosowania odnawialnych źródeł energii itp. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska przyczyni się nie tylko do poprawy jego parametrów, ale również do zwiększenia jakości życia mieszkańców i atrakcyjności osadniczej powiatu. Równoległe muszą być prowadzone działania z zakresu edukacji i kształtowania postaw ekologicznych mieszkańców, w tym rozumianych jako gotowość do ponoszenia wyższych kosztów bytowych na rzecz życia w czystym i zdrowym środowisku. Potrzebny jest również nowy wizerunek splecający zasoby przyrodnicze z walorami kulturowymi i rekreacyjnymi powiatu. Oryginalność niektórych produktów terytorialnych, jakie mogą być przedmiotem konsumpcji dla mieszkańców, turystów, inwestorów, czy innych osób codziennie przybywających na obszar powiatu, powinna być traktowana jako

ważny argument w działaniach promocyjnych. Wiele jest do zaoferowania, a wśród zalet niektóre aspekty przestrzenno-środowiskowe wydają się być wyjątkowo niedoceniane.

⇒ **Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego (przeciwdziałania niekorzystnym procesom demograficznym, rozwój mieszkalnictwa, polityka prorodzinna, kształtowanie usług społecznych w odniesieniu do zmian demograficznych) oraz społecznego powiatu.**

Powiat oświęcimski należy do tych obszarów Małopolski, gdzie wskaźniki demograficzne wskazują na najbardziej posunięte procesy starzenia się społeczeństwa. Niemal co czwarty mieszkaniec powiatu jest w wieku poprodukcyjnym. Zmniejsza się systematycznie udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Przeciwdziałanie niekorzystnym procesom demograficznym jest niezwykle trudne i wielowątkowe, rozciągnięte w czasie. Z pewnością do działań przeciwdziałających starzeniu się społeczeństwa należy doskonalenie wszelkich usług publicznych świadczonych dla mieszkańców przez samorządy powiatowy i gminne – ich wysoka jakość wpływa na poczucie komfortu zamieszkiwania i brak migracji młodszych grup mieszkańców, np. do dużych miast. Bardzo ważne jest tu także zapewnienie dobrej komunikacji z sąsiednimi terenami aglomeracji krakowskiej czy konurbacji śląskiej oraz wysokiej jakości transportu publicznego – szansę upatruje się m.in. w uruchomieniu szybkiej kolei aglomeracyjnej do Krakowa, uruchomieniu innych szybkich połączeń kolejowych oraz realizacji kluczowych inwestycji drogowych (omówione w wyzwaniu dotyczącym dostępności komunikacyjnej i mobilności). Niezwykle ważną kwestią pozostaje rozwój mieszkalnictwa wielorodzinnego, które będzie w stanie zapewnić znacząco tańsze niż w sąsiednich aglomeracjach mieszkania dla ludzi młodych. Do nurtu działań przeciwdziałających negatywnym procesom demograficznym zaliczyć należy również atrakcyjną politykę prorodziną, zachęcającą do dzietności i pomagającą w wychowywaniu młodego pokolenia. Realizacja tych aspektów przyszłości powiatu oświęcimskiego będzie wymagać wykazania się przynajmniej regionalną konkurencyjnością – w znaczeniu budowy oferty usług publicznych, kierowanych do mieszkańców (w tym potencjalnych – nowych), o wysokiej jakości. Mowa głównie o usługach edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, administracyjnych, mieszkaniowych, transportowych, które jako kompleksowa oferta społeczna nierzadko decydują o jakości kapitału społecznego i atrakcyjności dla nowego osadnictwa. W zakresie kształtowania kapitału społecznego na pierwszy plan wysuwa się pobudzanie aktywności mieszkańców, aby organizowali i angażowali się w miejscowe inicjatywy, poszukiwali miejsca realizacji własnych aspiracji, pasji i innych działalności na terenie powiatu. Problem bierności niektórych środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu różnych czynników, z których warunki ekonomiczne są może najłatwiej dostrzegalne wśród negatywnie oddziałujących, ale niekoniecznie najtrudniejsze do pokonania. Problemy występowania patologii społecznych, dziedziczenia ubóstwa czy wykluczenia obserwowane są w wielu miejscach całego województwa i nie są cechą charakterystyczną wyłącznie dla powiatu oświęcimskiego. Stanowią one jednak duże zagrożenie dla realizacji wyzwań gospodarczych i wizerunkowych, w związku z czym powinny stanowić istotną część strategii postępowania w najbliższych latach. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym tendencjom społecznym powinno być realizowane m.in. poprzez rozwój kapitału społecznego i integrującą politykę społeczną, utrzymywanie wysokiej jakości kształcenia od pierwszych jego etapów, angażowanie mieszkańców do świadomego udziału w kulturze oraz inicjatywach lokalnych, kreowanie wartości przedsiębiorczych i estetycznych. Przyczyni się to w przyszłości do

zapewnienia odpowiedniej zaradności i operatywności mieszkańców (np. aktywne poszukiwanie pracy na terenie powiatu), odpowiedzialności za dobro wspólne oraz przedsiębiorczości.

⇒ **Lepsze wykorzystywanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu oświęcimskiego.**

Na terenie powiatu oświęcimskiego występują obiekty i walory znane w skali międzynarodowej, a także inne ważne z punktu widzenia krajowego i regionalnego. Niektóre przyciągają rocznie miliony odwiedzających (Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau, park rozrywki „Energylandia”). Duży ruch turystyczny jest dostrzegalny przez kapitał prywatny – w ostatnich kilku latach znacząco wzrosła liczba miejsc noclegowych – zarówno wysokiego standardu w markowych hotelach, jak i apartamentów na wynajem, domów letniskowych, hoteli butikowych. Branża turystyczna, szeroko rozumiana, stała się w skali powiatu drugą co do znaczenia branżą gospodarczą (po przemyśle ciężkim i chemicznym). Oryginalność walorów powiatu oświęcimskiego (Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau, Dolina Karpia, Dolina Soły, krajobraz, zabytki i układy urbanistyczne miast, spuścizna historyczna) nie gwarantują samoistnego rozwoju turystyki i rekreacji. Dzięki Miejscu Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych miejsc na skalę światową. Jednak ogromna liczba gości odwiedzających muzeum nie przekłada się na korzystanie z innych produktów i ofert powiatu, ponieważ nie są one ze sobą zintegrowane i odpowiednio połączone, nie są też wzajemnie promowane w poszczególnych obiektach. Przede wszystkim brakuje spójnej promocji (przekazywanie klientów). Nie jest na tę chwilę możliwa wspólna i jednorodna promocja oferty turystyczno-kulturowej powiatu (ze względu na trudności w wypracowaniu systemu i operatora obsługującego tak różne tematycznie oferty, tak wielu różnych zarządzających), jednak wyzwaniem jest doprowadzenie do takiej współpracy podmiotów turystycznych i kulturowych, aby ich oferty były wzajemnie dostępne w każdym odwiedzanym miejscu na terenie powiatu (obiekty turystyczne, muzea, parki rozrywki, punkty informacji turystycznej, urzędy samorządowe, hotele, punkty gastronomiczne itp.). Wyzwaniem jest zatrzymanie części ogromnego ruchu odwiedzających Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau i parki rozrywki oraz przyciągnięcie mieszkańców pobliskich aglomeracji dzięki nowym specjalizacjom i nowoczesnej infrastrukturze turystyczno-rekreacyjnej. Potrzebny jest nowy wizerunek splecający zasoby przyrodnicze z walorami kulturowymi i rekreacyjnymi. Oryginalność niektórych produktów terytorialnych, jakie mogą być przedmiotem konsumpcji dla mieszkańców, turystów, inwestorów, czy codziennie przybywających na obszar powiatu, powinna być traktowana jako ważny argument w działaniach promocyjnych.

WIZJA I MISJA ROZWOJU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO

Wizja rozwoju powiatu oświęcimskiego stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dąży cała wspólnota powiatu, tj. władze samorządowe powiatu i gmin oraz ich partnerzy społeczni i gospodarczy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel do jakiego zmierza powiat. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju powiatu oświęcimskiego. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego. Ponadto władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów, zmierzających do rozwoju powiatu, upowszechniania jego walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030, poprzez określenie wizji i misji, wskazuje na kontynuację dotychczasowej polityki rozwoju. Jej cele są systematycznie realizowane, jednak stale rośnie również poziom wymagań i oczekiwań, aby powiat stanowił region przyjazny mieszkańcom, nowoczesny, dynamiczny, innowacyjny, oferujący atrakcyjne miejsca pracy oraz dobre warunki do życia i samorealizacji. Jednocześnie musi ona uwzględniać nowe wyzwania, na które samorząd powiatowy ma zadanie reagować, niwelując zagrożenia i wykorzystując swoje szanse rozwojowe.

WIZJA

W 2030 roku powiat oświęcimski w pełni korzysta ze swojego położenia względem aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej, dzięki znaczącej poprawie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej i rozwojowi transportu zbiorowego, w szczególności kolei aglomeracyjnej.

Transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla środowiska przebiega ewolucyjnie. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne sektory gospodarki w nowoczesnych strefach aktywności inwestycyjnej, generując nowe miejsca pracy.

Walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne są efektywnie

włączane w obieg gospodarczy, a przemysły czasu wolnego stanowią istotną gałąź lokalnej gospodarki. Zrozumienie idei innowacyjności wśród społeczności lokalnej przynosi korzyści w postaci polepszenia jakości usług komercyjnych i publicznych oraz standardów życia.

Poprawa warunków życia, lepsza mobilność oraz dostępność i jakość usług wzmacniają atrakcyjność osadniczą powiatu, niwelując częściowo negatywne prognozy demograficzne.

Trwały i zrównoważony rozwój powiatu opiera się na szerokiej współpracy międzysamorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej w różnej skali, dzięki aktywnej roli porozumienia lokalnego samorządów Małopolski Zachodniej.

MISJA

Misją samorządu powiatu oświęcimskiego jest kreowanie i wspieranie jego rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego w partnerstwie z samorządami gminnymi oraz sektorem biznesowym i pozarządowym. Nasze porozumienie terytorialne jest sposobem na urzeczywistnienie skutecznego planowania i realizowania procesów rozwojowych, podejmowanych/inicjowanych z poziomu lokalnego. Chcemy wspólnie kreować powiat oświęcimski jako silny i spójny subregion na mapie województwa małopolskiego.

PLAN OPERACYJNY

Priorytety i cele wyszczególnione w strategii zostały określone na podstawie wniosków z kompleksowej diagnozy uwarunkowań i potrzeb rozwojowych oraz potencjału powiatu oświęcimskiego, zdefiniowanych wyzwań rozwojowych i przyjętej wizji rozwoju do 2030 roku.

Wyodrębniono **3 obszary strategiczne**, które są względem siebie **równoważne i uzupełniające się**:

GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO

ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA

Dla każdego z priorytetów sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2030 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty powiatu oświęcimskiego w perspektywie długofalowej. Strukturę celów Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 prezentuje poniższy schemat.

Podjęcie zintegrowane

W ramach pierwszego obszaru określono kierunki interwencji na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego powiatu oświęcimskiego, który powinien opierać się coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną, także w kontekście transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Podejmowane działania będą dotyczyły tworzenia warunków do inwestowania i powstawania nowych atrakcyjnych miejsc pracy. Służyć temu będą m.in. inwestycje poprawiające zewnętrzną dostępność komunikacyjną, stąd znalazły się w ramach tego obszaru. Pozostałe zadania z zakresu rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i transportu znalazły się w obszarze dotyczącym atrakcyjności osadniczej, ponieważ dotyczą mobilności w wielu aspektach, która decyduje w dużej mierze o jakości życia mieszkańców. W ramach obszaru gospodarczego silnie zaakcentowano zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy. Zawiera on również działania ukierunkowane na łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków odchodzenia od gospodarki węglowej, która jest częściowo obecna na terenie powiatu oświęcimskiego. W tym zakresie obszar został wzbogacony względem założeń poprzedniej wersji strategii na lata 2014-2020.

W ramach drugiego obszaru określono kierunki interwencji związane z wykorzystaniem szczególnych charakterystyk (przewag konkurencyjnych) powiatu oświęcimskiego. Walory przyrodniczo krajobrazowe (piękny krajobraz, bogata fauna i flora, słynne stawy rybne, siedliska ptaków), kultura i dziedzictwo historyczne (Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau i inne placówki muzealne, bogate tradycje kulturalne, zróżnicowany folklor, liczne wydarzenia o charakterze lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym), sport i rekreacja (tradycje i sukcesy sportowe, rozbudowana baza, w tym nowoczesny basen o wymiarach olimpijskich, hala lodowa, kilkaset kilometrów tras rowerowych i pieszych, kilkadziesiąt stowarzyszeń i organizacji kultury fizycznej), dobra baza hotelowa i gastronomiczna to atrakcyjna oferta turystyczna o dużym potencjale komercyjnym, a tym samym szansa na dywersyfikację gospodarki lokalnej oraz dodatkowe dochody dla mieszkańców, przedsiębiorców i w konsekwencji budżetów samorządów lokalnych. To jednocześnie oferta

wykorzystania czasu wolnego dla samych mieszkańców – budująca tożsamość lokalną, poczucie przywiązania i wspólnoty, wzmacniająca aktywność i zaangażowanie, poprawiająca zdrowie, kondycję i samopoczucie, gwarantująca kadry dla rozwoju społecznego i gospodarczego całego powiatu.

Trzeci obszar strategiczny stanowi odpowiedź na obserwowane od wielu lat problemy demograficzne powiatu oświęcimskiego i prognozy mówiące o ogromnym ubytku mieszkańców, głównie młodych, dotyczącym przede wszystkim obszarów miejskich, a także o silnie postępującym procesie starzenia się społeczności powiatu. Wyzwaniem jest powstrzymanie lub przynajmniej spowolnienie negatywnych trendów demograficznych. Służyć temu będą kierunki interwencji na rzecz poprawy warunków życia oraz dostępności i jakości usług publicznych. Docelowo oznacza to: czyste środowisko, przyjazne i atrakcyjne przestrzenie publiczne, mobilność (w odróżnieniu do działań przewidzianych w obszarze pierwszym, kierunki interwencji w ramach tego obszaru koncentrują się na doskonaleniu możliwości transportowych, głównie w oparciu o komunikację zbiorową i integrację różnych form transportu), skuteczna polityka społeczna obejmująca pomoc społeczną i ochronę zdrowia, wysoki poziom bezpieczeństwa, strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Atrakcyjność osadniczą w oczywisty sposób budują również działania w ramach pozostałych obszarów, m.in. wsparcie w zakresie tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, czy tworzenie wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego. Lepsze warunki do życia mają przyczynić się do poprawy wskaźników demograficznych. Strategia postępowania w ramach obszaru zakłada jednocześnie łagodzenie skutków zmiany struktury demograficznej, m.in. za sprawą reorganizacji systemu świadczenia usług, w kierunku dostosowania do wieku oraz potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców.

Schemat 1 Struktura celów Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030

Obszar strategiczny:
GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny nr 1:

Trwały wzrost gospodarczy powiatu oświęcimskiego, oparty coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną.

Cele operacyjne:

- 1.1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu oświęcimskiego.
- 1.2. Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.

Obszar strategiczny:
DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny nr 2:

Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego.

Cele operacyjne:

- 2.1. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.
- 2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.
- 2.3. Rozwój sportu i rekreacji, przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.

Obszar strategiczny:
ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA

Cel strategiczny nr 3:

Kreowanie komfortowych warunków i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu oświęcimskiego.

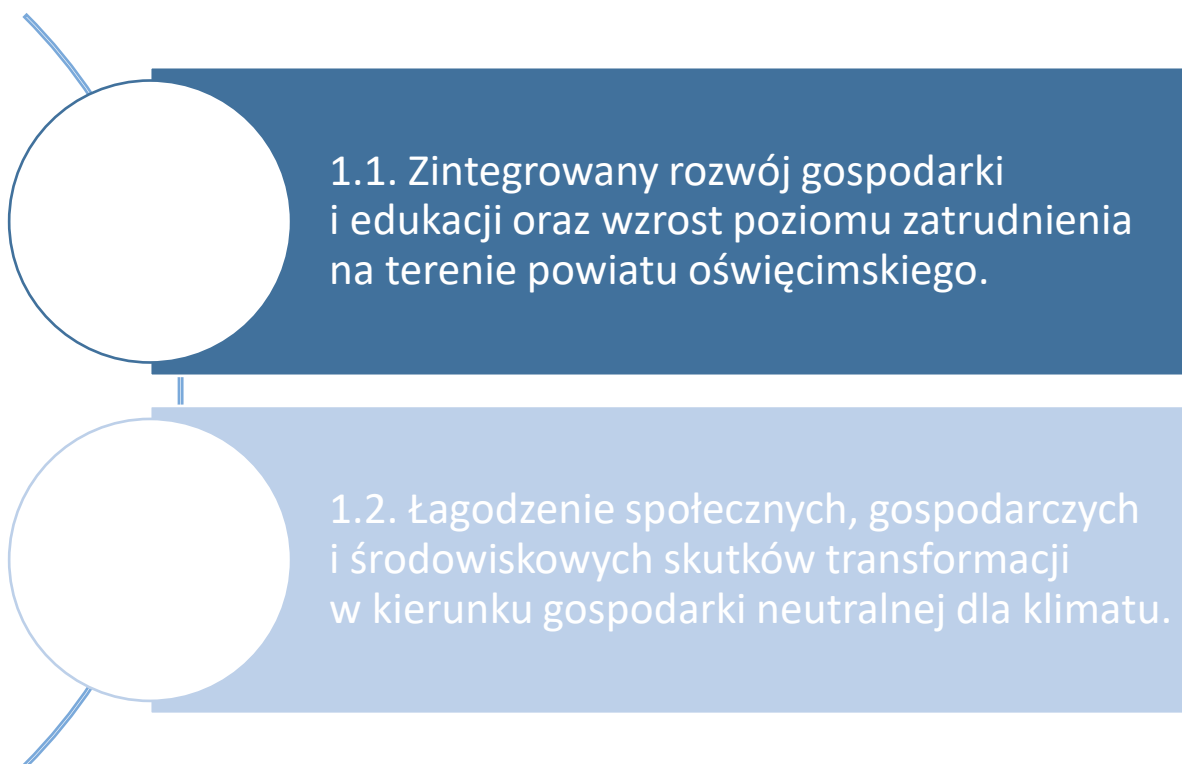
Cele operacyjne:

- 3.1. Dbłość o stan środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.
- 3.2. Zrównoważona mobilność w skali lokalnej i ponadlokalnej.
- 3.3. Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.
- 3.4. Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu oświęcimskiego.
- 3.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu oświęcimskiego.
- 3.6. Strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

OBSZAR STRATEGICZNY: **GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY**

Cel strategiczny:

Trwały wzrost gospodarczy powiatu oświęcimskiego, oparty coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną.

1.1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu oświęcimskiego

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych powiatu oświęcimskiego pozostaje wzmocnienie pozycji subregionu atrakcyjnego dla inwestycji oraz korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.

Jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade wszystko od jakości kapitału ludzkiego. Kapitał intelektualny jest sumą kapitału, jaki tworzą ludzie i instytucje, potencjał zewnętrznego wizerunku oraz wewnętrzne relacje społeczne. Tylko w ten sposób możliwe jest budowanie realnej przewagi konkurencyjnej. Rozwój zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Edukacja w powiecie nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty i ich kadry. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowoczesne podejście do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, a także uspołnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i instytucjami rynku pracy. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy.

Ogromny potencjał wzrostu generuje położenie powiatu oświęcimskiego względem stolicy województwa małopolskiego oraz konurbacji śląskiej. Pełne jego wykorzystanie będzie możliwe dzięki inwestycjom, podnoszącym zewnętrzną dostępność komunikacyjną powiatu, która stanowi jedną z podstawowych determinant rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego. Mimo iż są to działania pozostające w większości poza sferą bezpośrednich kompetencji lub pośredniego wpływu samorządu powiatowego, realizowane przez organy administracji rządowej, samorząd regionalny lub innych kluczowych partnerów, to rola samorządów lokalnych, działających w ramach porozumienia terytorialnego, będzie polegać na ciągłym nacisku na rzecz sprawnej i efektywnej realizacji tych inwestycji. Pozwoli to na otwarcie nowych terenów pod zagospodarowanie gospodarcze, stanowiących o konkurencyjności subregionu i atrakcyjności inwestycyjnej. Intensyfikacja współpracy na szczeblu samorządowym (samorząd powiatowy i samorządy gminne) powinna dążyć do kreowania wspólnych przedsięwzięć dynamizujących rozwój gospodarczy, w tym w zakresie wspólnego przyciągania inwestorów, doskonalenia standardów obsługi, promocji gospodarczej itp. Bez tego zwiększenie tempa rozwoju będzie utrudnione.

1.2. Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu

Unijny cel neutralności klimatycznej oznacza, że do 2050 roku państwa Unii Europejskiej mają emitować tylko tyle gazów cieplarnianych, ile są w stanie pochłoniąć. Wiąże się to z prawie całkowitą dekarbonizacją gospodarki, co w ogromnej mierze dotnie Polskę, województwo śląskie, ale również częściowo Małopolskę, w tym powiat oświęcimski, na terenie którego zlokalizowana jest jedna z dwóch w regionie kopalnia węgla kamiennego. Zmian nie da się już powstrzymać ze względu na

wyczerpywanie się łatwo dostępnych złóż węgla, pilne zadanie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i ochronę klimatu, jak również nowe oczekiwania społeczne co do polityki rozwoju. W tym kontekście nową strategią UE ma być Europejski Zielony Ład. Jego kluczowym elementem jest mechanizm sprawiedliwej transformacji, który ma zapewnić, że żaden kraj czy region UE nie pozostanie sam z własnymi problemami w trakcie tej transformacji.

Konsekwencje gospodarcze transformacji dotyczą m.in. spadku konkurencyjności gospodarczej gmin górniczych, zachwiania struktury gospodarczej w związku z jej uzależnieniem w skali lokalnej od jednego dużego podmiotu górniczego, pogłębiających się różnic w zakresie innowacyjności gospodarki w gminach górniczych w stosunku do innych gmin. W warstwie społecznej uzależnienie lokalnego rynku pracy od przedsiębiorstwa górniczego skutkuje wysokim wskaźnikiem feminizacji bezrobocia oraz niską aktywnością zawodową ludności, a w najbliższych latach nastąpią zwolnienia i redukcja zatrudnienia w górnictwie i sektorach powiązanych, załamanie się rynku pracy, ubożenie społeczności lokalnych. Kryzys skutkować będzie utratą dotychczasowych funkcji gmin i ich wyludnieniem. W sferze środowiskowej, szczególnie zauważalna jest degradacja środowiska przyrodniczego w wyniku eksploatacji górniczej, dewastacja przestrzeni, problem z zagospodarowaniem odpadów przemysłowych i pogórnich, zanieczyszczenie powietrza.

W odpowiedzi na te zagrożenia i potencjalne negatywne scenariusze rozwoju, Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 uwzględnia działania ukierunkowane na łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Obejmowały one będą przedsięwzięcia na rzecz wzrostu konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki, wsparcie dla tworzenia nowych przedsiębiorstw (w tym wdrażających innowację i nowe technologie, m.in. informacyjno-komunikacyjne) i trwałych miejsc pracy poza górnictwem, w tym poprzez nowe zainwestowanie terenów przemysłowych, a także wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, kompleksowe wsparcie pracowników sektora górniczego na zmieniającym się rynku pracy oraz osłonę ich rodzin. W odniesieniu do środowiska, założono przeciwdziałanie dalszej jego degradacji, renaturalizację, redukcję gazów cieplarnianych, wzrost energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, a także rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury.

Wsparcie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji i zapobieganie narastaniu dysproporcji rozwojowych ma zapewnić Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, który będzie wdrażany w ramach zarządzania dzielonego w ścisłej współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz zainteresowanymi stronami. Żeby skutecznie sięgnąć po dostępne wsparcie i uniknąć negatywnych dla powiatu oświęcimskiego, jego mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów skutków przemian, samorząd powiatowy – przy zaangażowaniu wszystkich interesariuszy lokalnych, w szczególności gminy Brzeszcze - musi uzgodnić i przygotować, a następnie wspierać realizację projektów wpisujących się w klimatyczny priorytet Unii. Konieczna jest intensyfikacja współpracy na szczeblu lokalnym oraz skuteczny nacisk na wyższe szczeble administracji.

GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

CEL STRATEGICZNY: Trwały wzrost gospodarczy powiatu oświęcimskiego, oparty coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną.					
Cele operacyjne	Kierunki interwencji (kluczowe działania)		Odpowiedzialność ²	Komórka monitorująca ³	Partnerzy realizacyjni ⁴
1.1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu oświęcimskiego.	1.1.1.	Wsparcie dla inwestycji zewnętrznych, zwiększających dostępność komunikacyjną powiatu oświęcimskiego (w tym S1, BDI, DWR, obwodnice miast i miejscowości).	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje drogowe	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego; Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego; Starostwo Powiatowe; gminy powiatu oświęcimskiego; Samorządy gminne i powiatowe Małopolski Zachodniej i woj. śląskiego
	1.1.2.	Wspieranie modernizacji i wykorzystania gospodarczego drogi wodnej górnej Wisły Oświęcim-Kraków-Sandomierz.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego; Starostwo Powiatowe; gminy powiatu oświęcimskiego; Inne samorządy z terenu Małopolski, Śląska i woj. świętokrzyskiego
	1.1.3.	Kompleksowe przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych (pojedynczych działek i większych stref), w tym w sąsiedztwie nowych inwestycji komunikacyjnych (m.in. S1, BDI, DWR) i z wykorzystaniem zasobu gruntów prywatnych.	gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska, Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Właściciele gruntów, Izby gospodarcze i instytucje otoczenia biznesu, Przedsiębiorcy

² Komórka / jednostka / podmiot odpowiedzialny za realizację zadania.

³ Komórka / jednostka powiatu oświęcimskiego odpowiedzialna za gromadzenie danych i informacji w zakresie stanu zaawansowania realizacji zadania i sprawozdawczość.

⁴ Lista partnerów jest wskazaniem instytucji i organizacji, które należy angażować do realizacji poszczególnych kierunków interwencji, jednak posiada ona charakter otwarty.

	1.1.4.	Doskonalenie i promocja systemów ulg i zachęt dla przedsiębiorców oraz dostosowywanie ich do bieżącej sytuacji gospodarczej.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Zarządcy stref gospodarczych	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Starostwo Powiatowe, Właściciele gruntów, Izby gospodarcze, Przedsiębiorcy
	1.1.5.	Wsparcie instytucjonalne dla inwestorów – doskonalenie obsługi inwestycji i zarządzania terenami inwestycyjnymi.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Zarządcy stref gospodarczych	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Starostwo Powiatowe, Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Izby gospodarcze i instytucje otoczenia biznesu, Przedsiębiorcy i inwestorzy
	1.1.6.	Współpraca w promocji gospodarczej powiatu oświęcimskiego – podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym.	Starostwo Powiatowe, Gminy powiatu oświęcimskiego, Sektor gospodarczy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.; Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska, Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Izby gospodarcze i instytucje otoczenia biznesu
	1.1.7.	Współpraca z Małopolską Uczelnią Państwową im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w zakresie nowoczesnego kształcenia kadr dla gospodarki powiatowej, zgodnie z monitorowanym zapotrzebowaniem – ściślejsze powiązanie kształcenia ponadpodstawowego, w tym zawodowego, z ofertą uczelni.	Starostwo Powiatowe, Małopolska Uczelnia Państwowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Powiatowy Urząd Pracy; Placówki oświaty ponadpodstawowej; Inwestorzy i przedsiębiorcy; izby gospodarcze i instytucje otoczenia biznesu; Gminy powiatu oświęcimskiego
	1.1.8.	Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego, w szczególności przez pryzmat reagowania na zmieniające się potrzeby gospodarki lokalnej oraz postęp technologiczny (aktualne i innowacyjne kierunki kształcenia, pośrednictwo między	Rada Programowa Powiatu Oświęcimskiego, Placówki kształcenia zawodowego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego;

		firmami a szkołami, inwestycje w nowoczesną bazę nauki zawodu, dwukierunkowość, praca z rodzicami i uczniami przed rozpoczęciem edukacji ponadpodstawowej itp.). Promocja kształcenia zawodowego.			Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy; Gminy powiatu oświęcimskiego, Inwestorzy i przedsiębiorcy; Małopolska Uczelnia Państwowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu
	1.1.9.	Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego.	Rada Programowa Powiatu Oświęcimskiego, Placówki kształcenia zawodowego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego; Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy; Gminy powiatu oświęcimskiego, Inwestorzy i przedsiębiorcy; Małopolska Uczelnia Państwowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu
	1.1.10	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży na różnych etapach kształcenia.	Placówki oświatowe podległe samorządom gminnym i powiatowemu	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Starostwo Powiatowe; Powiatowy Urząd Pracy; Przedsiębiorcy lokalni; Organizacje pozarządowe i instytucje publiczne
	1.1.11	Doskonalenie i rozwój powiatowego systemu doradztwa zawodowego (w tym wiązanie uzyskania zawodu z otwieraniem własnej działalności gospodarczej, wskazywanie korzyści z posiadania zawodu, kształtowanie świadomego wyboru, edukacja rodziców, targi szkół i zawodów itp.).	Rada Programowa Powiatu Oświęcimskiego, Placówki kształcenia zawodowego, Powiatowy Urząd Pracy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację; Powiatowy Urząd Pracy	Centrum Obsługi Inwestora - Centrum Business in Małopolska Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego; Starostwo Powiatowe, Gminy powiatu oświęcimskiego, Inwestorzy i przedsiębiorcy; Małopolska Uczelnia Państwowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu; Organizacje pozarządowe i instytucje publiczne

	1.1.12	Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie oraz korzystaniem z kształcenia ustawicznego i nieformalnego.	Powiat oświęcimski, Placówki oświatowe, Centra kształcenia praktycznego i ustawicznego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę edukacyjną	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Gminy powiatu oświęcimskiego, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Media lokalne i regionalne, Izby gospodarcze
	1.1.13	Działania, mające na celu poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy i minimalizowanie negatywnych skutków spowolnienia lub ewentualnego kryzysu gospodarczego (w tym finansowanie szkoleń wg potrzeb firm, dofinansowanie stanowisk i nowych miejsc pracy, szybkie kursy przekwalifikowujące, kursy i dofinansowanie własnego biznesu itp.)	Powiatowy Urząd Pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Wojewódzki Urząd Pracy; Starostwo Powiatowe; Gminy powiatu oświęcimskiego, Placówki oświatowe; Izby gospodarcze i przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe i instytucje szkoleniowe; Małopolska Uczelnia Państwowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu
1.2. Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.	1.2.1.	Ewolucyjna transformacja gospodarcza – m.in. inwestycje produkcyjne w MŚP prowadzące do dywersyfikacji gospodarczej i restrukturyzacji ekonomicznej, przeciwdziałanie monokulturze zawodowej, tworzenie nowych przedsiębiorstw, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości i usługi konsultingowe, wsparcie dla działań badawczych i innowacyjnych oraz transferu zaawansowanych technologii, promocja i współpraca międzysektorowa na rzecz transformacji cyfrowej.	Powiat oświęcimski, Powiatowy Urząd Pracy, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju, Powiatowy Urząd Pracy	Administracja państwowa, Starostwo Powiatowe, Inwestorzy i przedsiębiorcy, Izby gospodarcze i instytucje otoczenia biznesu, Uczelnie wyższe i podmioty badawcze, Przedsiębiorcy i inwestorzy, Mieszkańcy
	1.2.2.	Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie - kompleksowe wsparcie pracowników sektora górniczego na zmieniającym się rynku pracy oraz osłona ich rodzin (np. podnoszenie i zmiana kwalifikacji, pomoc w poszukiwaniu pracy), tworzenie nowych trwałych miejsc pracy poza górnictwem i związanymi z nim	Powiat oświęcimski, Powiatowy Urząd Pracy, Gminy powiatu oświęcimskiego	Powiatowy Urząd Pracy, Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Administracja państwowa, Starostwo Powiatowe, Inwestorzy i przedsiębiorcy, Izby gospodarcze i instytucje otoczenia biznesu, Uczelnie wyższe i placówki oświatowe, Instytucje pomocy społecznej,

		branżami, efektywna komunikacja o potrzebie i skutkach transformacji.			Przedsiębiorcy i inwestorzy, Mieszkańcy
	1.2.3.	Przeciwdziałanie dalszej degradacji środowiska przyrodniczego i jego regeneracja - inwestycje w regenerację, dekontaminację i renaturalizację terenów oraz projekty zmieniające ich przeznaczenie, unieszkodliwianie oraz rekultywacja hałd i zwałowisk, inwestycje we wdrażanie technologii i infrastruktur zapewniających przystępną cenowo czystą energię, w tym redukcję emisji gazów cieplarnianych, efektywność energetyczną i energię ze źródeł odnawialnych, rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Administracja państwowa, Starostwo Powiatowe, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy i inwestorzy, Mieszkańcy

OBSZAR STRATEGICZNY:

DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny:

Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego.

-
- 2.1. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.
 - 2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.
 - 2.3. Rozwój sportu i rekreacji, przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.

2.1. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.

Wśród szans rozwojowych powiatu oświęcimskiego należy wskazać pełniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów i potencjałów na rzecz rozwoju i komercjalizacji turystyki wraz z możliwościami aktywnego wypoczynku.

Oferta powiatu w tym obszarze jest konkurencyjna i różnorodna, co odzwierciedla się w przekroju skali jej popularności: od Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau i rodzinnych parków rozrywki na czele z Parkiem Rozrywki „Energylandia”, przez stawy rybne i Dolinę Karpia, a także zabytki o ogólnopolskiej rozpoznawalności (w tym długi odcinek Szlaku Architektury Drewnianej), kończąc na wypoczynku i aktywnościach w krajobrazie przyrodniczym Doliny Dolnej Skawy, Dolnej Soły i Górnej Wisły. Przestrzenie te stanowią pola do specjalizacji powiatu oświęcimskiego w obszarze turystyki i rekreacji, przy których mają szansę rozwijać się usługi towarzyszące, jak np. hotelarstwo, gastronomia, lokalna sztuka, biznes i inne usługi. Lokalizacja powiatu pomiędzy aglomeracją krakowską, bielską i konurbacją górnośląską otwiera dostęp do ogromnego rynku klienta i stanowi o jego przewadze konkurencyjnej jako regionu atrakcyjnego pod kątem turystyki weekendowej i wypoczynku.

Wobec tak szeroko zakrojonego potencjału należy jednak stwierdzić, że nie jest on obecnie dostatecznie wykorzystywany. Między innymi to brak odpowiedniej i spójnej oferty kierowanej do przyjezdnych oraz braki w zakresie infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej sprawiają, że na terenie powiatu przeważa tzw. turystyka „jednodniowa”. Niektóre atuty powiatu (np. przyrodnicze) zdają się pozostawać wciąż nieodkryte.

Stąd, jednym z najważniejszych zadań dla władz powiatu w tym obszarze będzie wypracowanie polityki rozwoju specjalizacji turystycznych z jego terenów, która pogodzi funkcje ich oferty ze sobą oraz umożliwi przedstawienie ich jako spójnych, wzbogacających się nawzajem propozycji. Dopiero na takiej podstawie rozwój usług w obszarach związanych z turystyką i wypoczynkiem będzie w stanie wykorzystać i rozwinąć swój potencjał. Wymagać to będzie efektywnej i partnerskiej współpracy międzysektorowej.

Równoległym polem działań powiatu pozostanie udzielanie wsparcia dla rozwoju usług towarzyszących (m.in. bazy noclegowej) oraz pieszo-rowerowych ciągów komunikacyjnych zarówno wzdłuż modernizowanych dróg, jak i na uboczu, w otoczeniu naturalnego krajobrazu. Nieodłącznym elementem tych projektów będą inwestycje w małą architekturę.

Następstwem inwestycji i opracowanej polityki spójnego rozwoju specjalizacji turystycznych będzie opracowanie przejrzystego katalogu informacji o dostępnych w regionie produktach i usługach turystycznych (atrakcjach, miejscach wypoczynku w naturze, szlakach i trasach rekreacyjnych, ofercie noclegowej i gastronomicznej itp.). Powinien on pozostać otwarty do uzupełnienia dla lokalnego biznesu okołoturystycznego. Zebrane informacje pozwolą na synchronizowanie danych na platformach Google Maps i Openstreetmap, które służą podstawą dla już funkcjonujących aplikacji turystycznych i nawigacyjnych.

Dodatkowym zadaniem w ramach celu pozostaje rozwijanie oferty rozrywkowej dla różnorodnych grup odbiorców spośród mieszkańców powiatu. Dotyczy to zarówno oferty w ośrodkach miejskich, jak i na obszarach wiejskich. W wypadku deficytu oferty na tych drugich, władze powiatu będą m.in.

dążyć do organizacji funkcjonalności transportu publicznego w sposób pozwalający na dogodny dostęp do kultury w większych ośrodkach.

Osiągnięcie celu, jakim jest stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej powiatu oświęcimskiego niesie zatem za sobą konieczność podejmowania działań zarówno w zakresie kreacji nowych produktów i rozwijania już istniejących, ich modyfikacji i unowocześniania zgodnie z trendami rynkowymi i oczekiwaniami klientów, jak również w zakresie budowy, rozbudowy i stałej poprawy jakości infrastruktury gwarantującej efektywny i prawidłowy rozwój. Głównym założeniem i wspólnym mianownikiem podejmowanych działań jest stworzenie unikalnej, wyróżniającej się na rynku oferty produktowej, która będzie stwarzała nową jakość. Prawidłowe funkcjonowanie produktów turystycznych, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów powiatu i jego otoczenia, będzie skutkować wzrostem ekonomicznym. Pozytywne zmiany zachodzące na rynku lokalnym, dzięki rozwojowi turystyki, będą procentowały również w innych sektorach gospodarczych i społecznych.

2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.

Szansą na rozwój powiatu oświęcimskiego jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów (potencjałów) w sferze kultury i dziedzictwa historycznego oraz umiejętne korzystanie z położenia względem stolicy województwa i konurbacji śląskiej oraz głównych szlaków transportowych.

Powiat oświęcimski znajduje się w korzystnej sytuacji pod względem rozpoznawalności, marki i liczby osób odwiedzających. Poprzez funkcjonowanie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz instytucji z nim powiązanych, rokrocznie teren powiatu odwiedza ponad milion osób z całego świata, a do tej liczby należy dodać osoby korzystające z oferty innych miejsc na terenie powiatu. Dzięki Muzeum, miasto Oświęcim i powiat oświęcimski są jednym z trzech najczęściej odwiedzanych i rozpoznawalnych miejsc na mapie Małopolski (wraz z Krakowem i kopalnią soli w Wieliczce), a także w Polsce i na świecie. Problemem jednak jest zatrzymanie osób odwiedzających muzeum i miejsce pamięci oraz zainteresowanie ich inną ofertą kulturalną lub turystyczną czy rekreacyjną. Wizyty w Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau są najczęściej jednodniowymi przyjazdami bez korzystania z noclegów i innej oferty na miejscu. Turyści kwaterowani są najczęściej w stolicy województwa a do obozu dowożą ich prywatne busy. Taki rodzaj turystyki nie przynosi dodatkowych dochodów mieszkańcom i budżetom samorządów lokalnych, a jednocześnie stanowi obciążenie dla infrastruktury czy środowiska lokalnego. Na dodatek niezauważona pozostaje bogata kultura i dziedzictwo niezwiązane bezpośrednio z trudną przeszłością Ziemi Oświęcimskiej.

Wyzwaniem jest zatem lepsze wykorzystanie roli i znaczenia byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau oraz realizowanej na terenie powiatu edukacji historycznej i pokojowej. Nową placówką, która będzie realizowała zadania m.in. z tego zakresu, jest Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej. Jego misją jest prowadzenie działań mających na celu upamiętnienie mieszkańców ziemi oświęcimskiej, ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej i pomocy, jaką niejednokrotnie z narażeniem życia nieśli oni więźniom.

Należy dokładać starań w zakresie intensyfikacji wydarzeń o charakterze konferencyjnym, seminaryjnym, sympozjalnym, naukowym, a jednocześnie wspierać i rozpowszechniać inne rodzaje oferty kulturowej i rozrywkowej (a także turystyczno-rekreacyjnej). Służyć temu będą zadania

inwestycyjne, dotyczące zachowania i ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego obecnych w przestrzeni powiatu, ich odpowiedniej ekspozycji, promocji i udostępniania oraz włączania w obieg gospodarczy. Ważnym zadaniem pozostaje aktywizacja użytkowników obiektów do inwestowania we własne nieruchomości i adaptacji ich do nowych funkcji.

Nie można przy tym zapomnieć o potrzebach i oczekiwaniach samych mieszkańców, będących aktywnymi i biernymi uczestnikami życia kulturalnego. Zakłada się zatem badanie i dokumentowanie lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego powiatu, wspieranie i promocję folkloru, tradycji i sztuki ludowej, rozpowszechnianie lokalnej twórczości i dziedzictwa kulturowo-historycznego, pobudzanie i wzmacnianie lokalnego życia społecznego i kulturalnego, modernizację i poprawę dostępności infrastruktury kulturalnej będącej pod zarządem powiatu, rozwijanie oferty i organizację wydarzeń dedykowanych mieszkańcom.

2.3. Rozwój sportu i rekreacji, przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.

Zaspokajanie potrzeb zbiorowych wspólnoty samorządowej w zakresie kultury fizycznej, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych, leży w kompetencjach władzy publicznej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także partnerami biznesowymi.

Powiat oświęcimski, mając na względzie własne tradycje i specjalizacje lokalne, jest zainteresowany rozwojem i upowszechnieniem sportu, który rozumiany jest jako ważny obszar polityki publicznej, powiązany z innymi dziedzinami, jak np.: zdrowie, edukacja, kapitał społeczny, turystyka, rynek pracy czy polityka społeczna. W tym założeniu, inwestycje w sport traktuje się jako szeroko rozumianą prewencję zdrowotną oraz sprzyjanie postawom prospołecznym, ponieważ aktywność fizyczna obywateli warunkuje ich zdrowie, dobrą kondycję i samopoczucie, a tym samym obniża koszty przeznaczane na opiekę zdrowotną czy wsparcie socjalne, a także pozytywnie oddziałuje na pracowników i efektywność ich pracy. Ważny jest również wymiar społeczny i wychowawczy sportu, szczególnie w odniesieniu do dzieci i młodzieży szkolnej. Usługi sportowe i pokrewne stanowią ponadto istotną gałąź gospodarki.

Zaplanowane działania zakładają: mobilizowanie aktywności mieszkańców w dziedzinie kultury fizycznej, sportu i rekreacji, promocję aktywności ruchowej pozytywnie wpływającej na zdrowie, edukację sportową, zapewnianie niezbędnej infrastruktury i przestrzeni oraz oferty zajęć (strategia postępowania obejmuje m.in. budowę obiektu lekkoatletycznego z bieżnią i pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej ze sztuczną murawą w Oświęcimiu), wsparcie klubów i organizacji sportowych, organizację i współorganizację imprez sportowych i rekreacyjnych. Dotyczą ponadto wykorzystania sportu na rzecz budowy kapitału społecznego oraz dla potrzeb promocji powiatu. Zakłada się szczególne wsparcie i promocje dyscyplin związanych z tradycjami i specjalizacjami sportowymi powiatu, jak np. hokej, łyżwiarstwo figurowe, pływanie, siatkówka.

DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO

CEL STRATEGICZNY: Rozwój wszechstronnej oferty spędzania czasu wolnego, wykorzystującej historię, walory i tradycje powiatu oświęcimskiego.					
Cele operacyjne	Kierunki interwencji (kluczowe działania)		Odpowiedzialność	Komórka monitorująca	Partnerzy realizacyjni
2.1. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.	2.1.1.	Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje lub open data itp.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Powiat oświęcimski	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję i turystykę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Sąsiednie gminy i powiaty, Towarzystwo na Recz Ziemi i inne organizacje pozarządowe; LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły, PTTK, Lasy Państwowe, Właściciele gruntów
	2.1.2.	Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej.	Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję i turystykę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Inwestorzy prywatni, właściciele gruntów, LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły, Organizacje pozarządowe
	2.1.3.	Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o specyficzne i zróżnicowane walory powiatu oświęcimskiego oraz jej promocja (nowe produkty i usługi, inwestycje i zagospodarowanie przestrzeni wokół oryginalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych itp.).	Gminy powiatu oświęcimskiego, Producenci i wytwórcy produktów, Inwestorzy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję i turystykę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły; Starostwo Powiatowe, Instytucje kultury, w tym muzea, Organizacje pozarządowe, w tym KGW
	2.1.4.	Rozwój oferty rozrywkowej i dedykowanej całym rodzinom.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Powiat oświęcimski, Kapitał prywatny	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję i turystykę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły, Instytucje kultury, w tym muzea,

					Organizacje turystyczne i pozarządowe, Inwestorzy
	2.1.5.	Stworzenie spójnego systemu informacji turystycznej na terenie całego powiatu oświęcimskiego – współpraca w zakresie dostępności materiałów informacyjnych i promocyjnych o każdej atrakcji z terenu powiatu we wszystkich punktach informacyjnych, wykorzystanie podmiotów komercyjnych (np. hotele) i instytucji (np. MDSM, MPMZO) do propagowania wiedzy o atrakcjach powiatu wśród gości krajowych i zagranicznych.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Powiat oświęcimski, Kapitał prywatny	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję i turystykę	Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży, Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły, Organizacje turystyczne i pozarządowe, Inwestorzy
	2.1.6.	Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.	Gospodarstwa wiejskie, Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję i turystykę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Gminy powiatu oświęcimskiego, LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły, Organizacje turystyczne i pozarządowe, Kapitał prywatny, Gospodarstwa agroturystyczne
2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.	2.2.1.	Wykorzystanie w procesach rozwoju roli i znaczenia byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz – Birkenau oraz realizowanej na terenie powiatu edukacji historycznej i pokojowej (m.in. MPMZO).	Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i kulturę	Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży, Centrum Żydowskie, Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokaucie, Centrum Dialogu i Modlitwy, Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe,

					Gminy powiatu oświęcimskiego, Organizacje społeczne i pozarządowe
2.2.2.	Wdrożenie mechanizmów włączających wartości dziedzictwa lokalnego i regionalnego w obieg gospodarczy.	Właściciele obiektów, Inwestorzy		Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i kulturę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Gminy powiatu oświęcimskiego, Starostwo Powiatowe, Instytucje kultury, w tym muzea, Organizacje społeczne i pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe
2.2.3.	Organizacja wydarzeń propagujących historyczne dziedzictwo powiatu oświęcimskiego.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Powiat oświęcimski, Instytucje kultury, w tym muzea, Organizacje społeczne i pozarządowe		Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i kulturę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły, Twórcy i artyści
2.2.4.	Wspieranie i promocja twórczości artystycznej.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego, Instytucje kultury		Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i kulturę	Środowisko twórców i artystów, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Organizacje pozarządowe, Sektor biznesu, Media lokalne i regionalne
2.2.5.	Pobudzanie i wzmacnianie lokalnego życia społecznego i kulturalnego – uczestnictwa, samoorganizowania się w grupy inicjatywne, organizacji wydarzeń i kompetencji temu służących.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego, Instytucje kultury		Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i kulturę	Środowisko twórców i artystów, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Organizacje pozarządowe, Sektor biznesu, Media lokalne i regionalne

	2.2.6.	Modernizacja i poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej będącej pod zarządem powiatu.	Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i kulturę	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Sektor biznesu
2.3. Rozwój sportu i rekreacji, przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.	2.3.1.	Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.	Kluby i organizacje sportowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i sport	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Gminy powiatu oświęcimskiego, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe
	2.3.2.	Edukacja sportowa – tworzenie klas sportowych, wsparcie szkoły mistrzostwa sportowego.	Placówki oświatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Starostwo Powiatowe, Gminy powiatu oświęcimskiego, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe
	2.3.3.	Wsparcie klubów i organizacji sportowych, – w zakresie inwestycji, profesjonalizacji, ale też poszerzania oferty o nowe dyscypliny i nowe grupy docelowe.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i sport	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Kluby i organizacje sportowe, Sponsorzy
	2.3.4.	Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej (np. lekka atletyka).	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i sport	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Placówki oświatowe, Kluby i organizacje sportowe, Sponsorzy
	2.3.5.	Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (współzawodnictwo - zawody, turnieje, ligi itp., ale i imprezy rodzinne i integracyjne).	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego, Kluby i organizacje sportowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i sport	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Placówki oświatowe, Sponsorzy

	2.3.6.	Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem oświęcimskim	Powiat oświęcimski	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję, turystykę i sport	Gminy powiatu oświęcimskiego, Kluby i organizacje sportowe, Media lokalne i regionalne, Sponsorzy
--	--------	---	--------------------	--	---

OBSZAR STRATEGICZNY: **ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA**

Cel strategiczny:

Kreowanie komfortowych warunków i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu oświęcimskiego.

-
- 3.1. Dbłość o stan środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.
 - 3.2. Zrównoważona mobilność w skali lokalnej i ponadlokalnej.
 - 3.3. Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.
 - 3.4. Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu oświęcimskiego.
 - 3.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu oświęcimskiego.
 - 3.6. Strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

3.1. Dbłość o stan środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.

W ramach celu zaplanowano m.in. działania ukierunkowane na rozwiązanie problemu niskiej emisji. Zła jakość powietrza na terenie powiatu oświęcimskiego wpływa niekorzystnie na atrakcyjność osadniczą i turystyczną oraz jakość życia mieszkańców. Prowadzone będą projekty związane z termomodernizacją budynków, wymianą źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, rozwojem ciepłownictwa oraz realizacją dedykowanych kampanii informacyjnych. W ramach strategii postępowania uwzględniono również kierunki interwencji związane z rozbudową infrastruktury technicznej (zarówno publicznej, jak i w indywidualnych gospodarstwach domowych), w tym przede wszystkim rozbudowę sieci kanalizacyjnej (przez samorządy gminne). Część zadań dotyczy intensyfikacji wprowadzania na teren powiatu oświęcimskiego nowych technologii, które pozyskują energię z odnawialnych źródeł.

Za szczególnie istotne, zarówno w kontekście rozwoju oferty czasu wolnego, jak i podnoszenia jakości życia mieszkańców, należy uznać także działania ukierunkowane na odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej – poprzez nadawanie im nowych funkcji gospodarczych, rekreacyjnych lub przyrodniczych, a także utylizację odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu) i dzikich składowisk. Równie ważne w tym kontekście są działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu – szczególnie w odniesieniu do niepowtarzalnych walorów powiatu – obszary Natura 2000, stawy, doliny rzeczne, kompleksy leśne itp.

Ochrona środowiska, w tym racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców, pozwoli na zachowanie najważniejszych walorów środowiskowych powiatu oświęcimskiego, co bezpośrednio przekładać się będzie na jego atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną oraz osadniczą. Szczególnie istotny w tym kontekście jest opisany rozwój infrastruktury ochrony środowiska, który umożliwi nie tylko podnoszenie parametrów środowiskowych, ale także warunkuje rozwój bazy oferty czasu wolnego oraz funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni. Ponadto, niebagatelną rolę w procesach zmierzających do racjonalnego użytkowania zasobów i ochrony środowiska odegra poziom świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu, stąd założono szereg poświęconych temu zagadnieniu aktywności.

3.2. Zrównoważona mobilność w skali lokalnej i ponadlokalnej.

Niniejszy cel operacyjny koncentruje się na aspekcie dostępności komunikacyjnej oraz mobilności w kontekście przemieszczania się mieszkańców powiatu – a więc w głównej mierze dotyczy dróg lokalnych i powiatowych, ciągów pieszych i rowerowych, zbiorowego transportu drogowego i kolejowego, integracji różnych form transportu, a także popularyzacji transportu zbiorowego. Kwestie dotyczące głównych magistrali drogowych, istotnych dla rozwoju powiatu (S1, BDI, DWR, obwodnice miejscowości itp.) znalazły się w obszarze dotyczącym rozwoju gospodarczego, ponieważ w głównej mierze dotyczą poprawy dostępności inwestycyjnej i otwarcia nowych terenów inwestycyjnych. Oczywiście te kluczowe inwestycje drogowe również sprzyjają zrównoważonej mobilności w skali lokalnej i ponadlokalnej.

Przez teren powiatu oświęcimskiego przebiega kilka istotnych szlaków komunikacyjnych, które łączą duże ośrodki gospodarcze i skupiska ludności. Szlaki te powszechnie wykorzystywane są również jako

międzynarodowe trasy tranzytowe. Głównymi osiami komunikacyjnymi powiatu są drogi krajowe – na północy DK44 i na południu DK52 (przebiegi równoleżnikowe) oraz sieć dróg wojewódzkich, łączących drogi krajowe oraz tereny sąsiadujące z powiatem (przebiegi głównie południkowe). Sieć ta połączona jest z położoną w pobliżu autostradą A4. Podstawowym problemem sieci dróg powiatu oświęcimskiego jest niska przepustowość i niski poziom bezpieczeństwa. Kwestie te mają niebagatelne znaczenie zarówno dla rozwoju lokalnej gospodarki (np. dostępność komunikacyjna terenów inwestycyjnych), jak i standardów zamieszkiwania (np. lokalne połączenia komunikacyjne). Dlatego szczególnie istotna jest właśnie realizacja dużych inwestycji drogowych na terenie powiatu i w jego otoczeniu – budowa drogi ekspresowej S1, Beskidzka Droga Integracyjna, Droga Współpracy Regionalnej, obwodnice miejscowości.

Niemniej istotne jest optymalne połączenie sieci dróg powiatowych z tym nowym układem dróg wyższego rzędu, a także opracowanie programu inwestycyjnego (wieloletniego) dla dróg powiatowych i powiązanych z nimi ciągów pieszych i dróg rowerowych.

W zakresie nowych inwestycji kolejowych, najważniejszą dla rozwoju powiatu i jego atrakcyjności osadniczej jest uruchomienie szybkiej kolei aglomeracyjnej z Oświęcimia do Krakowa (przez Chrzanów) – inwestycja ta jest zaawansowana, jednak wymaga jeszcze inwestycji w Krakowie (bocznica) i ocenia się że będzie gotowa za około 2 lata. Znacznie zmieniłaby ona postrzeganie podróży kolejowych do Krakowa w oczach mieszkańców powiatu oświęcimskiego – dojazdy do pracy, w celach edukacyjnych itp. Zmieniłaby również postrzeganie powiatu oświęcimskiego jako miejsca do zamieszkania na stałe dla ludzi zmuszonych dojeżdżać do Krakowa.

Podobne znaczenie mają inne połączenia kolejowe z Oświęcimia – szybkie połączenie do Katowic, wraz z budową nowego odcinka między Oświęcimiem i Bieruniem (PKP otrzymała środki na dokumentację projektu), rewitalizacja połączenia z Czechowicami-Dziedzicami, reaktywacja połączenia z Krakowem przez Zator. Osobną kwestią będą uzgodnienia przebiegu nowej kolei szybkich prędkości łączących teren powiatu oświęcimskiego z Centralnym Portem Komunikacyjnym.

Ponadto w niniejszym celu znalazły się kierunki interwencji dotyczące usprawniania transportu publicznego pomiędzy różnymi gminami powiatu i łączącego poszczególne gminy z miastem Oświęcimiem jako centralnym ośrodkiem miejskim, a także kształtujące świadomość mieszkańców pod kątem wykorzystywania transportu zbiorowego.

3.3. Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.

Instytucje polityki społecznej są odpowiedzialne za świadczenie wsparcia wszystkim mieszkańcom, szczególnie tym, którzy nie są w stanie samodzielnie radzić sobie z dotykającymi ich trudnościami. Ich działania stanowią szczególnie ważny obszar interwencji w kontekście niepewności sytuacji na rynku pracy związanej z pokłosem pandemii COVID-19, czy opisywanej wcześniej transformacji, co może w perspektywie przełożyć się negatywnie na sytuację materialną i kondycję rodzin. Ponadto, polityka społeczna stanowi narzędzie w rękach władz samorządowych, dzięki któremu mogą one przeciwdziałać wyzwaniom, które stawia przed nimi problematyczna sytuacja demograficzna czy zmiany cywilizacyjne.

W kontekście wyzwania podnoszenia atrakcyjności osadniczej działania kierowane do gospodarstw domowych mierzących się z trudnościami mają podstawowe znaczenie. Stanowią one czynnik wpływający na poczucie bezpieczeństwa, zaufania i otwartości w społeczności lokalnej, co wymiennie

wpływa na aktywność i zaangażowanie mieszkańców w lokalne życie społeczne. Jego bujność i żywotność to jeden z najważniejszych czynników atrakcyjności osiedleńczej na poziomie każdej z gmin, jak i całego powiatu.

Zadania podejmowane przez powiat w obszarze polityki społecznej będą prowadziły do zapewnienia możliwie najwyższej jakości wsparcia skierowanego m.in. do rodzin mierzących się z problemami i dysfunkcjami, usamodzielniającej się młodzieży, mieszkańców biernych zawodowo, osób z niepełnosprawnościami i ich gospodarstw domowych oraz szerzej, najmłodszych i najstarszych pokoleń. Wsparcie to – w ramach własnych możliwości – będzie rozwijane na bazie dotychczasowych doświadczeń i zebranej wiedzy oraz poprzez doskonalenie kadr i procesów współpracy jednostek pomocy społecznej i instytucji wspomagających ich pracę. Wobec mnogości wyzwań i ograniczonej podaży pomocy – co w bolesny sposób odzwierciedla się m.in. w bardzo ograniczonej dostępności psychologów dziecięcych w regionie – podstawowe znaczenie będzie miało wspieranie i zawiązywanie nowych form współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prywatnymi. Częstość dysponują one wiedzą specjalistyczną, bezcennym doświadczeniem i przede wszystkim zasobami (w tym kadrowymi, infrastrukturalnymi), które stanowią nieocenioną pomoc tam, gdzie pomoc instytucji publicznych nie jest w stanie dotrzeć.

Kluczowym wyzwaniem polityki społecznej w ramach powiatu pozostaje przeciwdziałanie negatywnym trendom demograficznym. Dotyczy to z jednej strony potrzeby prowadzenia konsekwentnej, jak i odważnej w propozycjach polityki prorodzinnej. Z drugiej strony, wobec rosnącego udziału osób starszych w populacji powiatu, ważne zadanie stanowi rozwój oferty usług dedykowanych tej grupie – zdrowotnych, opiekuńczych, specjalistycznych (w tym wsparcie dla budowy domu spokojnej starości) oraz możliwości aktywności i integracji poprawiającej ich kondycje psychiczną i fizyczną.

W kontekście pogarszającej się kondycji zdrowia psychicznego, a także wspomnianej dużej dynamiki i niepewności, które dodatkowo pogłębiają ten problem, ważne będą wszelkie programy profilaktyczne oraz wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. W przypadku zapewnienia wsparcia dla młodzieży, pożądanym jest, aby zadanie to oprzeć na deinstytucjonalizacji. To może być jeden z warunków przyciągnięcia i efektywnego wsparcia potrzebujących pomocy osób młodych, które potrafią bronić się przed nim z obawy na konsekwencje przekazania informacji o ich problemie z jednej placówki publicznej do drugiej (np. szkoły).

3.4. Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu oświęcimskiego.

Powiat oświęcimski jest organem prowadzącym dla Zespołu Opieki Zdrowotnej w Oświęcimiu (Szpitala Powiatowego) oraz Powiatowych Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych w Grojcu. Kompetencje powiatu w zakresie ochrony i profilaktyki zdrowia, doświadczenie władz w zakresie poprawy jakości świadczonych usług, jak i dostępność zasobów infrastrukturalnych i kadrowych umożliwiają realny wpływ na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców. Działania w tym zakresie wychodzą na pierwszy plan polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd, szczególnie w kontekście panującej pandemii COVID-19 i eliminacji jej potencjalnych, długofalowych skutków (związanych z tzw. zespołem pocovidowym).

Wobec różnych, często negatywnych opinii społeczeństwa na temat sytuacji panującej w systemie ochrony zdrowia w Polsce, gwarancja sprawnie funkcjonującej opieki zdrowotnej (jak i kondycji środowiska naturalnego umożliwiającego pozostanie w zdrowiu) ma znaczący wpływ na kreowanie marki powiatu, jako miejsca dobrego do życia. Obecny czas, dostarczających nowych wyzwań w obszarze zdrowia publicznego, będzie stanowił szansę do poprawy świadczonych usług również w znaczeniu tworzenia przewagi konkurencyjnej powiatu w regionie (tym bardziej, że już obecnie Szpital Powiatowy w Oświęcimiu jest jednym z większych i nowocześniejszych szpitali w Zachodniej Małopolsce ze specjalistyczną bazą zabiegowo-diagnostyczną).

W tym celu, działania powiatu będą zorientowane na trzy podstawowe obszary: kontynuowanie procesu doskonalenia jakości usług i poszerzanie oferty w prowadzonych przez samorząd placówkach, szczególnie w kontekście postępujących zmian w strukturze demograficznej społeczeństwa, szeroko pojętą poprawę dostępności usług, jak i rozwijanie badań i programów profilaktycznych. W ramach każdego z tych obszarów władze muszą wyjść naprzeciw nowym wyzwaniom.

W przypadku poprawy jakości i zakresu usług, priorytet dotyczy zwiększania zdolności i kompetencji pracowników służby zdrowia, w tym m.in. w zakresie geriatry. Ważna w tym zakresie będzie współpraca z Małopolską Uczelnią Państwową im. rtm. Witolda Pileckiego, gwarantującą przestrzeń wymiany doświadczeń naukowych i praktycznych oraz kształcącą nowe kadry pielęgniarstwa. Realizowane będą inwestycje i doposażenie placówek, zgodnie z diagnozowanymi potrzebami. Priorytety w obszarze zwiększania dostępności świadczeń dotyczą zarówno strony podaźowej usług (m.in. usprawnienia dotyczące organizacji systemu i zatrudniania lekarzy wizytujących), jak i potrzeb mieszkańców w zakresie dostępności transportowej. Władze powiatu będą wspierać współpracę jednostek ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz gmin w celu zapewnienia możliwości korzystania ze świadczeń osobom zmagającym się z problemem ograniczonej mobilności. W ramach trzeciego obszaru – poprawy dostępności badań i programów profilaktycznych – zakłada się kontynuację dotychczasowych przedsięwzięć, poszerzanie ich o nowe inicjatywy, odpowiadające na potrzeby społeczne i zdrowotne mieszkańców, usprawnienie kanałów promocji, w tym poprzez współpracę z gminami powiatu. Duże znaczenie pozostanie przypisane edukacji zdrowotnej kierowanej do każdej grupy wiekowej. Promocja zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży będzie realizowana we współpracy z placówkami oświatowymi, a także organizacjami i klubami sportowymi czy innymi organizacjami pozarządowymi. Ważnym zagadnieniem będzie ponadto promocja zdrowia psychicznego.

3.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu oświęcimskiego.

Poziom bezpieczeństwa publicznego to kolejny kluczowy czynnik determinujący poziom atrakcyjności osiedleńczej powiatu. Wpływa on nie tylko na długoterminowe decyzje gospodarstw domowych dotyczące zmiany miejsca zamieszkania. Zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa publicznego wpływają wymiennie na ocenę ryzyka inwestycyjnego dokonywaną przez podmioty rynkowe. Perspektywy te składają się również na wizerunek powiatu w mediach.

Wyzwania w zakresie bezpieczeństwa publicznego są różnorodne, ulegają ciągłym zmianom oraz wymagają zdolności działania pod presją czasu. Stąd, podstawowym priorytetem dla władz powiatu, będzie doskonalenie współpracy i komunikacji ze służbami i instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego (również na poziomie regionalnym i krajowym). Nieodłącznym tego

elementem pozostanie prowadzenie zintegrowanych działań inwestycyjnych zarówno w sferze infrastruktury bezpieczeństwa (m.in. przeciwpowodziowego), jak i wyposażenia służb. Zakłada się zagwarantowanie pracownikom służb możliwości doskonalenia zawodowego wobec wyzwań alarmowanych w ramach prowadzonego przez nie monitoringu. Niezbędnym elementem polityki podwyższania bezpieczeństwa będą działania o charakterze profilaktycznym – akcje informacyjne i edukacyjne dotyczące postaw i zachowań właściwych wobec zagrożenia życia. Ich przygotowanie będzie bazowało na doświadczeniach i wiedzy instytucji funkcjonujących w różnych sferach lokalnego życia społecznego i obszarze bezpieczeństwa (m.in. szkół, pracowników administracji, odpowiednich służb). Umożliwi to budowanie rozwiązań na bazie zróżnicowanej perspektywy.

Niemniej ważnym wyzwaniem dla władz samorządowych pozostanie „budowanie odporności” powiatu wobec gwałtownych zjawisk atmosferycznych, w tym przede wszystkim deszczy nawalnych i powodzi. Ryzyko tych zagrożeń rośnie wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi. Doskonalenie systemu monitorowania ryzyka nakazuje obecność licznych cieków i zbiorników wodnych na terenie powiatu.

Na podstawie zdiagnozowanych potrzeb na przestrzeni ostatnich lat, szczególna uwaga władz zostanie poświęcona także wsparciu policji w zakresie poprawy bezpieczeństwa na drogach (szczególnie w tych rejonach powiatu, gdzie nieplanowane są inwestycje podwyższające stan dróg) oraz dbania o jej wizerunek, a za tym i poczucie zaufania do instytucji. Potrzeba poprawy wizerunku policji zasygnalizowana została w ramach badania sondażowego.

3.6. Strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.

Działania w ramach niniejszego celu stanowią odpowiedź na rosnące oczekiwania klientów względem organów administracji publicznej, a także uwzględniają instrumenty realizacji polityki rozwoju w ramach nowej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na latach 2021-2027, które warunkują konieczność zacieśnienia współpracy, skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy oraz podmioty prywatne i organizacje pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców, dla których granice pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego mają jedynie administracyjny (a nie kompetencyjny) wymiar. Skuteczne instytucje publiczne muszą być inkluzywne, dostępne i otwarte dla obywateli i przedsiębiorców oraz nastawione prorozwojowo. Poprzez partnerską współpracę możliwa będzie z kolei sprawna koordynacja i integracja najważniejszych procesów gospodarczych i społecznych na terenie powiatu oświęcimskiego.

Cechą współczesnego otoczenia każdej jednostki administracji publicznej są coraz szybciej zachodzące zmiany, które dotyczą prawa (co ma bezpośredni wpływ na zakres realizowanych zadań), społeczeństwa, roli klienta usług publicznych, postępu technicznego itp. (np. zmiany dotyczące organizacji pracy i wykorzystania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych). Stąd kluczowe znaczenie będzie miała ciągła poprawa jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej, w tym poprzez doskonalenia kadry, procedur i procesów współpracy. Ważnym elementem będzie dalsza elektronizacja obsługi obywateli i przedsiębiorców, co poprawi funkcjonowanie administracji, obniży jej koszty i uprości działalność przedsiębiorstw. Zakładana jest też większa rola dialogu społecznego i obywatelskiego, wsparcie organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych działających w obszarach zgodnych z wizją i misją powiatu. Ważna będzie też skuteczna promocja.

Najważniejszy będzie jednak rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym (np. partnerskim powiatem Dachau), w szczególności w ramach Małopolski Zachodniej. Podmiotem odpowiedzialnym może być powołane w ostatnim czasie Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”. Nowe przepisy prawne i zasady w zakresie prowadzenia polityki rozwoju przewidują m.in. możliwość opracowania przez gminy sąsiadujące, powiązane ze sobą funkcjonalnie, strategii rozwoju ponadlokalnego, będącej wspólną strategią rozwoju tych gmin w zakresie ich terytorium, przy współudziale powiatu. Nowym mechanizmem wzmacniającym zintegrowane podejście do rozwoju oraz współpracę na poziomie lokalnym jest ponadto porozumienie terytorialne. Mechanizm ten powinien służyć rozwojowi współpracy na obszarach, gdzie zostały zidentyfikowane istotne dla rozwoju, więcej niż jednej JST (gminy/powiatu), potencjały społeczne/gospodarcze lub problemy, które ograniczają uruchomienie i wykorzystanie potencjałów. Ponadto, zgodnie z wstępnymi ustaleniami podczas spotkania z przedstawicielami samorządu województwa, które odbyło się w dniu 16.11.2020 r., istnieje duże prawdopodobieństwo uwzględnienia w strategii regionalnej wspólnego MOF dla miasta Oświęcim oraz Chrzanowa. Współpraca i wykorzystanie nowych instrumentów rozwoju dają powiatowi i gminom szansę na zwiększenie efektywności w zakresie pozyskiwania i wykorzystania środków UE, przy czym bazowym założeniem pozostaje przeorientowanie sposobu ich wykorzystania w kierunku objęcia dofinansowaniem przedsięwzięć kluczowych dla wspólnych celów rozwojowych.

ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA

CEL STRATEGICZNY: Kreowanie komfortowych warunków i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu oświęcimskiego.					
Cele operacyjne	Kierunki interwencji (kluczowe działania)		Odpowiedzialność	Komórka monitorująca	Partnerzy realizacyjni
3.1. Dbalność o stan środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.	3.1.1.	Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska.	Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie; WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, Starostwo Powiatowe, Mieszkańcy i przedsiębiorcy; Instytucje publiczne
	3.1.2.	Wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii i technologii energooszczędnych.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego, Inwestorzy prywatni	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Gospodarstwa domowe
	3.1.3.	Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności ekodoradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego, Inwestorzy prywatni	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, WFOŚiGW, Organizacje pozarządowe
	3.1.4.	Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych, w tym ekologiczne gospodarowanie odpadami, wykorzystywanie edukacji międzypokoleniowej oraz uszczelnianie systemu kontroli.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Powiat oświęcimski, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Media lokalne i regionalne	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe, Media lokalne i regionalne, Policja i Straż Miejska

	3.1.5.	Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Powiat oświęcimski, Organizacje ekologiczne i pozarządowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, LGD - Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz Dolina Soły, Mieszkańcy i przedsiębiorcy, Instytucje publiczne, Straż Miejska i Policja
	3.1.6.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej.	Powiat oświęcimski oraz jednostki powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje, jednostki powiatowe	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Placówki oświatowe, Instytucje publiczne
	3.1.7.	Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych.	Gminy powiatu oświęcimskiego. Powiat oświęcimski, Właściciele terenów	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Organizacje pozarządowe Kapitał prywatny
	3.1.8.	Utylizacja odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu) i likwidacja dzikich składowisk.	Gminy powiatu oświęcimskiego, Powiat oświęcimski	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe Kapitał prywatny
3.2. Zrównoważona mobilność w skali lokalnej i ponadlokalnej.	3.2.1.	Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje drogowe	Inni zarządcy dróg; Powiaty sąsiednie; inne gminy z terenu Małopolski Zachodniej; inwestorzy i zarządcy stref gospodarczych
	3.2.2.	Współpraca na rzecz wdrożenia przyjaznego środowiska i odpowiadającego na potrzeby społeczne transportu zbiorowego, w szczególności między miastem Oświęcimiem a pozostałymi gminami powiatu.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za komunikację i transport	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Starostwo Powiatowe, Publiczni i prywatni przewoźnicy

	3.2.3.	Rewitalizacja pasażerskiego ruchu kolejowego na terenie powiatu – wspieranie inwestycji w infrastrukturę kolejową (dokończenie modernizacji linii Oświęcim-Chrzanów-Kraków dla szybkiej kolei aglomeracyjnej, modernizacja linii Oświęcim-Tychy wraz z budową nowego odcinka Oświęcim-Bieruń, modernizacja linii Oświęcim-Czechowice-Dziedzice, zwiększanie ruchu pasażerskiego na linii Oświęcim-Zator-Kraków, weryfikacja przebiegu planowanej linii łączącej powiat oświęcimski z CPK).	PKP S.A.; Polregio; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Starostwo Powiatowe; Gminy powiatu oświęcimskiego; Inne samorządy z terenu Małopolski Zachodniej i Śląska
	3.2.4.	Integracja różnych form transportu i zwiększenie dostępności poprzez wykorzystanie potencjału węzłów integracyjnych oraz optymalizację i rozbudowę siatki zintegrowanych połączeń.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za komunikację i transport	PKP S.A.; Polregio; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Publiczni i prywatni przewoźnicy
	3.2.5.	Promowanie nowej kultury mobilności, opartej w szczególności o transport zbiorowy (m.in. kolej aglomeracyjną).	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za komunikację i transport	PKP S.A.; Polregio; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe, Publiczni i prywatni przewoźnicy, Media lokalne i regionalne
3.3. Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.	3.3.1.	Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych.	Instytucje polityki społecznej, w tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe

	3.3.2.	Aktywizacja zdrowotna, społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem oraz przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu i dyskryminacji.	Powiatowy Urząd Pracy, Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR, Placówki oświatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	PFRON, Pracodawcy, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Gminy powiatu oświęcimskiego, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Publiczni i prywatni przewoźnicy
	3.3.3.	Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Placówki służby zdrowia, Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR, Organizacje pozarządowe	PCPR	Starostwo Powiatowe, Gminy powiatu oświęcimskiego, Placówki oświatowe, Biuro Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach
	3.3.4.	Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu.	Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Gminy powiatu oświęcimskiego, Policja i Straż Miejska, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Biuro Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach
	3.3.5.	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom.	Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR	PCPR	PFRON Gminy powiatu oświęcimskiego, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Pracodawcy, środowiskowe domy samopomocy, WTZ

	3.3.6.	Aktywizacja osób starszych oraz wsparcie rozwoju systemu opieki nad nimi.	Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR Placówki służby zdrowia, Instytucje kultury	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Gminy powiatu oświęcimskiego, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Straż Miejska, Policja, Straż Pożarna, sądy
	3.3.7.	Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.	Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Gminy powiatu oświęcimskiego, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Straż Miejska, Policja, sądy, Biuro Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach
	3.3.8.	Poszerzanie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych.	Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	PCPR, Organizacje pozarządowe
3.4. Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu oświęcimskiego.	3.4.1.	Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.	Kluby i organizacje sportowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę zdrowia	Gminy powiatu oświęcimskiego, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, kościóły i związki wyznaniowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Placówki służby zdrowia, dietetycy, Przedsiębiorcy, mieszkańcy
	3.4.2.	Poprawa jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych.	Placówki służby zdrowia, Placówki oświatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę zdrowia	Gminy powiatu oświęcimskiego, Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Kluby i organizacje sportowe

	3.4.3.	Doskonalenie systemu opieki nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań.	Placówki służby zdrowia	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę zdrowia	Gminy powiatu oświęcimskiego, Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, rzemieślnicy, inwestorzy prywatni
3.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu oświęcimskiego.	3.5.1.	Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych.	Powiat oświęcimski, Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Właściwa komórka Starostwa Powiatowego odpowiedzialna za sprawy obronne i zarządzanie kryzysowe	Administracja rządowa, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, MZMiUW, RZGW, Gminy powiatu oświęcimskiego i sąsiednie JST, OSP, PSP, Policja, Straż Miejska, Organizacje pozarządowe
	3.5.2.	Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej.	Powiat oświęcimski	Właściwa komórka Starostwa Powiatowego odpowiedzialna za sprawy obronne i zarządzanie kryzysowe	Administracja rządowa, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, MZMiUW, RZGW, OSP, PSP, Policja, Straż Miejska oraz Inne instytucje i służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, Gminy powiatu oświęcimskiego i sąsiednie JST, Organizacje pozarządowe, Media lokalne i regionalne
	3.5.3.	Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego.	Powiat oświęcimski, Placówki oświatowe, Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, Organizacje pozarządowe (m.in. OSP)	Właściwa komórka Starostwa Powiatowego odpowiedzialna za sprawy obronne i zarządzanie kryzysowe	Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Gminy powiatu oświęcimskiego i sąsiednie JST, OSP, PSP, Policja, Straż Miejska, Media lokalne i regionalne

3.6. Strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	3.6.1.	Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu i jednostki powiatowe	Firmy szkoleniowe i doradcze, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy
	3.6.2.	Promocja wizerunku zgodnie z misją i wizją powiatu.	Powiat oświęcimski	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję	Media lokalne i regionalne, Gminy powiatu oświęcimskiego, Instytucje publiczne, Organizacje pozarządowe, Firmy i agencje reklamowe, Sektor biznesu
	3.6.3.	Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych działających w obszarach zgodnych z wizją i misją powiatu.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Jednostki organizacyjne powiatu, Organizacje pozarządowe, Sektor prywatny,
	3.6.4.	Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w szczególności w ramach Małopolski Zachodniej.	Powiat oświęcimski, Gminy powiatu oświęcimskiego	Zarząd Powiatu, Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Powiat Dachau, Administracja państwowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Sąsiednie JST, Instytucje publiczne, Organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, wolontariusze, Sektor biznesu

ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” (projekt z dnia 10.11.2020 r.).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym											
	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.											
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.											
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.											
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.											
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.											
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych											
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.											
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.											
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.											
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie											
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.											
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.											
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.											
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.											

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolskiego 2030”	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie										
	Kierunek działań 1: Małopolskie rodziny.										
	Kierunek działań 2: Opieka zdrowotna.										
	Kierunek działań 3: Bezpieczeństwo.										
	Kierunek działań 4: Sport i rekreacja.										
	Kierunek działań 5: Kultura i dziedzictwo.										
	Kierunek działań 6: Edukacja.										
	Kierunek działań 7: Rynek pracy.										
	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka										
	Kierunek działań 1: Innowacyjność.										
	Kierunek działań 2: Konkurencyjność i przedsiębiorczość.										
	Kierunek działań 3: Turystyka.										
	Kierunek działań 4: Transport.										
	Kierunek działań 5: Cyfrowa Małopolska.										
Kierunek działań 6: Gospodarka o obiegu zamkniętym.											

Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej											
Kierunek działań 1 Ograniczanie zmian klimatycznych.											
Kierunek działań 2: Gospodarowanie wodą.											
Kierunek działań 3: Bioróżnorodność i krajobraz.											
Kierunek działań 4: Edukacja ekologiczna.											
System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030											
Kierunek działań 1: System zarządzania strategicznego rozwojem.											
Kierunek działań 2: Współpraca i partnerstwo.											
Kierunek działań 3: Promocja Małopolski.											
Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach											
Kierunek działań 1: Ład przestrzenny.											
Kierunek działań 2: Wsparcie miast.											
Kierunek działań 3: Rozwój obszarów wiejskich.											
Kierunek działań 4: Spójność wewnątrzregionalna i dostępność.											

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO NA LATA 2021-2030

System wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030

System wdrażania oraz system monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 stanowią integralną część zarządzania strategicznego i polityki rozwoju prowadzonych przez samorząd powiatu.

W procesie realizacji strategii, kluczową rolę odgrywać będzie **przywództwo polityczne i organizacyjne Zarządu Powiatu Oświęcimskiego**, rozumiane jako strategiczna rola organu wykonawczego samorządu powiatowego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów strategicznych.

Projekty i zadania w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, rok, kilka lat, aż do zadań ciągłych.

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 będzie wdrażana przy zaangażowaniu zróżnicowanych instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu powiatowego. Kategorię tę tworzą w szczególności:

- powiatowe strategie sektorowe, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów,
- wieloletnia prognoza finansowa, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych
- przedsięwzięcia i projekty realizowane w ramach zadań bieżących oraz projektów wdrażanych na podstawie odrębnych porozumień lub umów (m.in. projekty wykorzystujące zewnętrzne źródła finansowania, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, np. zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym).

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 **nie ogranicza się w swych założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych powiatu, ale angażuje i inicjuje działania realizowane w szerokich partnerstwach lokalnych oraz subregionalnych**. Znajduje to wyraz w kierunkach interwencji (kluczowych zadaniach) zawartych w strategii, dla których jednostkami realizującymi są zarówno wydziały i jednostki powiatowe, jak również samorządy gmin powiatu oświęcimskiego, administracja rządowa, samorząd regionalny, podmioty prywatne i pozarządowe. Koniecznym i celowym działaniem w okresie realizacji strategii będzie tworzenie warunków dla ścisłej **partnerskiej współpracy międzysamorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej**. Jest ona rozumiana, jako otwarta i aktywna współpraca równoprawnie traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje realizujące i

wspierające realizację działań na rzecz rozwoju powiatu. W konsekwencji system realizacji strategii obejmował będzie trzy główne sfery aktywności:

- ⇒ SFERA PODLEGŁOŚCI, obejmująca kierunki interwencji należące do zakresu bezpośrednich, formalnych kompetencji samorządu powiatowego oraz podległych mu jednostek,
- ⇒ SFERA WSPÓŁZALEŻNOŚCI, obejmująca kierunki interwencji, w stosunku do których samorząd powiatowy posiada wpływ pośredni (inicjujący działania, koordynujący działania wielu podmiotów) lub nie posiada żadnego formalnego wpływu, ale są one realizowane przez partnerów lokalnych (samorzady gminne, sektor gospodarczy oraz pozarządowy) i są istotne dla rozwoju całego Powiatu,
- ⇒ SFERA ODDZIAŁYWANIA, obejmująca kierunki interwencji pozostające poza sferą bezpośrednich kompetencji lub pośredniego wpływu samorządu powiatowego, realizowane przez organy administracji rządowej, samorząd regionalny lub innych kluczowych partnerów (są to najczęściej zadania o charakterze regionalnym lub ponadregionalnym, w których powiat uczestniczy jako partner lub nie uczestniczy w sposób czynny).

Charakter danego kierunku interwencji w Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2020 (czyli przynależność do jednej z trzech ww. sfer) precyzują wskazania dotyczące jednostki odpowiedzialnej, jednostki monitorującej ze strony powiatu oraz partnerów, znajdujące się przy każdym kierunku interwencji.

Poniżej przedstawione zostały, w sposób poglądowy, podstawowe założenia dotyczące systemu realizacji strategii w formie macierzy porządkującej cele operacyjne w układzie trzech głównych sfer aktywności:

OBSZAR: GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI	SFERA PODLEGŁOŚCI	SFERA WSPÓŁZALEŻNOŚCI	SFERA ODDZIAŁYWANIA
1.1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu oświęcimskiego.			
Wsparcie dla inwestycji zewnętrznych, zwiększających dostępność komunikacyjną powiatu oświęcimskiego (w tym S1, BDI, DWR, obwodnice miast i miejscowości).			
Wspieranie modernizacji i wykorzystania gospodarczego drogi wodnej górnej Wisły Oświęcim-Kraków-Sandomierz.			
Kompleksowe przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych (pojedynczych działek i większych stref), w tym w sąsiedztwie nowych inwestycji komunikacyjnych (m.in. S1, BDI, DWR) i z wykorzystaniem zasobu gruntów prywatnych.			
Doskonalenie i promocja systemów ulg i zachęt dla przedsiębiorców oraz dostosowywanie ich do bieżącej sytuacji gospodarczej.			
Wsparcie instytucjonalne dla inwestorów – doskonalenie obsługi inwestycji i zarządzania terenami inwestycyjnymi.			
Współpraca w promocji gospodarczej powiatu oświęcimskiego – podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym.			

Współpraca z Małopolską Uczelnią Państwową im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w zakresie nowoczesnego kształcenia kadr dla gospodarki powiatowej, zgodnie z monitorowanym zapotrzebowaniem – ściślejsze powiązanie kształcenia ponadpodstawowego, w tym zawodowego, z ofertą uczelni.			
Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego, w szczególności przez pryzmat reagowania na zmieniające się potrzeby gospodarki lokalnej oraz postęp technologiczny (aktualne i innowacyjne kierunki kształcenia, pośrednictwo między firmami a szkołami, inwestycje w nowoczesną bazę nauki zawodu, dwukierunkowość, praca z rodzicami i uczniami przed rozpoczęciem edukacji ponadpodstawowej itp.). Promocja kształcenia zawodowego.			
Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego.			
Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży na różnych etapach kształcenia.			
Doskonalenie i rozwój powiatowego systemu doradztwa zawodowego (w tym wiązanie uzyskania zawodu z otwieraniem własnej działalności gospodarczej, wskazywanie korzyści z posiadania zawodu, kształtowanie świadomego wyboru, edukacja rodziców, targi szkół i zawodów itp.).			
Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie oraz korzystaniem z kształcenia ustawicznego i nieformalnego.			
Działania, mające na celu poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy i minimalizowanie negatywnych skutków spowolnienia lub ewentualnego kryzysu gospodarczego (w tym finansowanie szkoleń wg potrzeb firm, dofinansowanie stanowisk i nowych miejsc pracy, szybkie kursy przekwalifikowujące, kursy i dofinansowanie własnego biznesu itp.)			
1.2. Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.			
Ewolucyjna transformacja gospodarcza – m.in. inwestycje produkcyjne w MŚP prowadzące do dywersyfikacji gospodarczej i restrukturyzacji ekonomicznej, przeciwdziałanie monokulturze zawodowej, tworzenie nowych przedsiębiorstw, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości i usługi konsultingowe, wsparcie dla działań badawczych i innowacyjnych oraz transferu zaawansowanych technologii, promocja i współpraca międzysektorowa na rzecz transformacji cyfrowej.			
Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie - kompleksowe wsparcie pracowników sektora górniczego na zmieniającym się rynku pracy oraz osłona ich rodzin (np. podnoszenie i zmiana kwalifikacji, pomoc w poszukiwaniu pracy), tworzenie nowych trwałych miejsc pracy poza górnictwem i związanymi z nim branżami, efektywna komunikacja o potrzebie i skutkach transformacji.			
Przeciwdziałanie dalszej degradacji środowiska przyrodniczego i jego regeneracja - inwestycje w regenerację, dekontaminację i renaturalizację terenów oraz projekty zmieniające ich przeznaczenie, unieszkodliwianie oraz rekultywacja hałd i zwałowisk, inwestycje we wdrażanie technologii i infrastruktur zapewniających przystępną cenowo czystą energię, w tym redukcję emisji gazów cieplarnianych, efektywność energetyczną i energię ze źródeł odnawialnych, rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury.			

OBSZAR: DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI	SFERA PODLEGŁOŚCI	SFERA WSPÓŁZALEŻNOŚCI	SFERA ODDZIAŁYWANIA
2.1. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.			
Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje lub open data itp.			
Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej.			
Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o specyficzne i zróżnicowane walory powiatu oświęcimskiego oraz jej promocja (nowe produkty i usługi, inwestycje i zagospodarowanie przestrzeni wokół oryginalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych itp.).			
Rozwój oferty rozrywkowej i dedykowanej całym rodzinom.			
Stworzenie spójnego systemu informacji turystycznej na terenie całego powiatu oświęcimskiego – współpraca w zakresie dostępności materiałów informacyjnych i promocyjnych o każdej atrakcji z terenu powiatu we wszystkich punktach informacyjnych, wykorzystanie podmiotów komercyjnych (np. hotele) i instytucji (np. MDSM, MPMZO) do propagowania wiedzy o atrakcjach powiatu wśród gości krajowych i zagranicznych.			
Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.			
2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.			
Wykorzystanie w procesach rozwoju roli i znaczenia byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau oraz realizowanej na terenie powiatu edukacji historycznej i pokojowej (m.in. MPMZO).			
Wdrożenie mechanizmów włączających wartości dziedzictwa lokalnego i regionalnego w obieg gospodarczy.			
Organizacja wydarzeń propagujących historyczne dziedzictwo powiatu oświęcimskiego.			
Wspieranie i promocja twórczości artystycznej.			
Pobudzanie i wzmacnianie lokalnego życia społecznego i kulturalnego – uczestnictwa, samoorganizacji, organizacji wydarzeń i kompetencji temu służących.			
Modernizacja i poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej będącej pod zarządem powiatu.			
2.3. Rozwój sportu i rekreacji, przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.			
Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.			

Edukacja sportowa – tworzenie klas sportowych, wsparcie szkoły mistrzostwa sportowego.			
Wsparcie klubów i organizacji sportowych – w zakresie inwestycji, profesjonalizacji, ale też poszerzania oferty o nowe dyscypliny i nowe grupy docelowe.			
Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmocnienia dywersyfikacji oferty sportowej (np. lekka atletyka).			
Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (współzawodnictwo - zawody, turnieje, ligi itp., ale i imprezy rodzinne i integracyjne).			
Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem oświęcimskim			

OBSZAR: ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA

CELE OPERACYJNE I KIERUNKI INTERWENCJI	SFERA PODLEGŁOŚCI	SFERA WSPÓŁZALEŻNOŚCI	SFERA ODDZIAŁYWANIA
3.1. Dbłość o stan środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.			
Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska.			
Wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii i technologii energooszczędnych.			
Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności ekodoradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych.			
Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych, w tym ekologiczne gospodarowanie odpadami, wykorzystywanie edukacji międzypokoleniowej oraz uszczelnianie systemu kontroli.			
Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu.			
Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej.			
Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych.			
Utylizacja odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu) i likwidacja dzikich składowisk.			
3.2. Zrównoważona mobilność w skali lokalnej i ponadlokalnej.			
Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych.			

Współpraca na rzecz wdrożenia przyjaznego środowisku i odpowiadającego na potrzeby społeczne transportu zbiorowego, w szczególności między miastem Oświęcimiem a pozostałymi gminami powiatu.			
Rewitalizacja pasażerskiego ruchu kolejowego na terenie powiatu – wspieranie inwestycji w infrastrukturę kolejową (dokończenie modernizacji linii Oświęcim-Chrzanów-Kraków dla szybkiej kolei aglomeracyjnej, modernizacja linii Oświęcim-Tychy wraz z budową nowego odcinka Oświęcim-Bieruń, modernizacja linii Oświęcim-Czechowice-Dziedzice, zwiększanie ruchu pasażerskiego na linii Oświęcim-Zator-Kraków, weryfikacja przebiegu planowanej linii łączącej powiat oświęcimski z CPK).			
Integracja różnych form transportu i zwiększenie dostępności poprzez wykorzystanie potencjału węzłów integracyjnych oraz optymalizację i rozbudowę siatki zintegrowanych połączeń.			
Promowanie nowej kultury mobilności, opartej w szczególności o transport zbiorowy (m.in. kolej aglomeracyjną).			
3.3. Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.			
Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych.			
Aktywizacja zdrowotna, społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem oraz przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu i dyskryminacji.			
Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży.			
Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu.			
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom.			
Aktywizacja osób starszych oraz wsparcie rozwoju systemu opieki nad nimi.			
Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.			
Poszerzanie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych.			
3.4. Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu oświęcimskiego.			
Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.			
Poprawa jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych.			
Doskonalenie systemu opieki nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań.			

3.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu oświęcimskiego.			
Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych.			
Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej.			
Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego.			
3.6. Strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.			
Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej.			
Promocja wizerunku zgodnie z misją i wizją powiatu.			
Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych działających w obszarach zgodnych z wizją i misją powiatu.			
Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w szczególności w ramach Małopolski Zachodniej.			

System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2014-2020 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

Sprawozdawczość (na potrzeby monitoringu, ewaluacji i ewentualnej aktualizacji strategii) będzie realizowana co do zasady **w okresach rocznych**. Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na powiaty, zgodnie z dyspozycją art. 30a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie powiatu. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, czy uchwał.

Proponowane mierniki realizacji celów operacyjnych:

OBSZAR STRATEGICZNY: GOSPODARKA LOKALNA	
Cele operacyjne:	Proponowane mierniki monitorowania celu oraz źródła pozyskiwania informacji:
Cel operacyjny 1.1: Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu oświęcimskiego.	<ul style="list-style-type: none"> Długość wyremontowanych i/lub nowych dróg znaczenia regionalnego i krajowego na terenie powiatu [km] – dane GDDKiA i/lub Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba miejsc pracy w strefach aktywności gospodarczej na terenie powiatu – dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba opracowanych i wydanych materiałów promocyjno-reklamowych dotyczących oferty inwestycyjnej na terenie powiatu – dane poszczególnych JST;

	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie powiatu w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – dane BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON oraz stosunek liczby nowych działalności gospodarczych rejestrowanych na terenie powiatu do podmiotów wyrejestrowywanych – dane BDL GUS i/lub CEIDG;
	<ul style="list-style-type: none"> Wpływy do budżetów z CIT na 1 mieszkańca – dane poszczególnych JST i/lub Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie;
	<ul style="list-style-type: none"> Wpływy do budżetów gmin z PIT na 1 mieszkańca – dane poszczególnych JST i/lub Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób z terenu powiatu, którym przyznano środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu i/lub innych podmiotów realizujących tożsame działania;
	<ul style="list-style-type: none"> Stopa bezrobocia na terenie powiatu – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu;
	<ul style="list-style-type: none"> Skala bezrobocia długotrwałego (odsetek osób pozostających bez pracy od 12 lub więcej miesięcy zarejestrowanych w rejestrach – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba porozumień o współpracy pomiędzy szkołami branżowymi a przedsiębiorcami – dane placówek oświatowych;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób które ukończyły kursy kwalifikacyjne / rok – dane placówek oświatowych;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba absolwentów centrum kształcenia technicznego i branżowego / rok szkolny - dane centrum.
<p>Cel operacyjny 1.2: Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba MŚP wprowadzających innowacje produktowe i procesowe – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu i/lub poszczególnych JST i/lub innych podmiotów realizujących tożsame działania;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych, zwłaszcza z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu i/lub innych podmiotów realizujących tożsame działania;
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników programów przekwalifikowywania pracowników zagrożonych utratą pracy (w tym ze względu na zmiany wynikające z postępu technologicznego) lub pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu i/lub innych podmiotów realizujących tożsame działania;
	<ul style="list-style-type: none"> Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym energia elektryczna, energia cieplna) – dane poszczególnych JST i przedsiębiorstwa energetyczne;
	<ul style="list-style-type: none"> Ludność odnosząca korzyści ze środków na rzecz jakości powietrza – dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> Tereny zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę mieszkań socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub społeczną – dane poszczególnych JST.

OBSZAR STRATEGICZNY: DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO	
Cele operacyjne:	Proponowane mierniki monitorowania celu oraz źródła pozyskiwania informacji:
<p>Cel operacyjny 2.1: Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość urządzonych i oznakowanych wielofunkcyjnych tras turystycznych na terenie powiatu, w szczególności rowerowych – dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów gospodarczych działających w sekcji I w klasyfikacji PKD (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) na terenie powiatu – dane BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba produktów turystycznych z terenu powiatu – dane poszczególnych JST i/lub Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba publikacji promocyjno-reklamowych dotyczących oferty spędzania czasu wolnego na terenie powiatu – dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba turystów odwiedzających główne atrakcje turystyczne powiatu – dane podmiotów z sektora turystycznego i przemysłów czasu wolnego;
	<ul style="list-style-type: none"> • Korzystający z noclegów na terenie powiatu w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego, w tym turyści zagraniczni – dane BDL GUS.
<p>Cel operacyjny 2.2: Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba imprez kulturalnych i innych uczestników na terenie powiatu – dane instytucji kultury poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów gospodarczych działających w sekcji R w klasyfikacji PKD (kultura, rozrywka i rekreacja) na 1 tys. mieszkańców – dane poszczególnych JST i/lub BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa w budżecie powiatu – dane Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu.
<p>Cel operacyjny 2.3: Rozwój sportu i rekreacji, przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba klubów sportowych, ich sekcji oraz liczba ćwiczących – dane klubów i organizacji sportowych i/lub BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów sportowo rekreacyjnych na 1 tys. mieszkańców – dane poszczególnych JST i/lub BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba imprez sportowych i innych uczestników na terenie powiatu – dane klubów i organizacji sportowych i/lub poszczególnych JST.
OBSZAR STRATEGICZNY: ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA	
Cele operacyjne:	Proponowane mierniki monitorowania celu oraz źródła pozyskiwania informacji:
<p>Cel operacyjny 3.1: Dbłość o stan środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu – dane poszczególnych JST i/lub BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba projektów wdrażających technologie OZE na terenie powiatu – dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne – dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej pod kątem efektywności energetycznej dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba projektów z zakresu edukacji ekologicznej zrealizowanych na terenie powiatu oraz liczba osób uczestniczących w projektach

	<p>ekologicznych – dane poszczególnych JST i/lub placówek oświatowych i/lub organizacji pozarządowych.</p>
<p>Cel operacyjny 3.2: Zrównoważona mobilność w skali lokalnej i ponadlokalnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość dróg wybudowanych i zmodernizowanych na terenie powiatu [km] – dane poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Długość [km] nowych i zmodernizowanych ciągów pieszych i tras rowerowych na terenie powiatu - dane Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu i innych JST i/lub innych zarządców;
	<ul style="list-style-type: none"> • Średni czas przejazdu z Oświęcimia do Krakowa – dane przewoźników;
	<ul style="list-style-type: none"> • Roczna liczba pasażerów transportu publicznego – dane przewoźników.
<p>Cel operacyjny 3.3: Efektywna pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu oświęcimskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej – dane instytucji pomocy społecznej poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci i młodzieży korzystającej ze wsparcia stacjonarnych placówek pomocy społecznej – dane instytucji pomocy społecznej poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc całodobowych i dziennych form wsparcia – dane instytucji pomocy społecznej poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych mieszkań socjalnych i chronionych – dane instytucji pomocy społecznej poszczególnych JST.
<p>Cel operacyjny 3.4: Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu oświęcimskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych organizowanych dla mieszkańców – dane Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu i/lub poszczególnych JST;
	<ul style="list-style-type: none"> • Wskaźnik przyrostu naturalnego – dane poszczególnych JST i/lub BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, przypadająca na 1 mieszkańca – dane placówek służby zdrowia i/lub BDL GUS;
<p>Cel operacyjny 3.5: Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu oświęcimskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba godzin zajęć szkolnych w ramach kształtowania i promocji postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych – dane placówek oświatowych i Policji;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wypadków drogowych, w tym z udziałem pieszych – dane Policji;
	<ul style="list-style-type: none"> • Długość zmodernizowanych wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu – dane PGW Wody Polskie;
	<ul style="list-style-type: none"> • Suma środków publicznych przeznaczonych na poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych – dane poszczególnych JST oraz służb;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba międzyinstytucjonalnych ćwiczeń z zarządzania i reagowania kryzysowego – dane służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.
<p>Cel operacyjny 3.6: Strategiczne zarządzanie rozwojem powiatu oświęcimskiego, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba usług w powiecie świadczonych za pomocą sieci Internet – dane Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba pracowników samorządowych podnoszących własne kwalifikacje poprzez różne formy edukacyjne – dane Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych wspólnych projektów rozwojowych w ramach Małopolski Zachodniej – dane Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zadań zleczanych organizacjom pozarządowym – dane Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu.

Potencjalne źródła finansowania kierunków interwencji określonych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030

Chcąc zrealizować konkretne zamierzenia wynikające ze strategii, oprócz adekwatnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i rzeczowych, niezbędne jest posiadanie odpowiednich środków finansowych. Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki rozwoju powiatu powinny być wykorzystane wszystkie dostępne środki finansowe. Biorąc to pod uwagę, a także zakładany okres obowiązywania strategii, należy wyszczególnić następujące potencjalne źródła finansowania działań rozwojowych:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego: województwa, powiatu oraz gmin wchodzących w skład powiatu,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze EOG,
- środki sektora prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadło na końcówkę perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, ale przede wszystkim obejmie już okres **Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027** oraz wsparcie w ramach nowego **Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU)**.

Podsumowując ogólną realizację programów, zgodnie z informacją Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, do 8 listopada 2020 r. podpisano z beneficjentami 74 638 umów o dofinansowanie projektów. Łączna wartość tych inwestycji wynosi 498,8 mld zł. W tej kwocie udział funduszy UE to 302,9 mld zł, czyli 89% procent całej alokacji⁵.

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;

⁵ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/postepy-w-realizacji-programow-na-lata-2014-2020---stan-na-8-listopada-2020-roku> [data odczytu: 10.11.2020]

- Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;
- Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
- Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
- Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obrony i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
- Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro⁶.

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdują się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki będą wypłacane państwom członkowskim na podstawie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, w których znajdują się projekty reform i inwestycji publicznych. Plany muszą odzwierciedlać wyzwania krajowe, a jednocześnie być zgodne z priorytetami Unii (wspierać wzrost i zatrudnienie oraz odporność społeczno-gospodarczą, przyczyniać się do ochrony klimatu i równowagi ekologicznej, sprzyjać transformacji cyfrowej. Przykłady dziedzin, których mogą dotyczyć projekty obejmują:

- Czyste technologie,
- Efektywność energetyczną,
- Inteligentny transport,
- Łączność elektroniczna,
- Usługi cyfrowe,
- Badania i innowacje,
- Edukację, umiejętności i pracę,
- Zdrowie⁷.

Środki na odbudowę i zwiększanie odporności mogą zostać rozdysponowane do końca 2023 r., a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 r.

⁶ Na podstawie <https://www.consilium.europa.eu/pl/>

⁷ Ibid.

Kolejnym ważnym instrumentem będzie **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, mający na celu wspieranie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i zapobieganie narastaniu dysproporcji regionalnych, ustanowiony w ramach polityki spójności. Pula środków wynosi około 17,5 mld euro.

Budżet Unii Europejskiej – Wieloletnie Ramy Finansowe oraz Europejski Instrument na rzecz Odbudowy to dla Polski około 139 mld euro w formie dotacji. Polska ma być największym beneficjentem polityki spójności i otrzymać 66,8 mld euro. Dodatkowe środki z polityki spójności w odpowiedzi na kryzys to szacunkowo 3 mld euro (inicjatywa React EU), a środki ze Wspólnej Polityki Rolnej dla Polski to 28,5 mld euro. Polska ma też być kluczowym beneficjentem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i otrzymać z tego tytułu 3,5 mld euro. Trwa planowanie środków w ramach poszczególnych unijnych instrumentów, Instrumentu Odbudowy, funduszy polityki spójności na lata 2021-2027 oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Opracowano wstępne **projekty programów operacyjnych**, zarówno tych wdrażanych **na poziomie krajowym**, jak i regionalnie. Będą one funkcjonowały w podobnym układzie jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020⁸. Nowością będzie program operacyjny oparty na Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (beneficjentami będzie sześć województw: śląskie, dolnośląskie, wielkopolskie, lubelskie, łódzkie i małopolskie) oraz środki z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności⁹.

Nie jest jeszcze znana alokacja na poszczególne regiony, jednak trwają zaawansowane prace nad projektem **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego**. Rozpoczęto m.in. uzgodnienia dotyczące instrumentów terytorialnych z udziałem Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, na terenie których planowane jest wykorzystanie mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Zgodnie z wstępnymi ustaleniami podczas spotkania z przedstawicielami samorządu województwa, które odbyło się w dniu 16.11.2020 r., istnieje duże prawdopodobieństwo uwzględnienia w strategii regionalnej wspólnego MOF dla miasta Oświęcim oraz Chrzanowa. Ramowe obszary wsparcia obejmują:

- 1. OŚ PRIORYTETOWA INTELIGENTNY REGION [EFRR],
- 2. OŚ PRIORYTETOWA ENERGETYKA I ŚRODOWISKO [EFRR],
- 3. OŚ PRIORYTETOWA MOBILNA MAŁOPOLSKA [EFRR],
- 4. OŚ PRIORYTETOWA SPOŁECZNA MAŁOPOLSKA [EFS+ / EFRR],
- 5. OŚ PRIORYTETOWA RYNEK PRACY I EDUKACJA [EFS+ / EFRR],
- 6. OŚ PRIORYTETOWA MAŁOPOLSKA BLIŻEJ MIESZKAŃCÓW [EFRR].

Orientacyjny harmonogram prac nad RPO WM 2021-2027 zakłada jego przyjęcie przez Zarząd Województwa Małopolskiego w połowie 2021 r. i realizację negocjacji w terminie do końca roku.

Podsumowując, potencjalne źródła finansowania kierunków interwencji określonych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 obejmują m.in.:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE;

⁸ Jeśli ustawa o podziale administracyjnym Mazowsza zostanie przyjęta w 2020 r., programów regionalnych będzie 17.

⁹ <https://samorzad.pap.pl/kategoria/aktualnosc/minister-funduszy-mamy-wstepne-projekty-programow-operacyjnych> [data odczytu: 10.11.2020]

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE;
- Obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym, m.in.:
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
 - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
 - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
 - Program Operacyjny Polska Cyfrowa;
- Dodatkowe źródła finansowania, m.in.:
 - Fundusze norweskie i EOG na lata 2014-2021,
 - Program Life,
 - ELENA,
 - Program ERASMUS +,
 - Program Interreg Europa Środkowa;
- Środki budżetu państwa, m.in.:
 - Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
 - Programy Ministerstwa Sportu,
 - Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w tym nowy rządowy program na rzecz osób starszych "Aktywni plus", Program Posiłków w szkole i w domu na lata 2019-2023, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
 - Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym programy: Moja woda, Czyste powietrze i STOP SMOG, Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły,
 - Fundusz Dróg Samorządowych,
 - Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych,
 - Fundusz Inwestycji Samorządowych,
 - Program Mieszkanie +,
 - Program Maluch +,
 - Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030;
- Dodatkowe formy finansowania, m.in.:
 - Partnerstwo Publiczno-Prywatne,
 - Krajowa i regionalna tarcza antykryzysowa.

W kontekście pozyskiwania zewnętrznego finansowania na działania rozwojowe trzeba przypomnieć, że aplikowanie musi być każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą konkretnej dokumentacji konkursowej/programowej pod kątem uprawnionych beneficjentów, szczegółowych wymagań oraz wysokości wkładu własnego.

Uzasadnienie

W tym roku kończy się termin ważności dotychczasowej Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego przyjętej na lata 2014-2020. W tym kontekście wskazane jest przyjęcie nowego dokumentu. Celem przygotowania Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 został powołany zespół roboczy pod nazwą Konwentu Strategicznego.

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego jest dokumentem określającym kierunki rozwoju powiatu na najbliższe lata. Jej celem jest wskazanie misji i wizji rozwoju powiatu oraz planu operacyjnego: obszarów kluczowych, celów strategicznych, celów operacyjnych i zadań, których realizacja w określonym horyzoncie czasowym przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju powiatu.

Wykonawcą całego procesu opracowywania strategii rozwoju był FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa.